

The background of the cover is a photograph of a field of wildflowers. In the foreground, there are several tall, thin green stems. On the left, a yellow flower is in bloom. In the center, a white flower is visible. On the right, a purple flower is in bloom. The background is a soft-focus field of similar plants.

Cruydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN ✦ INHEEMSE PLANTEN

Catalogus & Handleiding 2025 - 2026

Samen werken aan meer biodiversiteit

Samen werken aan meer biodiversiteit

'Zaadjes zijn heel klein vaak en licht te tillen, maar er kunnen hele landschappen uit ontstaan.' - Rob Leopold

Twintig jaar geleden alweer overleed Rob Leopold (1941-2005), die in 1978 medeoprichter was van Cruydt-Hoeck. Als tuinfilosoof sprak hij vaak in metaforen, zoals bovenstaande uitspraak ook laat zien. Door het uitstrooien van kleine zaadjes kunnen we hele levende landschappen laten ontstaan en met kleine daden kunnen we veel goeds teweegbrengen. Dat stemt hoopvol in deze zorgelijke, onvoorspelbare tijden.

Bij Cruydt-Hoeck zetten wij ons, samen met ons fantastische team, iedere dag vol energie in om zaden, planten en kennis te vermeerderen en te delen. We willen handelingsperspectief bieden waar jij mee aan de slag kan om de natuur te laten bloeien.

Onze wildebloemenzaden en inheemse planten vinden gretig aftrek. Op steeds meer plekken in Nederland zien we bloeiende bloemenweides ontstaan, in tuinen, in bermen, in parken en plantsoenen en ook in het buitengebied; denk aan bloemrijke dijken en kruidenrijk grasland.

Essentieel daarbij is de toepassing van gebiedseigen zaden en planten. Veel dieren, insecten, vogels, zoogdieren, zijn afhankelijk van streekeigen planten voor hun voedsel, voortplanting en veiligheid. Ze hebben een relatie met elkaar die al duizenden jaren teruggaat en hebben zich in de loop der jaren heel kunstig op elkaar afgestemd. Weten we deze terug te brengen in onze leefomgeving, dan volgen de insecten, vogels en andere dieren vanzelf!

Daarom hebben we gebiedseigen gemeentemengels in Nederland geïntroduceerd. Inheemse zadenmengsels afgestemd op de lokale grondslag, lokale fauna én

plantensoorten die historisch gezien voorkwamen in een gebied. In navolging daarvan hebben we in samenwerking met Streektuinen.nl streektuinmengsels ontwikkeld en lanceerden we begin 2025, samen met Ecoflora, streekeigen gemeentemengsels in Vlaanderen.

Onze inspanningen voor biodiversiteit bleven niet onopgemerkt. Op 6 maart 2025 werden wij uitgeroepen tot Greenfluencer 2024 tijdens een feestelijke bijeenkomst van uitgeverij NWST. De titel wordt jaarlijks uitgereikt aan de dapperste en meest invloedrijke groenprofessional. Wij vinden het een zeer grote eer dat we deze titel in ontvangst mochten nemen en zien dit als belangrijke waardering en als aanmoediging om ons, samen met jou, te blijven inzetten voor biodiversiteit en een natuurrijke leefomgeving.

*Jojanneke Bijkerk, Jasper Helmantel
en het Cruydt-Hoeck team
Juni 2025*

Introductie 5

Onze missie is biodiversiteitsherstel 6

Stichting Het Levend Archief & E.N.S.P.A. 8

Genetisch inheemse zaden en planten 10

Onze inheemse zadenmengsels 12

Proces van zadenteelt 14

Aan de slag 19

Wat is een bloemenweide? 20

Welke types zijn er? 20

De juiste keuze maken 21

Toepassingsmogelijkheden 22

De bodem is de basis 28

De juiste omstandigheden om te kiemen 30

Mengselwijzer 32

Meerjarige mengsels voor diverse toepassingen 35

Mengsel G1 36

Mengsel G2 37

Mengsel G3 38

Mengsel G4 39

Mengsel G5 40

Mengsel KG1 41

Mengsel KG2 42

Mengsel KG3 43

Mengsel M1 44

Mengsel M4 45

Mengsel M5 46

Mengsel N1 47

Mengsel N3 48

Meerjarige mengsels voor specifieke toepassing 49

Ontzorgen met speciaalmengsels 50

Streektuinmengsels 50

Fryske siedmingels 51

Gemeentemengsels - Nederland 52

Gemeentemengsels - Vlaanderen en Brussel 53

Mengsel BW1 54

Mengsel C1 55

Mengsel D2 56

Mengsel DBK 57

Mengsel EPR1 58

Mengsel EPR2 59

Mengsel FB1 60

Mengsel M6 61

Mengsel O1 62

Mengsel O2 63

Mengsel PL1 64

Mengsel S1 65

Mengsel T1 66

Mengsel V1 67

Mengsel VL1 68

Mengsel W1 69

Mengsel W2 70

Mengsel WV 71

Tijdelijke mengsels 73

Mengsel A6 74

Mengsel A7 75

Mengsel AV1 76

Mengsel B1 77

Mengsel N2 78

Mengsel O3 79

Grassenmengsels 81

Grassenmengsels 82

Mengsel DBG en NGW1 83

Mengsel NGW2 en NGW3 84

Losse soorten zaden & planten - Bloemen 85

Losse soorten zaden & planten - Grassen & zeggen .. 97

Algemene zaai-instructie individuele soorten 99

Specifiek zaai-advies 101

Planten, struiken & bomen 103

Inheemse plantenpakketten 104

Inheemse wilde planten in pot 105

Inheemse struiken & bomen 105

Overige producten 107

Uitdeelzakjes wildebloemenzaden 108

Zadenpakketten 108

Aanleg & beheer van een bloemenweide 109

Ontwikkeling van een langdurige, meerjarige bloemenweide 110

Ontwikkeling van een kortlevende bloemenweide 111

Ontwikkeling van een bloemenweide met akkerbloemen 111

Bodembewerking 112

Vals zaaibed-methode 114

Zaaien 114

Zaadichtheid 116

Zaaddiepte 116

Zaaimoment 116

Beregenen 117

Kiemmoment 117

Bloeitijd 117

Algemeen beheer meerjarige bloemenweide 118

Maaien 118

Maaifrequentie 121

Maaihogte 121

Afvoeren 121

Verschraling 122

Ontwikkeling 122

Vergrassing 123

Verruiging 123

Instructiebladen aanleg & beheer 125

Bloemrijk grasland 126

Bloemrijk gazon 128

Extensief kruidenrijk grasland 129

Dijk- & Taludvegetatie 130

Onderbegroeiing 131

Wadi & Oevervegetatie 132

Dakvegetatie 133

Voegenvegetatie 134

Ruderale mengsels 135

Akkerbloemen 136

Draagvlak, communicatie & bestekteksten 137

Draagvlak & Communicatie 138

Bestekteksten 139

Kennis, advies & verkoop 141

Bloemenweideadvies | Helpdesk 142

Kiemcontrole service 142

Bloemenweideadvies | Op maat 142

Bloemenweidecursus 143

Praktische informatie 144

We doen het niet alleen 147

Smalle weegbree (Plantago lanceolata) met Icarusblauwtje.

Onze missie is biodiversiteitsherstel

Samen werken aan meer biodiversiteit

Cruydt-Hoeck is een kwekerij van wildebloemenzaden en inheemse planten, opgericht in 1978 en in 2007 overgenomen door Jasper Helmantel en Joanneke Bijkerk. Inmiddels is het de enige kwekerij in Nederland die op zo'n grote schaal genetisch inheemse planten kweekt. De komende jaren willen we dat verder uitbreiden, met als belangrijkste doel: zoveel mogelijk bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit in Nederland en Vlaanderen.

Daarom willen wij de biodiversiteit herstellen!

Biodiversiteit zorgt voor evenwicht in ecosystemen. Elk organisme heeft een rol in dit systeem, zoals het onderhouden van de bodemvruchtbaarheid, het reguleren van de voedselketen, het bestuiven van bloemen en gewassen. Verlies van biodiversiteit leidt tot grote verstoringen in deze processen, wat gevolgen heeft voor de hele planeet en dus ook voor onze eigen overleving en kwaliteit van leven, nu en in de toekomst.

Zo dragen wij bij aan biodiversiteitsherstel

Voor ons vormt het in de natuur terugbrengen van genetisch inheemse planten een cruciale schakel. Veel organismen zijn afhankelijk van wilde planten, voor voedsel, beschutting en voortplanting. Het verzamelen en opkweken van goede bronzen heeft onze continue aandacht.

Dit is er nodig voor biodiversiteitsherstel

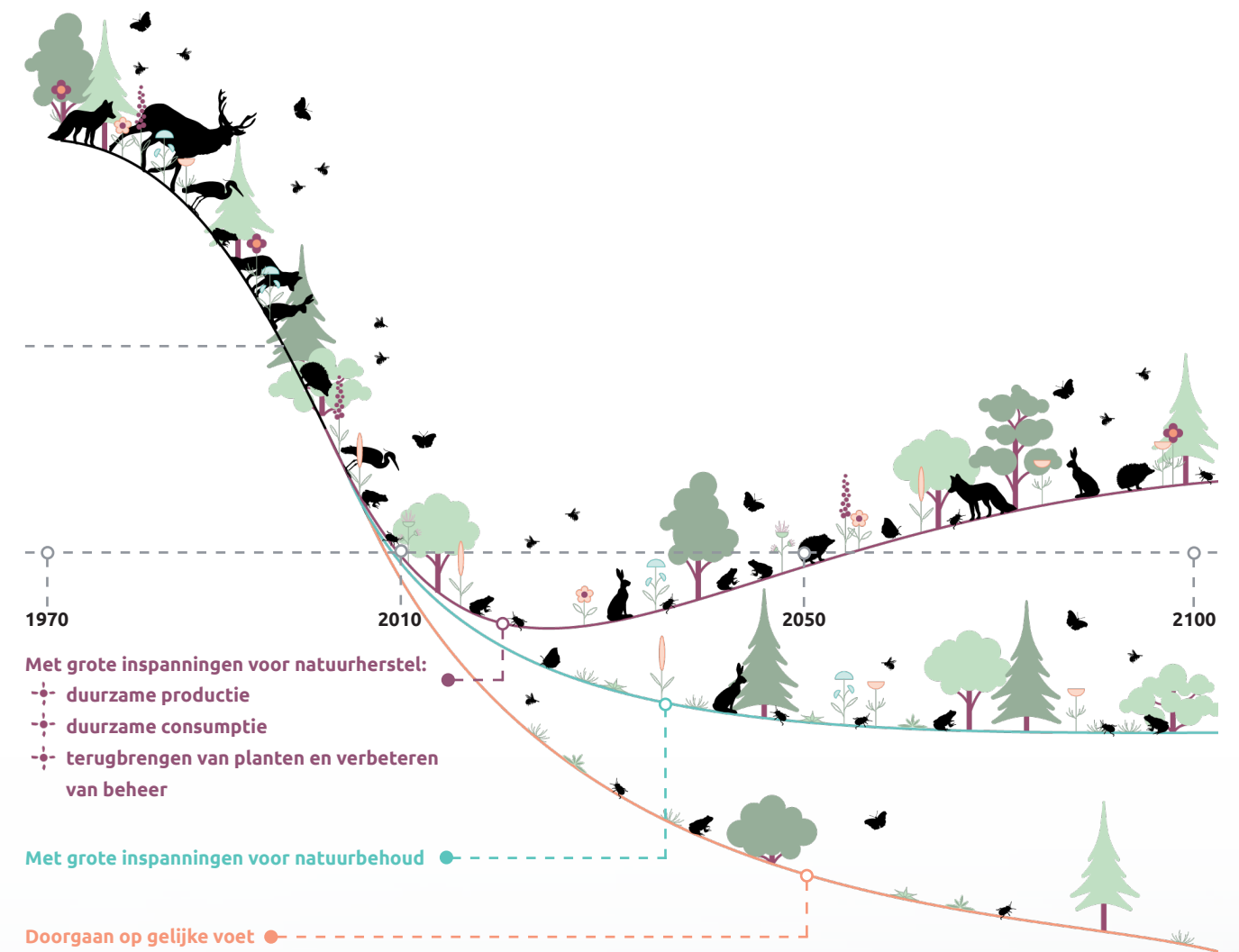
In grote lijnen zijn er drie manieren om de biodiversiteit te herstellen, welke vaak met elkaar samenhangen:

- ✦ Het groene areaal vergroten en meer ruimte creëren voor variatie in soorten, genen, habitats en natuurlijke processen.
- ✦ Het beheer aanpassen en anders omgaan met het gebied en daarmee de ecologische kwaliteit verhogen.
- ✦ Plantensoorten terugbrengen en daarmee het ecosysteem weer op gang helpen.

Zo dragen wij bij

- ✦ We kweken en distribueren wildebloemenzaden en planten van genetisch inheemse herkomst.
- ✦ We creëren en bevorderen draagvlak voor biodiversiteitsherstel.
- ✦ We doen onderzoek en delen kennis.
- ✦ We bevorderen samenwerking tussen betrokken bedrijven.

Van biodiversiteitsverlies sinds 1970 naar biodiversiteitsherstel in 2100

'Als de hele mensheid zou verdwijnen, zou de wereld weer herstellen naar de rijke staat van evenwicht die tienduizend jaar geleden bestond. Als insecten zouden verdwijnen, zou de omgeving in chaos instorten.' – E.O. Wilson

Stichting Het Levend Archief en de European Native Seed Producers Association

Stichting Het Levend Archief - genetische diversiteit inheemse planten veilig stellen

Planten staan aan de basis van ecosystemen en de functies die zij vervullen. Door veelal menselijke invloeden verdwijnen inheemse soorten in rap tempo uit onze omgeving en natuurgebieden. Stichting Het Levend Archief wil de genetische diversiteit van deze bedreigde inheemse planten veiligstellen, door het opbouwen van een Nationale Zadencollectie. Wanneer een soort achteruit dreigt te gaan kunnen de zaden uit de Nationale Zadencollectie worden gebruikt voor populatieherstel. Zo kunnen kleine populaties worden versterkt met genetisch materiaal dat eerder is verzameld in dezelfde populatie of in de regio.

Zaden worden veiliggesteld door Het Levend Archief door ze op te slaan in vriezers. In het wild verzamelde zaadmonsters kunnen ter plekke worden vermeerderd. Voor de borging van de kwaliteit worden kiemprouven uitgevoerd om te bepalen of zaden geschikt zijn voor (her)introductie en hoelang de zaden houdbaar zijn. Cruydt-Hoeck zet zich hiervoor in door onder andere het verzamelen van genetisch inheemse zaden en het vermeerderen hiervan.

www.hetlevendarchief.nl

Rechter pagina: Enkele provinciale icoonsoorten die Stichting Het Levend Archief in samenwerking met provinciale natuurorganisaties verzamelen, borgen en waar mogelijk versterken.

European Native Seed Producers Association - Europese belangenbehartiger inheemse zadenkwekers

De European Native Seed Producers Association (E.N.S.P.A.) behartigt de belangen van 23 bedrijven en organisaties uit 16 landen die zaden van inheemse Europese planten kweken voor het herstel van gezonde, resistente en veerkrachtige ecosystemen. De leden verzamelen zaden in eigen regio voor productie en toepassing in eigen regio. E.N.S.P.A. streeft ernaar om door middel van kennisuitwisseling leden te helpen meer zaden beschikbaar te maken van hogere genetische en ecologische kwaliteit. Cruydt-Hoeck is mede-oprichter van E.N.S.P.A. www.native-seed.eu

Waterdrieblad (Menyanthes trifoliata)
Groningen - Het Groninger Landschap

Spaanse ruiter (Cirsium dissectum)
Friesland - It Fryske Gea

Kleine valeriaan (Valeriana dioica)
Zuid-Holland - Het Zuid-Hollands Landschap

Wilde kievitsbloem (Fritillaria meleagris)
Overijssel - Landschap Overijssel

Knolsteenbreek (Saxifraga granulata)
Noord-Brabant - Het Brabants Landschap

Genetisch inheemse zaden en planten

De grote aandacht voor biodiversiteit heeft geleid tot een groot aanbod van zadenmengsels. Maar niet iedere bloem is even waardevol voor onze insecten en andere dieren. Hoe zit dat?

Inheemse wilde planten, oorspronkelijke Nederlandse en Vlaamse planten

De inheemse planten die wij telen komen van nature in ons land voor. Zij passen bij onze bodems en klimaat en hebben een relatie met onze insecten die duizenden jaren teruggaat. De planten en insecten hebben zich in die tijd heel kunstig op elkaar afgestemd. Veel insecten zijn specialisten en leven als larve vaak van één of enkele plantensoorten.

De Helmkruidvlinder is vrij zeldzaam. De rups leeft hoofdzakelijk op helmkruid (foto) en toorts.

Het voordeel van genetisch inheemse planten en zaden
Wij gaan een stap verder door genetisch inheemse zaden uit het wild te oogsten en te telen met toestemming van de terreineigenaar. Genetisch inheemse planten, ofwel autochtone planten, komen van nature alleen in Nederland voor. Uit onderzoek blijkt dat genetisch

Uit onderzoek blijkt dat genetisch inheemse plantensoorten nog beter aansluiten bij de behoefte van onze insecten.

inheemse plantensoorten nog beter aansluiten bij de behoeften van onze insecten. Ze bloeien op het juiste moment, wat cruciaal is voor de overleving van insecten. Zo zijn bijvoorbeeld wilde bijen maar een paar weken per jaar actief en zijn dan afhankelijk van de bloeitijd van een plant voor het stuifmeel en de nectar.

De Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), een echte insectenmagneet, is een mooi voorbeeld van lokale genetische variatie. Alleen al in Nederland zijn zo'n 1.000 verschillende soorten.

Genetisch inheemse planten zijn ook beter bruikbaar als voedsel en bewoning voor tal van soorten beestjes en parasieten.

Behoud van natuurlijke variatie

Door genetisch inheemse zaden te zaaien, voorkomen we dat er genetische vervuiling van een bestaande natuurlijke populatie plaatsvindt, waardoor de populatie kan verzwakken. We selecteren zo min mogelijk en telen niet meer dan vijf generaties door met dezelfde bronzaden, zodat in onze eigen teelten de natuurlijke en genetische variatie binnen die populatie behouden blijft.

Een groot contrast met de gangbare manier van zaden kweken. Planten worden dan juist geselecteerd om hun natuurlijke en genetische eigenschappen te veranderen. Dit selectieproces zorgt ervoor dat de bloemen minder toegankelijk zijn voor insecten en zelfs minder of geen nectar bevatten. De Korenbloem is daar een goed

Deze genetisch inheemse Korenbloem (*Centaurea cyanus*) is door de enkele rij bloemblaadjes goed toegankelijk voor deze Weidehommel.

voorbeeld van. Korenbloem heeft normaal gesproken één rij bloemblaadjes en dat is heel goed voor bijen, maar de gekweekte variant heeft om esthetische redenen meerdere rijen bloemblaadjes en geen of weinig nectar.

Behoud van kwaliteit

Het verzamelen en opkweken van kwalitatief goede genetisch inheemse bronzaden heeft onze continue aandacht. We hebben goede contacten met terreinbeheerders, zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Landschappen en oogsten met hun toestemming handjes vol zaad uit goede en gezonde populaties. Op onze kwekerij in Zuidoost-Friesland, zetten we daar steeds grotere teelten van op. Dit proces duurt een aantal jaar.

Het verzamelen en opkweken van kwalitatief goede genetische inheemse bronzaden heeft onze continue aandacht.

Legenda

- A: Bij Cruydt-Hoeck streven we ernaar zoveel mogelijk zaden te verzamelen en te kweken in gebied A. Dit gebied beschouwen wij als genetisch inheems of autochtone herkomst. Nieuwe teelten die wij opzetten komen altijd uit gebied A. Vooral in het buitengebied proberen wij zoveel mogelijk te werken met zaden uit gebied A.
- B: Als zaden nog niet voldoende beschikbaar zijn uit gebied A, dan zien we bij Cruydt-Hoeck ook gebied B als acceptabel. We spreken hier niet over autochtoon materiaal, maar over regionaal materiaal.
- C: Als zaden ook niet voldoende beschikbaar zijn uit gebied B, dan betrekken wij bij uitzondering een steeds kleiner wordend deel van de zaden met herkomst uit gebied C.
- D: Uit gebied D willen wij geen zaden betrekken omdat deze biogeografisch te veel afwijken.

Onze inheemse zadenmengsels

Met onze zaden kies je voor kwaliteit om een succesvolle bloeiende bloemenweide te creëren. Onze basismengsels bevatten uitsluitend wilde inheemse plantensoorten. Ons uitgangspunt is dat het mengsel een vegetatie moet opleveren waarin voor alle gezaaide soorten plek is. Zeldzame en kritische soorten laten we bewust achterwege om plantengeografische patronen, de manier waarop planten van nature over Nederland verspreid zijn, zo min mogelijk te verstoren. Bovendien biedt dit de bloemenweide grote kansen om succesvol tot ontwikkeling te komen met planten die redelijk makkelijk willen kiemen en groeien. Zo zijn de mengsels bedoeld als aanzet tot een meer bloemrijke vegetatie. Aan deze mengsels kunnen we op verzoek extra soorten toevoegen.

Zelf blijven we ook sleutelen aan de zadenamenstelling. De zaden van dominante soorten verminderen we, beter passende soorten voegen we toe. Soms zijn er heel praktische redenen voor het wel of niet toepassen van bepaalde soorten in een mengsel, zoals de beschikbaarheid, soms leren we meer over het toepassen van soorten door eigen onderzoek op onze proef- en teeltvelden, door veldbezoeken of door het bezoeken van wildpopulaties in natuurgebieden.

Mengels zonder grassen

Onze bloemenmengsels bevatten over het algemeen geen grassoorten op soms een enkele specifieke soort na. Door uitsluitend bloemenzaden te zaaien kunnen deze een voorsprong opbouwen ten opzichte van grassen die sneller groeien, vooral op meer voedselrijke grond. Na verloop van jaren komen er vanzelf graszaden vanuit de omgeving in de bloemenweide en zal de vegetatie opschuiven naar bloemrijk grasland, tenzij de grassen actief worden gewied/uitgestoken. Voor specifieke doeleinden kunnen uiteraard passende grassen toegevoegd worden.

i

Liever zaaien we niet!

Een vreemde uitspraak voor een zadenkwekerij, maar tegelijkertijd volkomen logisch. Cruydt-Hoeck teelt inheemse zaden om bij te dragen aan natuurherstel en het verhogen van de lokale biodiversiteit. Wanneer het echter mogelijk is, adviseren wij om gebruik te maken van de inheemse ‘zadenbank’ in de bodem (vaak ‘oude’ en weinig verstoorde grond). Deze plantenzaden sluiten het beste aan bij de grondsoort, het lokale klimaat en flora en fauna ter plaatse. Door toepassing van het juiste beheer kan deze inheemse en lokale vegetatie zich weer spontaan ontwikkelen. Mocht de zadenbank in de loop der tijd al verdwenen zijn, dan kunnen onze regionale zaden toch helpen de biodiversiteit op die plek te verhogen.

Zaai bloemen van lokale herkomst

Al met al is het eigenlijk geen goed idee om lukraak niet-passende zadenmengsels in te zaaien, zeker niet in het buitengebied en natuurgebieden. Het leidt tot floravervalsing en kan de aanwezige inheemse vegetatie verzwakken. Tegelijkertijd is zaaien vaak de enige mogelijkheid om een aanzet te geven voor natuurherstel. Dan is het eenvoudigweg belangrijk om je zadenmengsel zorgvuldig te kiezen of om een mengsel op maat te laten maken door Cruydt-Hoeck. Deze zadenmengsels sluiten goed aan bij de streekgebonden vegetatie en de ecologische situatie ter plekke.

Tijdelijke en meerjarige bloemenmengsels

De basisbloemenmengsels bestaan uit tijdelijke bloemenmengsels voor 1-3 jaar en meerjarige bloemenmengsels voor een permanente invulling. Ze zijn in een breed milieu toepasbaar. De mengsels zijn geen afspiegeling van specifieke plantgemeenschappen, maar bedoeld als aanzet tot een meer bloemrijke vegetatie.

De bloemenmengsels zijn ingedeeld als:

Meerjarige bloemenmengsels voor diverse toepassingen

Meerjarige bloemenmengsels voor specifieke toepassingen

Tijdelijke bloemenmengsels

Toepassingen mengsels

Niet elk mengsel is overal geschikt. Met name het buitengebied vraagt om extra aandacht: om floravervalsing te voorkomen is het belangrijk om geen mengsels in het buitengebied te zaaien die daar niet voor bedoeld zijn. Welk mengsel waar kan worden toegepast staat vermeld in de mengselwijzer en is ook terug te vinden op het productblad van het betreffende mengsel.

Bloeihoogte mengsels

De bloeihoogte is afhankelijk van de voedselrijkheid in de bodem. Zo kan een mengsel op voedselarme grond qua hoogte sterk afwijken van een mengsel op voedselrijke grond. De aangegeven bloeihoogte van de mengsels zijn een gemiddelde hoogte van de bladmassa.

Mengsels op maat

Naast onze basismengsels is Cruydt-Hoeck gespecialiseerd in het samenstellen van maatwerkmengsels voor allerlei toepassingen, welke optimaal zijn afgestemd op de plek en het project.

Bekijk onze
bedrijfsvideo

Tijdens een Teeltpartnersdag bespreken we samen nieuwe teelt- en oogsttechnieken met onze teeltpartners.

Opschalen met teeltpartners

We hebben op dit moment circa 30 hectare aan zaden-teelt en daarnaast werken we nauw samen met een steeds grotere groep teeltpartners die voor ons op nog zo'n 30 hectare zaden telen door heel Nederland. Deze teeltpartners kunnen onder onze regie op verschillende grondsoorten grootschalige teelten opzetten met het

uitgangsmateriaal dat wij in het wild hebben verzameld en vermeerderd op onze kwekerijen. Door deze samenwerkingen kunnen we de komende jaren flink opschalen en meer zaden van hoge ecologische kwaliteit beschikbaar maken.

Proces van zadenteelt

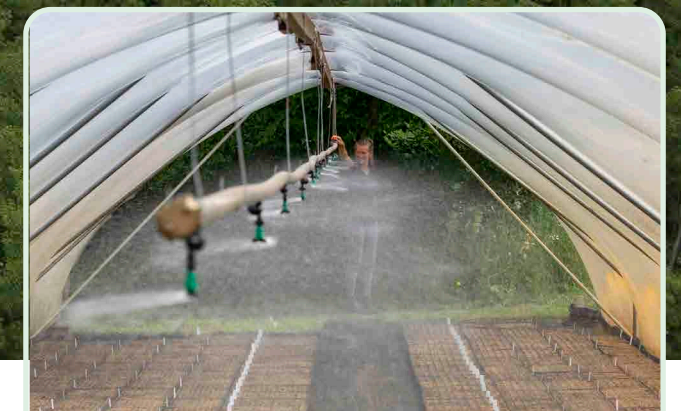
Wij kweken de meeste zaden en planten in eigen beheer op onze kwekerij in Nijberkoop. In het teeltproces werken wij zoveel mogelijk samen met de natuur en besteden we veel aandacht aan het bodemleven met natuurcompost, vaste mest, bladaarde en groenbemesters. De teeltvelden zelf zijn dooraderd met kruidenrijke randen, gemengde hagen en struiken, goed voor vele insecten en vogels.

Een steeds kleiner deel van onze zaden betrekken we van leveranciers met wie wij vaak al jaren samenwerken, een steeds groter deel van onze zaden zijn afkomstig van onze eigen teeltvelden en onze teeltpartners.

Verzamelen uitgangsmateriaal

Genetisch inheems uitgangsmateriaal vormt de basis voor onze teelten. Deze kleine hoeveelheid zaden verzamelen we uit goede natuurlijke populaties in samenspraak met organisaties zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Landschappen.

Voorkweken

Een teelt begint met het opkweken van een deel van de verzamelde zaden. Het doel van deze kwekerijteelt is om meer zaden te genereren, zodat we kunnen opschalen. Zaden worden vaak voorgezaaid in zaaiakken en later uitgeplant in de volle grond. In dit stadium gebeuren veel handelingen nog handmatig, zoals bijvoorbeeld het oogsten van de eerste lichting zaden.

Telen: van handjevol naar teeltveld

De eerste lichting zaden van de kwekerij vormt de aanzet voor de grotere teelten op onze teeltvelden. Sommige soorten kunnen we direct zaaien in de volle grond. Andere soorten kiemen langzaam en worden daarom voorgekweekt en uitgeplant op lange bedden met

behulp van een plantmachine. Het planten en zaaien is GPS-gestuurd. Zo kunnen we ook nauwkeurig schoffelen en oogsten en is er weinig risico op onnodige schade aan de planten zelf.

Oogsten: elke soort z'n eigen wijze

De meeste wildeplantenzaden rijpen onregelmatig. Bij de meeste soorten knippen we een groot deel van de plant (met de zaden) machinaal af. Dit plantmateriaal laten we drogen en narijpen om het vervolgens te dorsen met de dorsmachine. Andere soorten kunnen we op het land maaien en direct dorsen met de combine. Weer andere zaden verspreiden zich door de wind met pluizjes zoals bij een paardenbloem. Deze oogsten we met onze zogenoemde pluizenzuiger, waarmee meerdere keren per week alleen de rijpe zaden worden opgezogen. Ook oogsten we nog altijd met de hand.

Drogen en dorsen

Na de oogst wordt het plantmateriaal en het zaad ongeveer een week gedroogd voor de droogwand, waarbij lucht van onderaf door het materiaal wordt geblazen. Zo kunnen de zaden langzaam en gecontroleerd narijpen. Vervolgens wordt het materiaal vaak gedorst, waarbij de zaden met de dorsmachine uit de zaaddozen gewreven worden.

Schonen: zaden scheiden van restmateriaal

Met behulp van verschillende handzeven en zeef- en filtermachines worden de zaden gescheiden van kaf, stof, takjes en onkruidzaden. Doordat zaden en het restmateriaal van elkaar verschillen in kleur, formaat, vorm, soortelijk gewicht, gladde of stroeve oppervlakte, kunnen deze worden gescheiden. Hiervoor gebruiken we optische schoners, schudzeefmachines, windzeefmachines, doekenmachines en trieurs. Dit is nauwkeurig en specialistisch werk.

Bewaren/opslag

De geschoonde zaden worden opgeslagen in onze zadenkluizen, waar ze bij een stabiele temperatuur en constante luchtvochtigheid langdurig bewaard kunnen worden, totdat ze hun weg vinden door heel Nederland en Vlaanderen.

Optimaliseren door praktijk onderzoek

Cruydt-Hoeck is continu in ontwikkeling. We zetten ons in om onze kennis en ervaring te vergroten om onze producten en diensten te optimaliseren. Zo hebben we onder andere proefvelden aangelegd om nog meer inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling,

aanleg en het beheer van bloemenweides. We doen kiemprouwen, onderzoeken soortensamenstellingen en variëren in tijdstippen van aanleg en beheer om zo nieuwe kennis op te doen en ons advies verder te optimaliseren.

Eén van de pottenvelden met planten en struiken.

Zaaien op de teeltvelden gebeurt met de zaaimachine die elke keer opnieuw nauwkeurig wordt afgesteld op de zaden die gezaaid worden.

Met de droogwand wordt de oogst gedroogd onder geconditioneerde omstandigheden.

In onze zadenstonschonerij worden de zaden met diverse machines geschoond, maar een deel gebeurt nog altijd met de hand om de kwaliteit van schoning te waarborgen van kleine partijen.

De geschoonde zaden worden onder geconditioneerde omstandigheden opgeslagen.

Directielevering

Het kan verstandig zijn het zadenmengsel als opdrachtgever zelf te bestellen en aan je groenaannemer beschikbaar te stellen. Bij grote projecten zien we helaas regelmatig dat het Cruydt-Hoeck zadenmengsel dat je samen met ons met zorg hebt uitgekozen en in het bestek hebt laten zetten niet vanzelfsprekend door de aannemer besteld en daadwerkelijk ingezaaid wordt. Maak hierover goede afspraken.

Bosvergeet-mij-nietje (Myosotis sylvatica) met Elzenhaantje.

Wat is een bloemenweide?

Een bloemenweide is een veld bestaande uit verschillende soorten bloemen en grassen. Een bloemenweide is géén natuur, maar cultuur waarbinnen ruimte is voor natuurlijke processen. Om een bloemenweide in stand te houden, moet deze dus beheerd worden door mensen.

Bij bloemenweides van inheemse wilde planten onderscheiden we verschillende types, ieder met een eigen ontwikkeling en beheer.

Welke types zijn er?

Meerjarig bloemrijk grasland

Een bloemrijk grasland, ook wel hooiland, bevat naast grassen ook veel meerjarige bloemen. Bloemrijke graslanden kwamen zo'n vijftig tot honderd jaar geleden nog op grote schaal voor in Nederland, maar zijn sterk in oppervlakte en kwaliteit achteruitgegaan. Door het opnieuw creëren van bloemrijke graslanden middels inzaaien, dragen we bij aan het herstel van de biodiversiteit. In een bloemrijk grasland wordt de bodem niet of nauwelijks verstoord en wordt jaarlijks één tot drie keer gemaaid en gehooïd. De bodem moet relatief schraal zijn of jaarrond zeer vochtig. Varianten van het bloemrijk grasland zijn te vinden op dijken, in bosranden, bermen en zomen en ook op daken.

Tijdelijke ruderaal bloemenweides

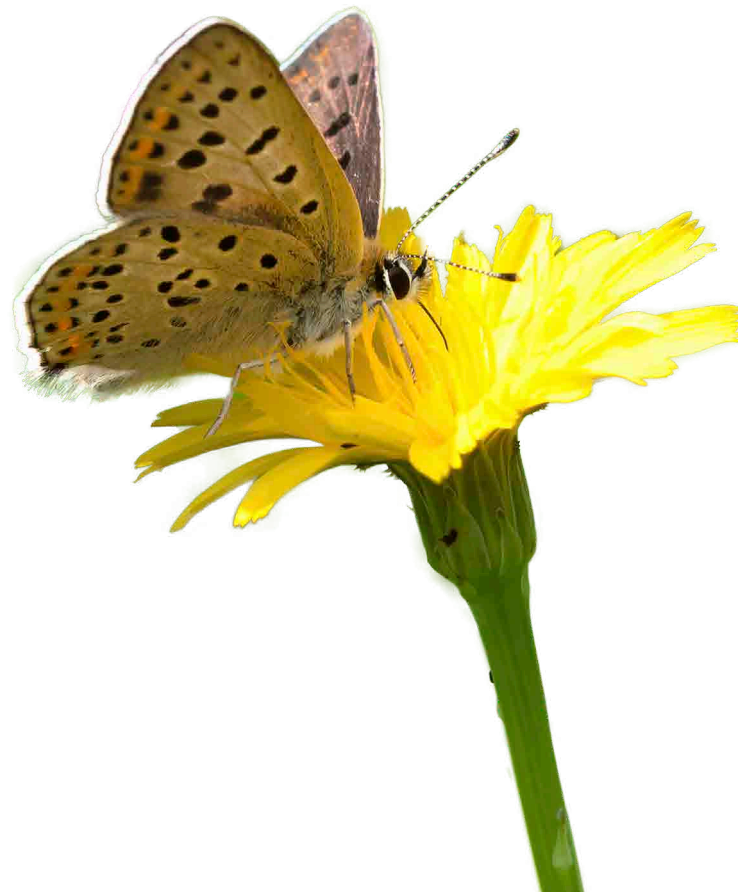
Ruderaal vegetaties ontstaan vaak op plaatsen waar de grond regelmatig, maar niet per se jaarlijks, verstoord wordt. Je kunt deze bloemenweides daarom ook 'storingsvegetatie' noemen. Ruderaal soorten gedijen vaak goed in bewoond gebied, zoals boerenerven, moestuinen en braakliggende terreinen. Deze begroeiingen bestaan uit eenjarige akkerbloemen, tweejarigen en (vaak kortlevende) meerjarige soorten. De soorten in ruderaal mengsels zijn rijkbloeiend en geven vaak vanaf het eerste jaar na het inzaaien een kleurrijk resultaat. Een niet te schrale, normale bodem is gewenst. Ruderaal mengsels zijn ideaal voor een tijdelijke invulling van enkele jaren.

Eénjarige akkers

Akkerbloemen zijn meestal eenjarige planten die zich door de eeuwen heen hebben gemanifesteerd in akkers. Deze pionierssoorten kunnen uitstekend samengroeien met landbouwgewassen zoals granen. Akkerbloemen hebben dan ook een jaarlijkse cyclus van grondbewerking nodig, zoals op een akker gebruikelijk is. Als deze cyclus doorbroken wordt, zullen de soorten verdwijnen en vergrast de akker. Door schaalvergroting, overbemesting en bestrijdingsmiddelen zijn de akkerbloemen vrijwel verdwenen uit onze landbouw. Eenjarige akkerbloemen zijn ideaal voor een snel bloemrijk resultaat.

Onderbegroeiing

Een kruidachtige onderbegroeiing is een essentieel onderdeel van een houtige begroeiing. Onder bomen en struiken is de concurrentie met grassen vaak veel minder, doordat er weinig zonlicht beschikbaar is. Hierdoor hebben bepaalde bloemen een betere kans. In een structuur van bomen, struiken en kruiden kunnen veel dieren voedsel en schuilmogelijkheden vinden.

De juiste keuze maken

De locatie

De mogelijkheden op de plek zijn je uitgangspunt. Door met de natuur samen te werken en in de mengselkeuze rekening te houden met zaken als bodem, zonlicht of vochtigheid, heeft de bloemenweide de meeste kans van slagen. Ook omstandigheden als bereikbaarheid of ligging kunnen bepalend zijn en zowel kansen als uitdagingen vormen.

Op welke locatie wil je een bloemenweide?

- ✦ Particuliere tuin, klein of groot?
- ✦ Openbaar groen, park of plantsoen?
- ✦ Binnen de bebouwde kom, in het buitengebied of agrarisch landschap?
- ✦ Nabij een school, drukke weg, zonnepark, bedrijventerrein etc.

Wat zijn de ecologische omstandigheden van je locatie?

- ✦ Grondsoort: klei, veen, zand, leem of een variatie?
- ✦ Voedselrijk, schraal of ertussenin?
- ✦ Droog, vochtig of nat?
- ✦ Zonnig of (half)schaduw?
- ✦ Wat staat er nu? Braakliggend, graszode, onkruid, bloemen?

Soms is een plek niet geschikt voor een bloemenweide door de aanwezigheid van veel wortelonkruiden of een veel te voedselrijke bodem. Soms is de plek slecht bereikbaar waardoor goed beheer niet mogelijk is. Een andere plek in de buurt biedt wellicht een grotere kans op succes.

De doelstelling

Je doelstelling bepaalt het soort bloemenweide. Stel vast waarom je een bloemenweide wilt aanleggen. Dit bepaalt mede welk soort mengsel het meest geschikt is.

- ✦ Je wilt een significante bijdrage leveren aan de biodiversiteit: een goed beheerd, meerjarig bloemrijk grasland draagt het meest bij aan de biodiversiteit. Met het juiste mengsel kun je de leefomgeving voor bijen, vlinders, vogels en andere dieren in de omgeving verbeteren.
- ✦ Je wilt werk en kosten besparen: een goed gekozen

Wegwijs in de bloemenweide

bloemrijk grasland is een van de goedkoopste beheersvormen, zeker in vergelijking met traditioneel gazonbeheer. Een of twee keer per jaar maaien en afvoeren is vaak het enige onderhoud.

- ✦ Je wilt een tijdelijke opvulling: een braakliggend terrein of een plek die de komende 1 tot 3 jaar nog geen bestemming heeft, kun je met een éénjarige akkerbloemen of ruderaal soorten inzaaien voor een snel resultaat.

De kosten

Een bloemenweide kan de goedkoopste vorm van groenbeheer zijn. Een bloemenweide hoeft in de regel maar één of twee keer per jaar te worden gemaaid, mits het maaisel afgevoerd wordt. Neem daarom, naast de aanschaf van zaden, ook het lange termijnbeheer mee in de kostenraming. Een bloemenweide kan tegelijkertijd een oplossing bieden voor andere kostenposten, zoals waterberging en klimaatadaptatie.

Draagvlak

Zeker in de openbare ruimte is het belangrijk om draagvlak bij de inwoners te creëren en goed te communiceren over de aanleg en het beheer van bloemenweides. Door uit te leggen wat de meerwaarde is van inheemse planten in de wijk en inzicht te geven in de ontwikkeling van een bloemenweide, maak je mensen enthousiast en maak je duidelijk wat zij kunnen verwachten.

Op [pagina 136](#) van deze catalogus en handleiding vind je hierover meer informatie. Ook bieden we op onze website een aantal handreikingen aan overheden om de inwoners goed te informeren.

Een bloemenweide aanleggen is in principe niet ingewikkeld, maar voor een langdurig goed resultaat is enige kennis van zaken nodig. Onze Catalogus & Handleiding staat vol informatie over de vele toepassingen en de mogelijkheden voor aanleg en beheer.

Toepassingsmogelijkheden

Bloemenweides zijn op vele manieren toepasbaar. We lichten hier een aantal mogelijkheden uit.

De openbare ruimte

Onze wildebloemenmengsels zijn breed inzetbaar in de openbare ruimte en zijn een duurzamer alternatief voor het traditionele groenbeheer van pleinen, grasvelden, heestervakken, wegbermen, plantsoenen, oevers en dergelijke. Door op de ingezaaide plekken een extensief maaibeheer toe te passen, verschaalt de bodem. Dit komt niet alleen de bloemenweide ten goede, maar de maaifrequentie zal ook afnemen. Zo is er jaarlijks minder maaisel af te voeren waardoor een waardevolle ecologische structuur ontstaat en een kostenbesparing in het beheer.

Industrie- en bedrijventerreinen

Door industrie- en bedrijventerreinen met meer bloemrijke vegetatie in te vullen, wordt er vaker een pauzewandeling gemaakt. Zo neemt de productiviteit toe, ontstaat er een aantrekkelijk werkklimaat en willen meer bedrijven zich er vestigen (vastgoed is 5 tot 10 procent meer waard in een groene omgeving). Bloemrijke vegetaties helpen bovendien om wateroverlast en hittestress te voorkomen. Plekken die zich goed lenen voor bloemrijke vegetatie zijn entrees, plantsoenen, wegbermen, tijdelijke natuur, opritten, parkeerplaatsen, zonneparken en dergelijke.

Diemerpark - gemeente Amsterdam: Speciaalmengsel circa 9 jaar na inzaaien.

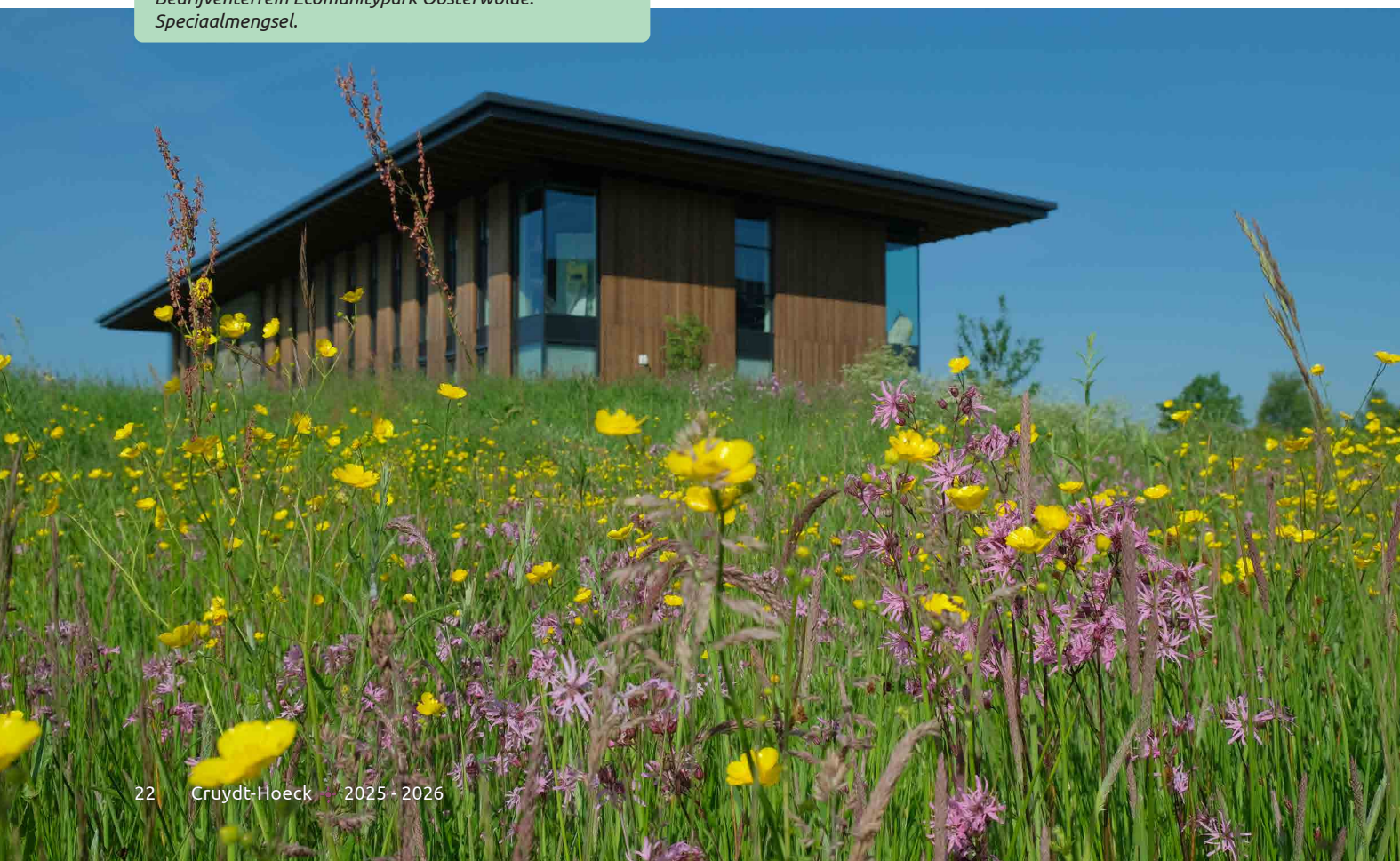

Solarpark Hengelo: Mengsel G1.

Natuurlijk spelen op het eiland Tiengemet in het Haringvliet: Speciaalmengsel.

Bedrijventerrein Ecomunitypark Oosterwolde: Speciaalmengsel.

Zorginstellingen

Uit vele studies is gebleken dat natuur een positieve werking heeft op de genezing van kwetsbare en zieke mensen. Wanneer de omgevingen van ziekenhuizen en revalidatiecentra zijn ingericht met natuurlijk groen, herstellen patiënten beter en sneller. Er zijn veel mogelijkheden voor het aanleggen van een natuurrijke omgeving rondom zorgcentra, zoals het omvormen van grote gazons en bloemloze heestervlakken tot bloemenweides, maar ook het inrichten van groene oefenruimtes voor fysiotherapie, chemo- en herstelluinen voor kankerpatiënten of patiënten met Alzheimer of dementie. Meer groen draagt bovendien bij aan minder hittestress, minder luchtvervuiling en minder geluid, waar kwetsbare en oudere mensen vaak zeer gevoelig voor zijn.

Natuurlijke speelplaatsen

Een natuurlijke speeltuin is ontworpen met natuurlijke elementen zoals planten, hout, water en zand. Het doel is om kinderen een veilige en uitdagende ruimte te bieden waar ze in contact kunnen komen met de natuur. Deze speelplaatsen bevorderen de fysieke, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen omdat ze uitnodigen tot vrij spel, verkenning en interactie met de natuurlijke wereld. Door aandacht te besteden aan ontwerp, onderhoud, gemeenschappelijkheid, kunnen natuurlijke speeltuinen een veilige, duurzame en educatieve speelruimte bieden. Kijk voor meer inspiratie ook eens op www.springzaad.nl.

Parkeerplaats Isala Ziekenhuis Zwolle: Speciaalmengsel.

Park op terrein Isala Ziekenhuis Zwolle: Speciaalmengsel.

Toepassingsmogelijkheden

In Finland keldert het aantal kinderen met chronische aandoeningen, zoals allergieën en astma, door ze bloot te stellen aan bacteriën en schimmels die in de natuur voorkomen. Zo wordt hun afweersysteem getraind in het herkennen van lichaamsvreemde stoffen, die niet per se gevaarlijk zijn. Lekker wroeten in de aarde is dus heel heilzaam!

Groene daken

Met de juiste ondergrond kunnen wilde bloemen uitstekend worden toegepast op groendaken. Dakvegetaties houden water langer vast na een zware regenbui en zorgen ervoor dat het riool niet overbelast raakt. Daarnaast draagt de vegetatie bij aan de verkoeling van de stedelijke omgeving en het vergroten van de isolatiewaarde van gebouwen. Dakvegetatie kan toegepast worden op schuurtjes, openbare gebouwen, bushokjes, daken van kantoren en bedrijven, woningen, woonblokken en flats.

Tuinen

Een bloemenweide kun je goed in tuinen aanleggen, niet alleen creëer je dan een mooie tuin met een rijke leefomgeving vol bestuivers, vogels en zoogdieren. Je zorgt er daarnaast ook voor dat de tuin dient als stapsteen in een lange lint van tuinen, die samen een groot ecologisch netwerk vormen.

Dakvegetatie De Doelen - Rotterdam, eerste jaar na inzaaien: Mengsel D2.

Dakvegetatie De Doelen - Rotterdam, tweede jaar na inzaaien: Mengsel D2.

Tuin met Fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*).

Dijken

Vóór 2050 moet 2.000 kilometer aan dijken versterkt worden in Nederland. Al die kilometers dijk zijn van noodzakelijk belang voor onze veiligheid. Door hun vorm en ligging in het landschap kunnen ze ook een belangrijke bijdrage leveren aan het herstellen van de biodiversiteit in Nederland.

Natuurinclusieve landbouw

Door eenvoudige natuurrijke toepassingen op het erf, de akkerrand en in grasland kan de biodiversiteit op het boerenbedrijf vergroot worden. Denk aan houtwallen, singels en bosjes, poelen, paardenweides of onderbegroeiing en boomgaard. Hierdoor ontstaat meer leefruimte voor insecten en akker- en weidevogels; neemt de bestuiving van gewassen en natuurlijke plaagbestrijding toe en wordt het bodemleven en de bodemdoodworteling verbeterd.

Kruidenrijke dijk bij uiterwaarde Olst (foto Sjon Heijenga).

Akkerrand langs aardbeienteelt in Emmen: Mengsel A6.

Tuin met bloemenweide in Huizinge: Mengsel G2.

Toepassingsmogelijkheden

De groene stad

In het stedelijk gebied levert groen een belangrijke bijdrage aan de verkoeling van de stad, aan betere wateropvang, aan het vergroten van de biodiversiteit, maar ook aan de psychische gezondheid en stressreductie van mens én dier. Zo bescherm je een heel ecosysteem, helemaal als je zorgt voor een aaneengesloten netwerk van groene verbindingen van de voordeur tot in het natuurgebied. Denk daarbij aan geveltuinen, boomspiegels, bloeiende voegen, dakbegroeiingen, parken en ook wadi's en (kleine) poelen met inheemse planten.

Andere toepassingen

Bloemenweides kunnen nog op veel meer locaties voor significante meerwaarde zorgen, zoals bij sportparken, recreatieparken, op (natuur)begraafplaatsen en in de akker- en tuinbouw.

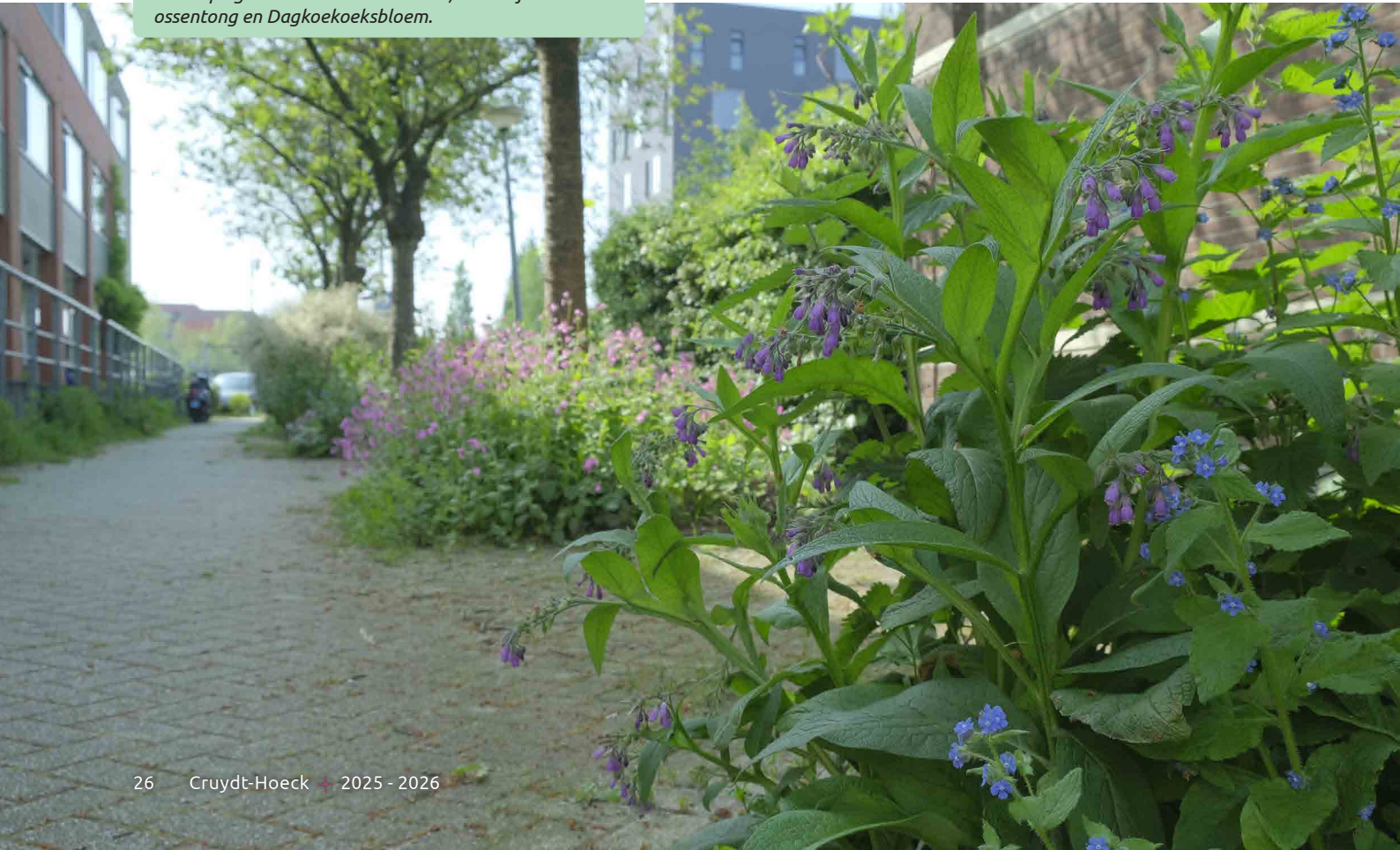

Voegenmengsel M6, eerste jaar na inzaaien.

Geveltuintje in de schaduw met o.a. Grote weegbree, Kale vrouwenmantel, Vingerhoedskruid en Bosaardbei.

Boomspiegels met o.a. Smeerwortel, Overblijvende ossentong en Dagkoekoeksbloem.

Stapelmuurtje met o.a. Muurleeuwenbek en Bergsteentijm.

Wadi in woonwijk in Haren, 3 jaar na aanleg met o.a. Kleine ratelaar, Vogelwikke, Witte klaver, Scherpe boterbloem en Kattenstaart.

Park Huis te Manpad in Heemstede, Mengsel G1.

Schoolplein met speelnatuur bij basisschool De Akker in Oosterwolde (Fr.), paar maanden na aanleg.

Wadi in Jubbega 5 jaar na aanleg met o.a. Grote kattenstaart en Wilde bertram.

De bodem is de basis

Voor een succesvolle bloemenweide is het van belang te weten met wat voor bodem je te maken hebt, welke planten hiervoor het meest geschikt zijn en ook welk beheer je het beste toepast. Grond bestaat uit vier hoofdelementen: minerale delen, organische stof, lucht en water. De verhouding tussen deze vier elementen bepaalt min of meer welke grondsoort je hebt.

In Nederland komen meer dan honderd bodemtypen voor (zie voor een gedetailleerd overzicht de Bodemkaart van Nederland via <https://bodemdata.nl/basiskaarten>). Maar de basissamenstelling bestaat uit zand, veen, zavel, leem, klei.

Zandgrond (lichte grond)

Zand kan zowel licht (humusarm) als donker (humusrijk) van kleur zijn. De structuur is los en korrelig, daardoor is het goed waterdoorlatend en makkelijk te bewerken. Zand is over het algemeen minder vruchtbaar doordat het uit zichzelf minder voedingsstoffen vasthoudt en daardoor relatief makkelijk te verschralen is. Een humusrijke zandbodem is vaak wat voedingsrijker dan een humusarme zandgrond.

De bodem bepaalt welke planten er wel of niet kunnen groeien én hoe deze planten beheerd kunnen en moeten worden.

Veengrond (redelijk lichte grond)

Veen komt voort uit verteerde plantenresten, daardoor heeft het ook een donkere tot zwarte kleur. Veen is goed vochtvasthoudend en heeft een echte sponswerking. Dit merk je wanneer je een hand veen in je hand samenknijpt. Veen is vaak voedselrijk en makkelijk te bewerken. Veel veengronden zijn drooggelegd, waardoor ze minder nat zijn.

Zavel (lichte en zware grond)

Zavel is een mengsel van klei en zand en daardoor vrij licht van kleur. Het is fijnkorrelig en als het vochtig is kun je er een rolletje van maken. Verder is zavel vruchtbaar, goed vochtvasthoudend en licht te bewerken.

Leem (redelijk zware grond)

Leem is geel tot bruin van kleur en ook een mengsel van klei en fijn zand. Als het nat is kun je er een balletje van maken. Leem is wat zwaarder te bewerken, maar lichter dan kleiplaatjes. Verder is leem goed vochtvasthoudend en voedselrijk.

Kleigrond (zware grond)

Klei is de zwaarste grondsoort van Nederland. De kleur is lichtgrijs tot blauw. Klei bestaat uit kleine plaatjes in tegenstelling tot zand dat uit fijngemalen rotsen door erosie bestaat. De structuur is fijn en als het nat is kun je er goed een balletje of een rolletje van maken. Verder is klei goed vochtvasthoudend, slecht waterdoorlatend, vaak zeer voedselrijk en zwaar te bewerken.

Over het algemeen zal je één grondsoort in je tuin of gebied hebben. Verwacht je meerdere grondsoorten, dan kun je ook op verschillende plekken een ‘grondmonster’ nemen. Gebruik daarvoor een spa of grondboor en spit of boor een gat van circa 40 centimeter diep. Bepaal door te kijken en te voelen om welke grondsoort het gaat.

Bodemvruchtbaarheid

Bloemenweides doen het goed op voedselarme (ofwel verschraalde) gronden omdat ze dan minder last hebben van concurrentie van snelgroeïende grassen en andere planten. Ze kunnen overleven met minimale hoeveelheden stikstof, fosfor en kalium en halen deze voedingsstoffen met efficiënte wortelstelsels uit de bodem. Ook werken inheemse planten nauw samen met bodemorganismen zoals schimmels en bacteriën, die de planten aan voedingsstoffen helpen. Door deze strategieën hebben zij meer overlevingskansen dan andere planten en zijn daarom ook geschikt voor het bevorderen van biodiversiteit, zonder kunstmatige bemesting.

Zuurgraad

De zuurgraad van de bodem is bepalend voor de plantengroei. Een ph lager dan 7 is zure grond, een ph rond 7 is neutrale grond en een ph hoger dan 7 is basische grond. Bij een te lage of te hoge zuurgraad kunnen planten minder goed voedingsstoffen opnemen en kunnen voedingsstoffen zelfs toxisch zijn. De meeste inheemse planten groeien goed op een ph tussen 4 en 8. Daarbuiten kunnen alleen specialisten groeien, zoals bijvoorbeeld Ronde zonnedauw die alleen op hele zure grond standhoudt.

De meeste inheemse planten groeien goed op een bodem met een ph tussen 4 en 8.

Kalk

Kalkrijke gronden zijn over het algemeen verarmde of schrale gronden, dat betekent dat er weinig voedingsstoffen in zitten. Kalkrijke gronden zijn toleranter voor droogte en hebben meestal een betere structuur dan zure bodems. Kalkrijke grond heeft een ph hoger dan 7.

Humus en organische stof

Bodems met een typische zandkleur zijn meestal humusarm. Bodems met donkerbruine tot zwarte grond zijn meestal humusrijk. Voor veel (moes)tuiniers is humus een belangrijke factor. Zij voegen vaak organische stof toe waar het bodemleven humus van maakt om de bodem voedselrijker te maken, want humus houdt net als klei goed voedingsstoffen vast. Maar voor de meeste inheemse planten zijn juist humusarme bodems een beter basis. Door kalk toe te voegen, verteert humus sneller.

Voor de meeste inheemse planten zijn juist humusarme bodems een betere basis.

Voedselarm en voedselrijk

De vruchtbaarheid van de bodem wordt voornamelijk bepaald door stoffen zoals nitraat, fosfaat, kalium, magnesium, ijzer, calcium en koper. Voor de begrippen voedselarm en voedselrijk worden de richtlijnen voor graslandbeheer gehanteerd. Het gaat dan om de maximale hoeveelheid gewas die gedurende een jaar op één hectare land geproduceerd kan worden: bij voedselarm is dat lager dan 4 ton, bij voedselrijk is dat 15 tot 20 ton.

De juiste omstandigheden om te kiemen

Wildebloemenzaden hebben verschillende kiemstrategieën, zoals de zogenaamde kiemrust, om in de natuur de meest ideale omstandigheden af te wachten om te gaan kiemen. Hierdoor worden populaties wilde planten optimaal in stand gehouden. Bij cultuurzaden is deze kiemrust door selectie meestal verdwenen. Voor het succesvol opkweken van wildebloemenzaden is het goed deze strategieën te kennen.

Warmtekiemers

Deze soorten hebben afhankelijk van de soort, behalve vocht, een constante temperatuur van 15-25 graden Celsius nodig om te ontwaken uit de kiemrust. Ze komen in de late lente en (voor)zomer tevoorschijn of kiemen zodra ze in de zomer en vroege herfst van de plant afvallen. Kieming kan gestimuleerd worden door de zaden in een kas voor te kweken.

Koudekiemers

Deze soorten kiemen na de winter, soms al na een korte kouperiode van een aantal weken, soms pas na een hele winter en worden dus het beste in het najaar of in de vroege winter gezaaid. Eventueel kan dit nagebootst worden met een koudebehandeling, dit betekent voor veel koudekiemers een periode met een temperatuur tussen de 0 en 5 graden Celsius. Vrieskou is meestal niet nodig. Voor veel soorten is het gunstig om eerst in een wat warmere periode vocht op te nemen (zaaien in vochtige grond is het devies), voordat ze de koudere periode ingaan. We kunnen dit proces nabootsen door de zaaibak met voorgezaaide zaden een periode in de koelkast te zetten.

Zaden van de Zeekool (*Crambe maritima*) hebben een extra dikke zaadhuid.

Licht- en donkerkiemers

Lichtkiemers hebben een lichtprikkel nodig om te kunnen ontkiemen. Zo weten ze dat er niet te veel planten boven zich staan en dat ze voldoende aan de oppervlakte liggen. De vuistregel is dat de zaden zo diep gezaaid worden als 1 tot 2 keer de zaaddikte. Donkerkiemers hebben geen zonlicht nodig om te kunnen ontkiemen. Vaak gaat het om grote zaden van bijvoorbeeld Agrimonie, Wikke of Lathyrus.

Dikke zaadhuid

Sommige zaden hebben een dikke zaadhuid die eerst een tijd moet verweren voordat ze kiemen. Van nature worden ze verspreid door water, schuren ze langs (rivier) zand of gaan ze door een vogelmaag. Dit kan worden nagebootst door de zaden te weken in water, door ze een tijdje in vochtig scherp zand te laten staan of door ze licht te bewerken met schuurpapier.

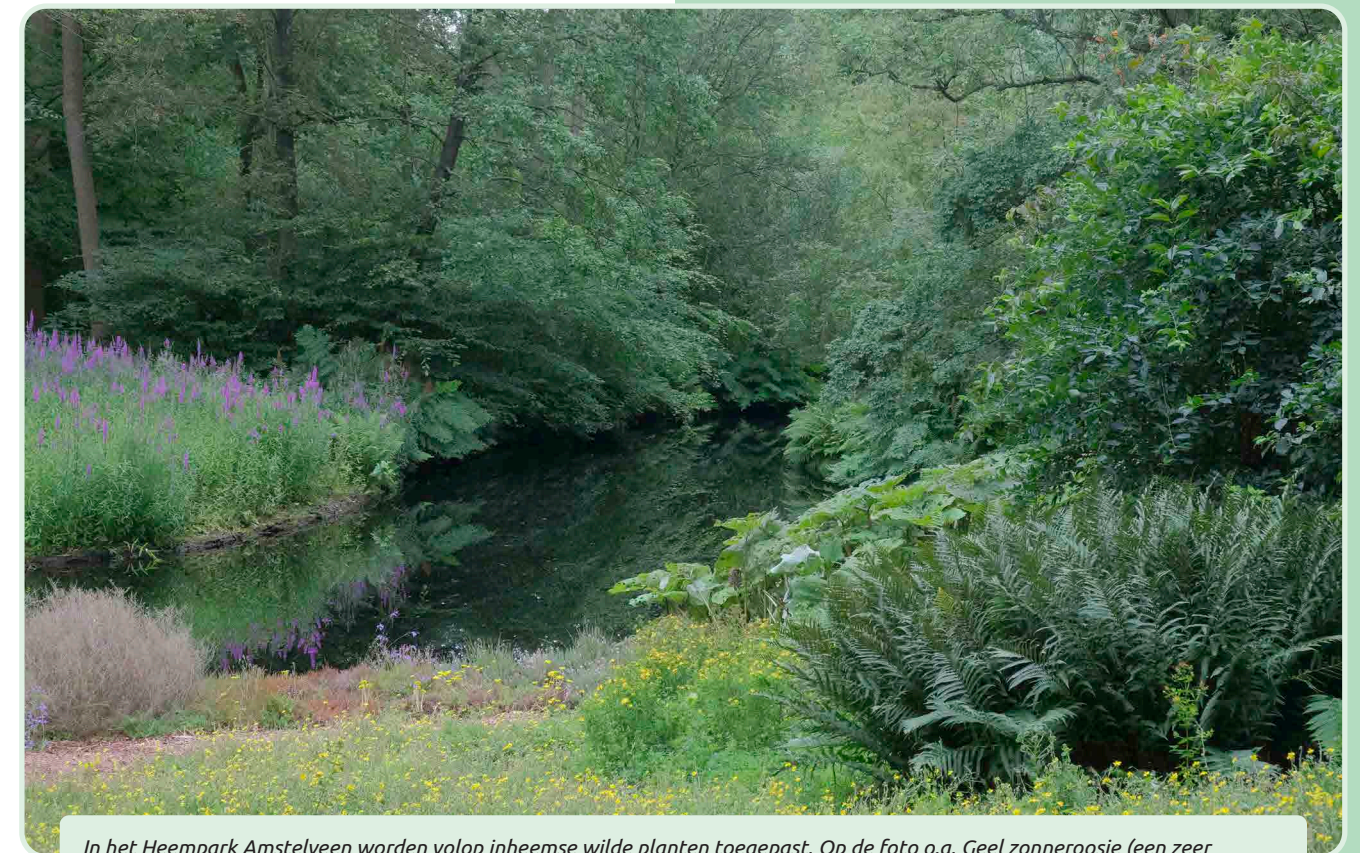
Onregelmatige kiemers

Door trager en onregelmatiger te kiemen dan cultuurzaden, spreiden wildebloemenzaden het risico, waardoor ze ook beter bestand zijn tegen veranderingen. Sommige soorten vragen dan ook om geduld. Soms kan de ontkieming wel een jaar of langer duren. Geef dus niet zo snel op!

Zaden van Dolle kervel (*Chaerophyllum temulum*) hebben langdurige kou nodig om te kiemen.

Heempark Amstelveen

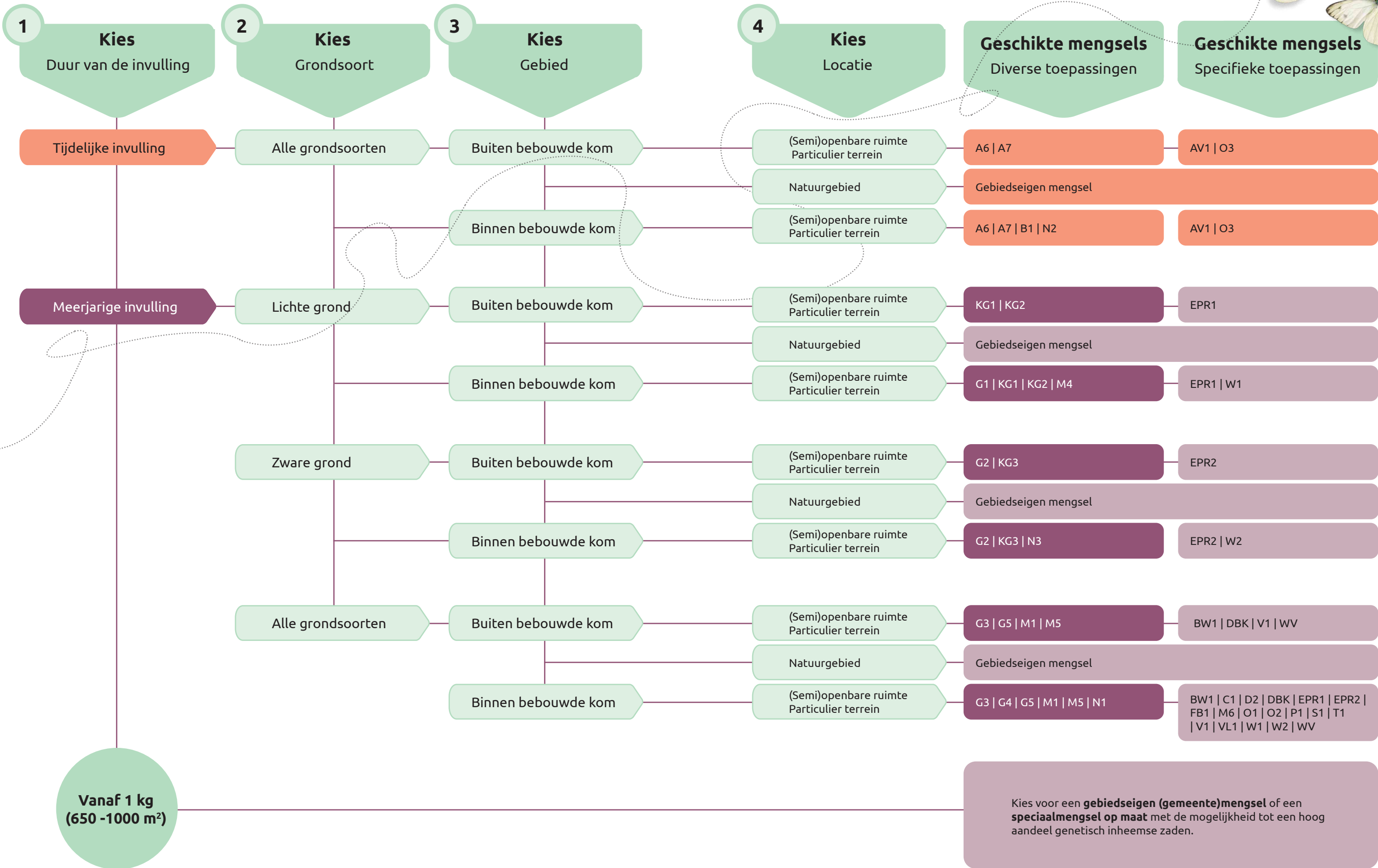
In het Heempark Amstelveen worden volop inheemse wilde planten toegepast. Op de foto o.a. Geel zonneroosje (een zeer zeldzame soort), Ruig hertshooi, Sint-Janskruid, Rapunzelklokje, Hemelsleutel, Gewone dophei, Groot hoefblad, en op de achtergrond Grote kattenstaart en Koningsvaren.

Een mooi voorbeeld van hoe een park met inheemse wilde planten gedurende het hele jaar voedsel- en schuilplekken biedt voor fauna en er toch verzorgd uit ziet door gefaseerd te maaien in fraaie patronen. Op de foto op de voorgrond o.a. Moerasspirea, Grote kattenstaart, Moerasrolklaver. Aan de overkant van het water Blauwe knoop.

Mengselwijzer

De bodem is de basis. Kies het perfecte bloemenweidemengsel voor jouw project.

Bloemrijk grasland met Kleine ratelaar en Gewone margriet.

Extensief kruidenrijk grasland met Pinksterbloem en Paardenbloem.

Extensief kruidenrijk grasland met Scherpe boterbloem, Rode klaver en Gewoon reukgras.

Bloemrijk grasland met Echte koekoeksbloem.

Bloemrijk gazon met Rode klaver, Madeliefje en Kruipende boterbloem.

Speciaalmengsel Isala Ziekenhuis Zwolle.

G1 - Bloemrijk grasland voor lichte grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Een breed inzetbaar mengsel voor bloemrijk grasland en bermen met een ingetogen karakter. Het beeld is sterk afhankelijk van de uitgangssituatie en het beheer. Bij schrale en droge omstandigheden zullen Zandblauwtje en Schermhavikskruid een goede kans maken. In een iets vochtige en voedselrijke situatie komen Gewoon barbarakruid, Glad walstro en Scherpe boterbloem meer tot uiting.

Grondsoort
Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge zandgronden, van voedselarm tot matig voedselrijk.

Zaadichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!
Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6 of A7-mengsel mogelijk.

Meer weten of G1 bestellen?

G2 - Bloemrijk grasland voor zware grond

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 2-3 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Mengsel voor bloemrijk grasland met overwegend overblijvende soorten en tweejarigen. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter en trekt ‘nuttige’ insecten aan, zoals zweef- en gaasvliegen. Het beeld is sterk afhankelijk van de uitgangssituatie en het beheer. Kleine ratelaar is toegevoegd om grassen te helpen onderdrukken, waardoor de kruiden meer kans krijgen.

Grondsoort
Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke gronden en kleigronden. Op zeer zware klei zal slechts een deel van de soorten willen gedijen.

Zaadichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks twee tot drie keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!
Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6 of A7-mengsel mogelijk.

Meer weten of G2 bestellen?

G3 - Bloemrijk grasland voor jaarrond natte tot vochtige grond

G4 - Bloemrijk grasland voor matig voedselrijke, kalkhoudende grond

Zonnige plek

Jaarrond vochtige tot natte grond

Gem. 75 cm

Bloeitijd april-oktober

1 x per jaar maaien & afvoeren

Bijen, vlinders & vogels

Bloei vanaf het 2^e jaar

Permanente invulling

Niet combineren met akkerbloemen, ongeschikt voor steile slootkanten

Zonnige plek

Overwegend droge grond

Gem. 55 cm

Bloeitijd mei-oktober

1-2 x per jaar maaien & afvoeren

Bijen, vlinders & vogels

Bloei vanaf het 2^e jaar

Permanente invulling

Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Mengsel voor bloemrijk grasland met een ingetogen karakter. Het mengsel geeft een bloemrijk beeld op de gradiënt van vochtig naar nat, zoals in vijveroevers. Hoe flauwer de oever, hoe breder de zone waar het mengsel kan worden toegepast. Sommige soorten kiemen sneller dan andere. Met name Rietorchis, Moeraswespenorchis en Gewone dotterbloem kiemen alleen als de omstandigheden optimaal zijn.

Grondsoort
Alle gronden, mits jaarrond nat tot vochtig.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer
Jaarlijks één keer gefaseerd maaien in de nazomer of herfst en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (oevers, drassige graslanden).

Soortenlijst G3-mengsel

<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Caltha palustris subsp. palustris</i>	Gewone dotterbloem
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cirsium palustre</i>	Kale jonker
<i>Dactylorhiza praetermissa</i>	Rietorchis
<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i>	Kantig hertshooi
<i>Hypericum tetrapterum</i>	Gevleugeld hertshooi
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Thalictrum flavum</i>	Poelruit
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan

Karakter
Zeer kleurrijk mengsel voor bloemrijk grasland met veel stroomdalsoorten die karakteristiek zijn voor het riviereengebied. G4 geeft een fantastisch beeld op niet te zure gronden en trekt veel bijen, vlinders en andere bloembezoekende insecten. Het mengsel is ook zeer geschikt om te gebruiken op een lichte helling.

Grondsoort
Matig voedselrijke, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

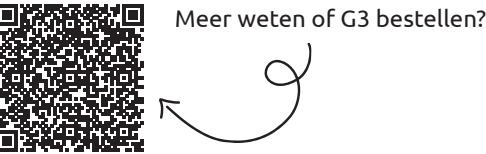
Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien, zodat er jaarrond bloei is en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!
Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6- of A7-mengsel mogelijk.

Soortenlijst G4-mengsel

<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Agrimonia procera</i>	Welriekende agrimonie
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Briza media</i>	Bevertijes
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Saxifraga granulata</i>	Knolsteenbreek
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Verbena officinalis</i>	IJzerhard

G5 - Bloemrijke bermen voor openbare ruimte

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Dit mengsel is speciaal samengesteld voor ‘nuttige’ insecten in bermen. Denk aan zweef- en gaasvliegen, maar ook voor vlinders, wilde bijen en hommels en kan door het hele land worden toegepast. Het heeft een ingetogen karakter en bevat vooral overblijvende soorten en enkele éénjarige soorten die in graslanden thuishoren. Veldzuring is toegevoegd vanwege haar functie als waardplant voor Kleine vuurvinder en ratelaar helpt grassen te onderdrukken waardoor de kruiden meer kans krijgen.

Grondsoort
Matig voedselrijke gronden.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één of meestal twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (wegbermen, industrieterreinen, bedrijventerreinen).

Meer weten of G5 bestellen?

KG1 - Extensief kruidenrijk grasland - droge zandgrond

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Ontwikkeling van kruidenrijk grasland gaat soms moeizaam. Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten op relatief droge zandgronden (Bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Vooral als er sprake is geweest van een dominant stadium van Gestreepte witbol. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort
Geschikt voor droge zandgrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid
0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaaimachine in een bestaande grasmata worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten ‘geënt’ in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaaiperiode
Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

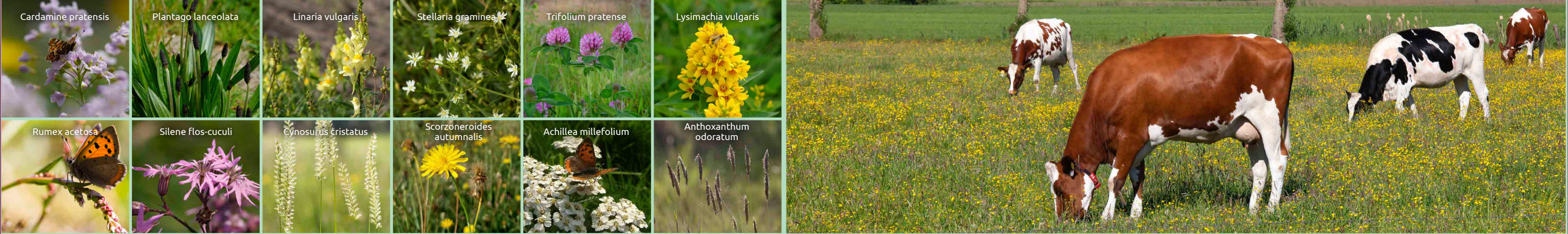
Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden
Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Meer weten over KG1 of bestellen?

Soortenlijst KG1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke

KG2 - Extensief kruidenrijk grasland - vochtige zandgrond

KG3 - Extensief kruidenrijk grasland - kleigrond

- Zonnige plek
- periodiek - jaarrond vochtig
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten (bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N10.02 Vochtig hooiland of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) op vochtige zandgrond een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort
Geschikt voor periodiek tot jaarrond vochtige zandgrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid
0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaaimachine in een bestaande grasmata worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten ‘geënt’ in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaaiperiode
Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden
Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Soortenlijst KG2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

Karakter
Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten (bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) op relatief zware bodems, zoals leem, een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort
Geschikt voor kleigrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid
0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaaimachine in een bestaande grasmata worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten ‘geënt’ in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaaiperiode
Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden
Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Soortenlijst KG3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var.	Gewone rolklaver
<i>Corniculatus</i>	
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Phleum pratense</i>	Timoteegras
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Schedonorus pratensis</i>	Beemdlangbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

Meer weten over KG2 of bestellen?

Meer weten over KG3 of bestellen?

M1 - Laag bloemrijk grasland voor alle gronden

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 40 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

M4 - Laag bloemrijk grasland voor schrale, kalkhoudende grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 40 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Eenvoudig, maar breed inzetbaar, laagblijvend bloemenmengsel met een ingetogen karakter. Door goed beheer kan er zich een duurzame natuurlijke begroeiing ontwikkelen, met name op schralere grond. Een bloemrijk resultaat kun je vanaf het tweede of derde jaar verwachten.

Grondsoort
Bloemrijk grasland en bermen voor alle (matig voedselrijke) grondsoorten.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (industrieterreinen, wegbermen).

Soortenlijst M1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium repens</i> FG	Witte klaver

Karakter
Dit zéér kleurrijke mengsel bevat laagblijvende soorten, waaronder een aantal pareltjes, zoals Grote tijm, Muizenoor en Ruige leeuwentand, die weinig (licht) concurrentie van hoge soorten kunnen verdragen. Hierdoor is het geschikt voor schrale en droge, niet te zure gronden. Het mengsel is van grote waarde voor veel soorten insecten.

Grondsoort
Lichte, schrale, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

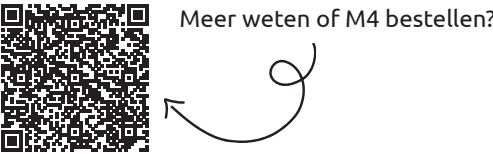
Zaaiperiode
Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Jaarlijks één keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, rotondes, bermen, open bestrating, begraafplaatsen, groendaken, industrieterreinen).

Soortenlijst M4-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Briza media</i>	Bevertjes
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Dianthus deltoïdes</i>	Steenanjer
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i> subsp. <i>sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Primula veris</i>	Gulden sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Thymus serpyllum</i>	Kleine tijm
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

M5 - Nectar onder het maimes, bloemrijk gazon			N1 - Bijenmengsel met vaste soorten		
Zonnige tot licht schaduwrijke plek	Bloeitijd april-oktober	Bloei vanaf het 2 ^e jaar	Zonnige plek	Bloeitijd april-oktober	Bloei vanaf het 2 ^e jaar
Normaal vochtige grond	Regelmatig maaien & afvoeren	Permanente invulling	Normaal vochtige grond	1-2 x per jaar maaien & afvoeren	Permanente invulling
Gem. 30 cm	Bijen & vlinders	Op vochthoudende grond kunnen grassen de overhand krijgen	Gem. 60 cm	Bijen & vlinders	Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Het M5-mengsel is ontwikkeld als alternatief voor een intensief gazon. Het biedt nectar aan insecten en is bestand tegen regelmatig maaien, waarna het snel weer in bloei komt. Het mengsel kan gecombineerd worden met een kleine hoeveelheid gazongraszaad. Afhankelijk van de maai-intensiteit ziet het mengsel er anders uit.

Grondsoort

Groeizame, niet te droge grond.

Zaaidichtheid

Zaai voor een ‘avontuurlijk grasveld’ 1-2 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Graszaad kunnen eventueel direct worden meegezaaid, of later toegevoegd (maximaal 1 g/m²). Zaai voor het meest bloemrijke resultaat geen graszaad mee.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Als intensief gazon (weinig bloei) iedere 1-2 weken maaien, het maaisel afvoeren. Als extensief gazon iedere 3-6 weken maaien, maaisel afvoeren, met name in de beginfase.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (halfverharding, wadi’s, grasdaken, industrieterreinen).

Tip!

Wil je een veld met Madeliefjes? Zaai dan Madeliefjes en pas intensief gazonbeheer toe.

Meer weten of M5 bestellen?

Soortenlijst M5-mengsel

<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens</i> FG	Witte klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs

Karakter

Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor wilde bijen, vlinders en veel andere insecten. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen te bedienen. Behalve nectarplanten biedt het mengsel planten die belangrijk zijn voor de voortplanting.

Grondsoort

Indien toegepast op neutrale, niet al te arme of droge grond zullen de meeste soorten in dit mengsel goed willen groeien. Een aantal soorten in het mengsel, zoals Grote kattenstaart, Pinksterbloem, Moerasspirea en Blauwe knoop groeien goed op enigszins vochtige grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (plantsoenen, parken, industrieterreinen, recreatieterreinen).

Tip!

Dit mengsel is uitermate geschikt voor toepassing bij bijenhôtels.

Meer weten of N1 bestellen?

Soortenlijst N1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hylotelephium telephium</i>	Hemelsleutel
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i> subsp. <i>sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs

N3 - Bijenmengsel voor zware grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Dit zeer kleurrijke mengsel is speciaal ontwikkeld voor tuinen, parken en plantsoenen op klei- en leemgronden in de bebouwde kom. Het bevat de beste insectenplanten voor zwaardere gronden, waaronder veel drachtplanten van bijen, zoals Rapunzelklokje voor klokjesbijen, Beemdkroon voor de Knautiabij en Grote kattenstaart voor de Kattenstaartdikpoot. Ook veel andere bestuivers, zoals dag- en nachtvlinders, zul je met dit mengsel aantrekken.

Grondsoort
Geschikt voor klei- en leemgrond en voor zandig veen.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien/afknippen en het maaisel verwijderen, zodat er altijd genoeg voedsel en leefgebied overblijft voor de insecten.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Soortenlijst N3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Geranium pratense</i>	Beemdoovievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Meer weten of N3 bestellen?

Verfijnde onderbegroeiing voor tuinen (O2).

Ontzorgen met speciaalmengsels

Sommige terreinen of toepassingen vragen om een speciaalmengsel. We denken graag met je mee wat dan geschikte soorten kunnen zijn, zodat de kans op succes vergroot wordt, en tegelijkertijd wordt voorkomen dat er soorten op een plek komen te staan waar ze niet van nature voorkomen.

Op maat gemaakt

Een speciaalmengsel maken we voor je op maat vanaf 1 kilo. Het mengsel kan ook op herhaling worden afgenomen met vermelding van het unieke volgnummer, en kan ook in een bestek worden opgenomen. Nadat een speciaalmengsel aan je account gekoppeld is, kun je het gemakkelijk nabestellen.

Extra voordelen:

- ✦ Zadenmengsel op maat.
- ✦ Perfect afgestemd op locatie, omstandigheden en behoeften.
- ✦ Mogelijkheid om soorten toe te voegen of weg te laten.
- ✦ Een hoog aandeel autochtone zaden voor meer biodiversiteit.

Speciaalmengsel Isala Ziekenhuis Zwolle, 8 jaar na inzaaien met o.a. Beemdkroon, Veldsalie en Gewone margriet.

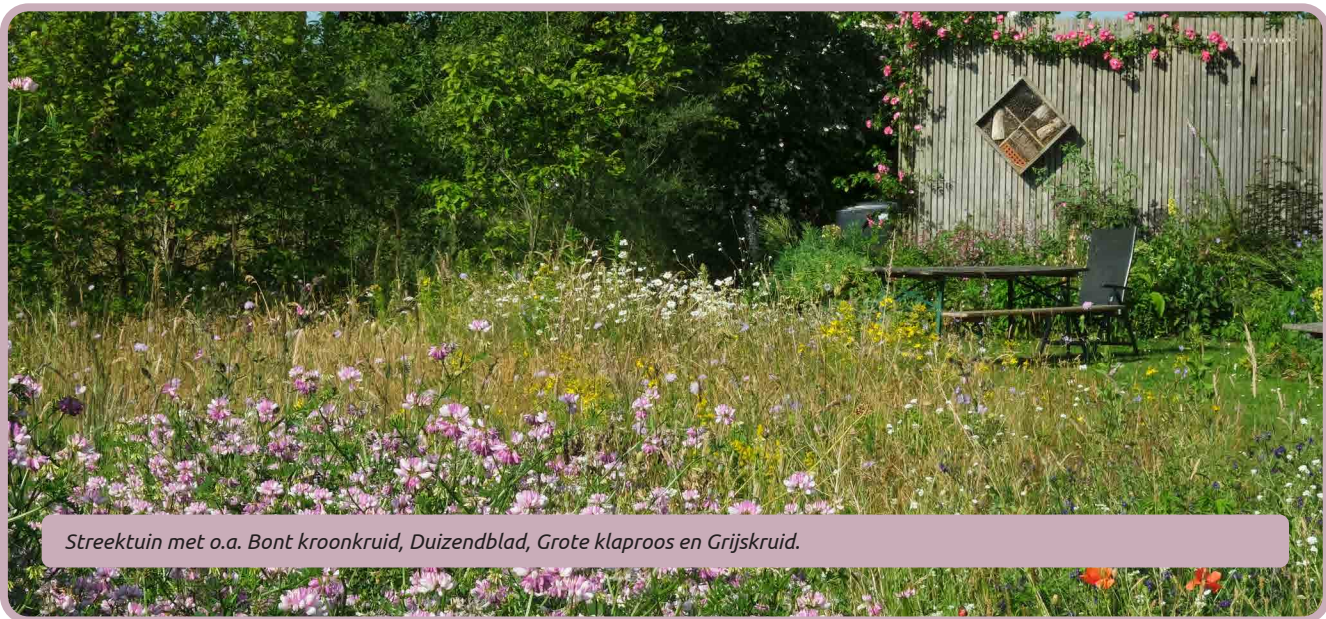
Streektuinmengsels

Stapstenen voor de natuur

Een streektuin is een groene, levende tuin met daarin – naast tuinplanten, één of meerdere inheemse planten die van nature voorkomen in de omgeving en die misschien zelfs kenmerkend zijn voor een bepaalde streek – planten die bijvoorbeeld ook van specifiek belang zijn voor lokale bestuivers. De Nederlandse biodiversiteit staat en valt met lokale diversiteit. Onze insecten en vogels hebben nú een steuntje in de rug nodig met het laten groeien en bloeien van streekgeïnte inheemse plantensoorten.

Samen met Streektuinen.nl hebben we 25 streektuinmengsels samengesteld die perfect aansluiten bij de lokale omstandigheden in de streek. In elk mengsel zitten mooie bloeiende soorten die écht thuishoren in de desbetreffende streek en bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit. Zo vormen ze stapstenen voor de egels en padden, bijen, kevers en zweefvliegen.

Met onze Streektuinmengsels kun je een perk of (kleine) bloemenweide inzaaien met een groot aantal soorten die hoge ecologische waarde hebben, thuishoren in de betreffende streek en vaak nog prachtig bloeien ook. Eén zakje is geschikt voor 5 tot 10 vierkante meter.

Streektuin met o.a. Bont kroonkruid, Duizendblad, Grote klaproos en Grijskruid.

Fryske Siedmingsels

Een unieke samenwerking

It Fryske Gea is de provinciale vereniging voor Natuurbescherming in Friesland. Ze hebben als doel bescherming, behoud en ontwikkeling van natuur, landschap en cultureel erfgoed. Ze beheren meer dan 60 verschillende natuurgebieden met een oppervlakte van 21.000 hectare.

Voor het inzaaien van gebieden en bermen in de nabijheid van deze natuurgebieden wil It Fryske Gea het liefst zaden gebruiken die oorspronkelijk uit de omgeving komen. In de periode 2020 tot en met 2023 hebben we al veel zaden verzameld. Dit proces gaat nog steeds door, op een iets rustiger tempo. Gebieden werden verkend en er werd vele kilometers gelopen om te bekijken waar op welk moment zaden geoogst konden worden. Daarna werden deze zaden in productie gebracht, soms eerst in de kraamkamer op de kwekerij, soms direct op de teeltvelden.

Uiteindelijk zijn er drie ecologisch passende zadenmengsels samengesteld: Sângrûn voor zandgronden, Klaaigrûn voor kleigronden en Feangrûn voor veengronden.

De bloemenweidemengsels zijn te bestellen vanaf 500 gram, voor alle bermen en terreinen in het buitengebied van Fryslân. Afhankelijk van de lokale omstandigheden worden deze mengsels nog verder aangepast.

Frysk Siedmingsel - feangrûn, met o.a. Grote wederik en Grote ratelaar.

Gemeentemengsels Nederland

De eenvoud van maatwerk

Voor Nederland hebben we op basis van 342 gemeenten circa 500 mengsels op maat gemaakt. Dit zijn inheemse zadenmengsels, bestaande uit de karakteristieke gebiedseigen flora, die in samenspraak met de gemeentelijke ecoloog gebruikt kunnen worden in bermen, na wegwerkzaamheden, door waterschappen en andere landschapbeherende organisaties.

Extra voordelen:

- ✦ Zorgeloos toepasbaar, er hoeft geen vooronderzoek gedaan te worden.
- ✦ Sluit optimaal aan bij de bodemeigenschappen en het gebied.
- ✦ De beste oplossing voor het herstel van de plaatselijke biodiversiteit.

Benieuwd naar jouw gemeentemengsel? Neem hiervoor vrijblijvend contact op met onze adviseurs. Afname is vanaf 1 kilo.

Gemeentemengsels Vlaanderen en Brussel

Nieuw!

Het gemak van streekeigen

In navolging van de succesvolle introductie van gemeentemengsels in Nederland, hebben we nu in samenwerking met Ecoflora ook voor 285 gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gemeentemengsels beschikbaar gemaakt. Deze mengsels bestaan uit karakteristieke streekeigen flora en zijn afgestemd op de lokale bodemeigenschappen. In samenspraak met de ecoloog kan dit streekeigen mengsel als een standaardoplossing in de gemeente worden aangemerkt en hoeft er niet bij ieder project vooronderzoek gedaan te worden.

Op maat gemaakt

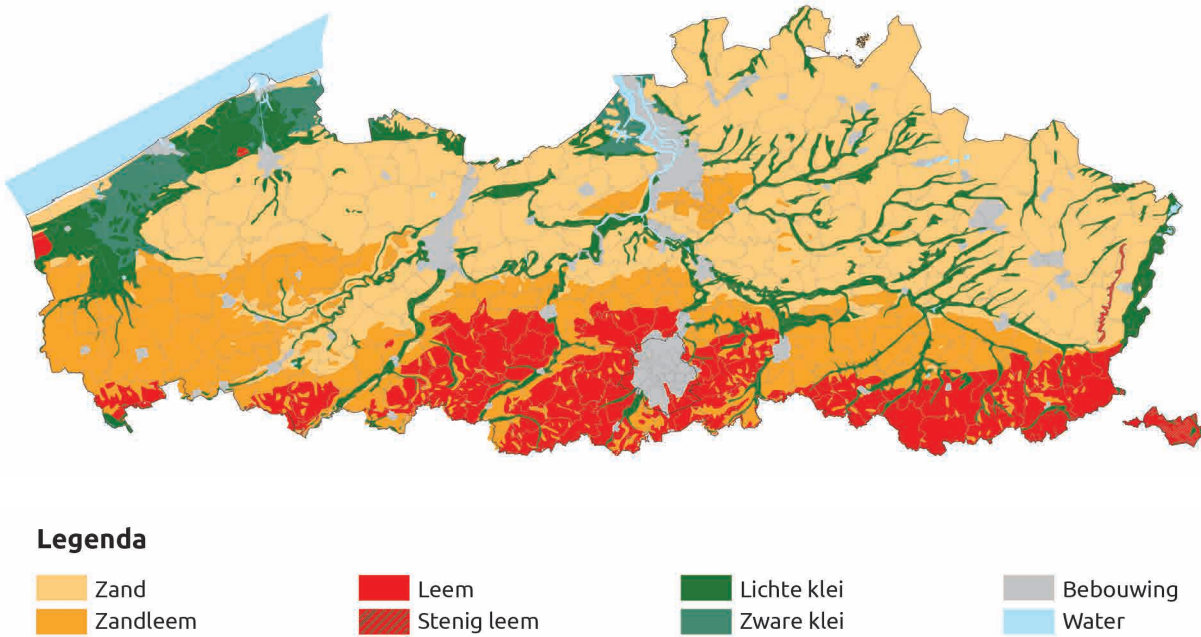
Voor elke gemeente hebben we één of meerdere mengsels ontwikkeld, afhankelijk van de grondsoort van het gebied. Deze mengsels kunnen zonder zorgen worden toegepast in bermen, na wegwerkzaamheden, door groendiensten of externe aannemers.

Beste oplossing voor het herstel van biodiversiteit

Behalve dat streekeigen plantensoorten goed bij de bodem passen, helpen ze ook de insecten die daar van nature voorkomen het best. Ze vormen niet alleen een bron van nectar, maar zijn ook vaak een waardplant, wat betekent dat ze belangrijk zijn voor de voortplanting.

Ben je benieuwd naar het mengsel van jouw gemeente? Neem dan vrijblijvend contact op met een van onze adviseurs. Afname is vanaf 1 kilo.

In samenspraak met de ecoloog kan dit streekeigen mengsel als een standaardoplossing worden aangemerkt.

Meerjarige bloemenmengsels voor specifieke toepassingen

Meerjarige bloemenmengsels voor specifieke toepassingen

BW1 - Paardengeluk beweidingsmengsel

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren of laten beweiden
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Zadenmengsel voor bloemrijk grasland geschikt voor begrazing door paarden en andere hoevige dieren. Het mengsel biedt een interessante aanvulling op het dieet van dieren. Laat dieren periodiek op deze weide grazen, zodat insecten en andere dieren ook profijt van deze bloemenweide hebben. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort
Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke grond.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte (paardenweides, industrieterreinen, wegbermen).

C1 - Eetbare bloemen*

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Zadenmengsel met verrassende soorten voor een culinaire bijdrage in de keuken. Dit mengsel bevat een diversiteit aan bladeren, wortels, bloemen en zaden om te eten.

Grondsoort
Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke grond.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, restauranttuinen, recreatieterreinen, bedrijfenterreinen).

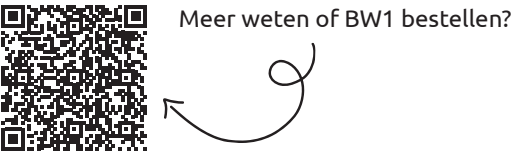
* DISCLAIMER Het herkennen en gebruiken van wilde planten als voedsel is een specialisme. De aangereikte informatie door Cruydt-Hoeck is slechts een aanduiding en een suggestie voor verdere studie en verdieping. Het plukken en consumeren van de planten uit dit mengsel is geheel voor eigen risico. Houd rekening met spontaan opkomende (giftige) plantensoorten in de vegetatie die niet oorspronkelijk zijn in het ingezaaide mengsel. Raadpleeg ook andere bronnen. Bij het bestellen van de zaden ga je akkoord met eigen risico. Cruydt-Hoeck wijst iedere verantwoordelijkheid voor mogelijke schade of gevolgen die uit het gebruik of misbruik van de zaden voortvloeien af.

Soortenlijst BW1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Angelica archangelica</i>	Grote engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Blitum bonus-henricus</i>	Brave hendrik
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Claytonia perfoliata</i>	Winterpostelein
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

Soortenlijst C1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Angelica archangelica</i>	Grote engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Blitum bonus-henricus</i>	Brave hendrik
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Claytonia perfoliata</i>	Winterpostelein
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

D2 - Bloemenmengsel voor ecologische dakbegroeiing

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem.15 cm
- Bloeitijd maart-november
- Jaarlijks max. 1 maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Substraatdikte minimaal 10 cm
Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
In de stad van de toekomst zijn groene daken niet weg te denken. Ze zorgen voor wateropvang en afkoeling van de leefomgeving. In vergelijking met sedumdaken dragen kruidendaken veel meer bij aan de biodiversiteit. Naast nectar, biedt dit mengsel planten die van belang zijn als waardplant voor vlinders, zoals Schapenzuring en Gewone rolklaver. Afhankelijk van het beschikbare vocht kun je na één tot anderhalf jaar een bloemrijk resultaat verwachten.

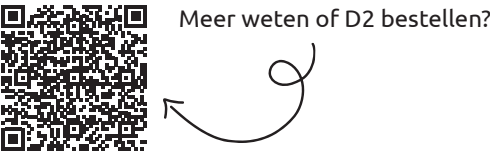
Grondsoort
Het mengsel is zorgvuldig samengesteld voor het extreme klimaat dat op daken heerst. Wel hebben kruiden meer vocht nodig dan sedumsoorten, waardoor je een dikkere substraatlaag nodig hebt die genoeg vocht en voedingsstoffen vasthoudt. Wij adviseren substraatdiktes van minimaal 10, maar liever 15 cm of meer.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 3 g/m² voor een bloemrijk resultaat. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode
Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Afhankelijk van de substraatdikte en hoogte van de plantengroei eventueel in de herfst te maaien (gefaseerd) en het maaisel af te voeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (daken, open bestrating).

DBK - Dijken Basis Kruiden, ter versterking van dijken

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Kruidenrijke dijken dragen bij aan de stevigheid van een dijklichaam, doordat de kruiden gevarieerd en diep wortelen en erosiebestendig zijn.

Dit mengsel is tot stand gekomen in samenwerking met EurECO Ecologisch Onderzoek en Advies en bevat kruiden die van nature op dijken voorkomen. Dit mengsel kan worden verfijnd op basis van regio en plaatselijke bodemeigenschappen.

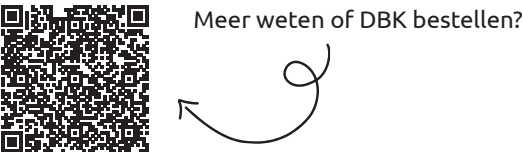
Grondsoort
De bodem hoeft minder zwaar te zijn wanneer er een kruidenrijke begroeiing op de dijk ontwikkelt. Andersom geldt dat bij gebruik van te zware grond, de kruidenrijkdom afneemt. Wij adviseren een lutumgehalte van max. 20-25% aan te houden.

Zaaidichtheid
Per project verschillend, neem hiervoor contact met ons op.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - september of februari - maart.

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Openbare ruimte en buitengebied (dijken, taluds, bermen). Dit mengsel is aan te vullen met gebiedseigen soorten en te combineren met het mengsel Dijken Basis Gras ([pagina 83](#)).

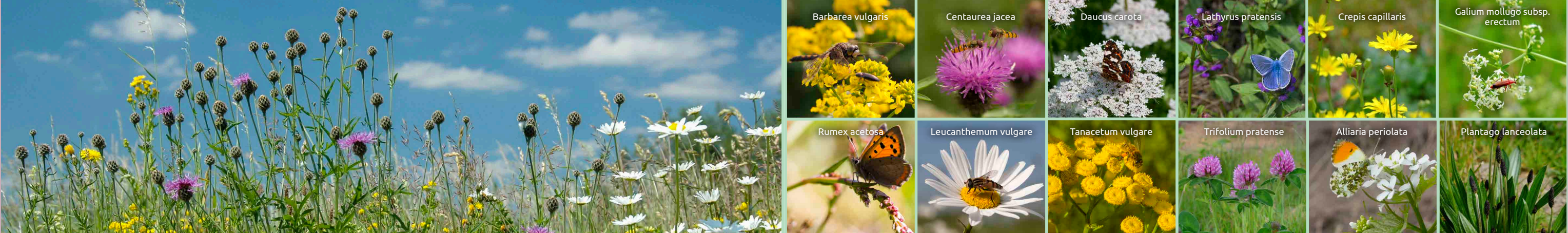

Soortenlijst DBK-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

Soortenlijst D2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Armeria maritima</i>	Engels gras
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Dianthus armeria</i>	Ruige anjer
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Erigeron acris</i>	Scherpe fijnstraal
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Potentilla argentea</i>	Viltganzerik
<i>Potentilla verna</i>	Voorjaarsganzerik
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
<i>Sedum album</i>	Wit vetkruid
<i>Sedum rupestre</i>	Tripmadam
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

EPR1 - Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups - lichte grond

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaai niet direct onder eiken, daar is het vaak te schaduwrijk en te droog

EPR2 - Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups - zware grond

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaai niet direct onder eiken, daar is het vaak te schaduwrijk en te droog

Karakter
Om de Eikenprocessierups duurzaam te bestrijden en plagen te voorkomen, moet je nú een leefgebied creëren voor zijn natuurlijke vijanden. Zaai planten die specifiek deze insecten en daarmee ook vogels aantrekken. Dit mengsel is samengesteld uit plantensoorten van zandgronden waarvan uit onderzoek* is gebleken dat ze natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups (sluipwespen en sluipvliegen) aantrekken.

Grondsoort
Alle zandgronden, matig voedselrijk.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Voor matig voedselrijke zandgronden is twee keer per jaar gefaseerd maaien aanbevolen. Maaisel afvoeren. Laat de vegetatie direct om de bomen ongemoeid en laat ook het stamschot op de bomen staan.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied. In brede bermen en zonnige plaatsen binnen een straal van 100 meter van eiken(lanen).

Tip!
Combineer het mengsel met onze autochtone bomen en struiken en creëer een struweel in de nabije omgeving.

Meer weten over EPR1 of bestellen?

Soortenlijst EPR1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hieracium sectie Tridentata</i>	Stijf havikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroidea autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

* Onderzoek van Storix Boom- en Landschapsbeheer.

Karakter
Hoewel het probleem van de Eikenprocessierups vooral op zandgronden speelt, zijn er genoeg gemeentes op kleigrond die ook met overlast te maken hebben (gehad). Dit mengsel helpt om op deze plekken natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups aan te trekken en is samengesteld uit plantensoorten van kleigronden die hier bewezen* effectief in zijn.

Grondsoort
Alle kleiige en lemige gronden, matig voedselrijk.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Voor matig voedselrijke klei- en leemgronden is twee keer per jaar gefaseerd maaien aanbevolen. Maaisel afvoeren. Laat de vegetatie direct om de bomen ongemoeid en laat ook het stamschot op de bomen staan.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied. In brede bermen en zonnige plaatsen binnen een straal van 100 meter van eiken(lanen).

Tip!
Combineer het mengsel met onze autochtone bomen en struiken en creëer een struweel in de nabije omgeving.

Meer weten over EPR2 of bestellen?

Soortenlijst EPR2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroidea autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

* Onderzoek van Storix Boom- en Landschapsbeheer.

FB1 - Bestuivers in de (fruit)boomgaard

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm (bij frequent maaien 40 cm)
- Bloeitijd april-november
- 2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Een belangrijke wilde bestuiver in boomgaarden is de Rosse metselbij. Deze bij vliegt in het vroege voorjaar als de fruitbomen bloeien, en bezoekt behalve fruitbomen vroegbloeiende kruiden zoals Paardenbloem, Pinksterbloem en Paarse dovenetel.

Met name voor hommels is het belangrijk om jaarrond een groot nectaraanbod te hebben, en dus niet alleen tijdens de bloei van de fruitbomen in het vroege voorjaar.

Grondsoort
Neutrale tot kalkrijke klei, leem en zandige kleigronden.

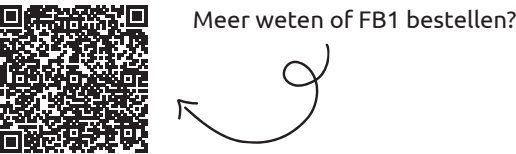
Zaadichtheid
Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Twee keer per jaar gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (fruitboomgaarden, kwekerijen, recreatieterreinen).

Tip!
Denk ook eens aan het aanplanten van vroegbloeiende struiken zoals wilgen of (in tuinen) toepassing van vroegbloeiende bolgewassen als Blauw druifje, Vingerhelmbloem en Boerenkrokus.

M6 - Bloeiend voegenmengsel voor open bestrating

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 15 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Met de uitdagingen waar we met de klimaatverandering voor staan, is het extra belangrijk om in de openbare ruimte water op te vangen om daarmee het riool te ontlasten. Open bestrating van bijvoorbeeld parkeerplaatsen of opritten kan daaraan bijdragen. Dit mengsel is samengesteld voor de relatief droge en warme omstandigheden die tussen de stenen heersen. Dit mengsel komt de biodiversiteit ten goede en geeft bovendien een kleurrijk straatbeeld.

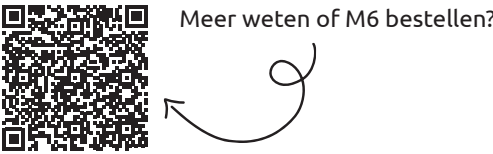
Grondsoort
Gebruik in de voegen geen puur zand, maar grond die rijk is aan organische stof (zoals teelaarde), zodat het in droge perioden niet te zeer uitdroogt. Vul de voegen niet tot bovenaan, maar laat één cm over, zodat het hart van de plant niet door eventuele autobanden wordt geraakt.

Zaadichtheid
0,5 g/m², afhankelijk van de verhouding bestrating, voegen en open delen.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Eén keer per jaar maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (opritten, parkeerplaatsen in brede voegen en grasbetontegels).

Soortenlijst M6-mengsel

<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Thymus serpyllum</i>	Kleine tijm
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver

O1 - Ruige onderbegroeiing voor boszomen

- Halfschaduw
- Normaal vochtige grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaai bij O1 geen akkerbloemen mee
Geschikt voor tuin en bebouwde kom

O2 - Verfijnde onderbegroeiing voor tuinen

- Halfschaduwrijke plek
- Droge tot iets vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd maart-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Een kleurrijk, hoog mengsel voor de halfschaduw, als onderbegroeiing of voor ontwikkeling van boszomen. O1 geeft prachtige resultaten op een relatief voedselrijke grond. Op schralere grond krijgen soorten als Heggendoornzaad, Ruig klokje en Valse salie een goede kans. Bij een overgang van schaduw naar licht komen veel soorten goed tot hun recht. Delen met zeer vochthoudende grond zijn gunstig voor de ontwikkeling van Koninginnekruid, Moerasspirea en Gewone engelwortel.

Grondsoort
Een mengsel voor matig tot redelijk voedselrijke grond. Op meer voedselrijke gronden kan dit mengsel vrij ruig zijn.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer
Eens per 1-5 jaar gefaseerd maaien in oktober-februari, afhankelijk van de groeizaamheid. Het hangt van de situatie af of afvoeren nodig is.

Toepassingsmogelijkheden
Voor grotere tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom. Voor een verfijndere toepassing kan beter O2 gebruikt worden.

Soortenlijst O1-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Arctium minus</i>	Gewone klit
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chaerophyllum temulum</i>	Dolle kervel
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Digitalis purpurea</i>	Vingerhoedskruid
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklaauw
<i>Hieracium sectie Tridentata</i>	Stijf havikskruid
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Scrophularia nodosa</i>	Knopig helmkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Torilis japonica</i>	Heggendoornzaad
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Karakter
Een verfijnd mengsel voor halfschaduwsituaties in tuinen, parken en plantsoenen. De planten blijven lager dan de planten in het O1-mengsel en bevatten verfijnde, kleurig bloeiende soorten die een schaduwrijke tuin sieren met landelijk gezien zeldzame soorten zoals Wilde akelei en Slanke sleutelbloem. Veel soorten uit dit mengsel kunnen traag kiemen en ontwikkelen.

Grondsoort
Alle niet te schrale gronden.

Zaaidichtheid
1,5-2,0 g/m²

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer
Eén keer per jaar in het najaar afmaaien/knippen en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Tip!
Dit mengsel is goed te combineren met stinzenbollen en met het planten van wortelstokjes van Bosanemoon.

Soortenlijst O2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium carinatum</i>	Berglook
<i>Allium oleraceum</i>	Moeslook
<i>Aquilegia vulgaris</i>	Wilde akelei
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Lathyrus sylvestris</i>	Boslathyrus
<i>Leonurus cardiaca</i>	Hartgespan
<i>Lunaria rediviva</i>	Wilde judaspenning
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Primula elatior</i>	Slanke sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Stellaria holostea</i>	Grote muur
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

Meer weten of O1 bestellen?

Meer weten of O2 bestellen?

PL1 - Plukmengsel, inheemse planten voor op de vaas

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Dit mengsel bevat de mooiste wilde plantensoorten voor op de vaas. Door de akkerbloemen die we eraan toegevoegd hebben, kun je gelijk vanaf het eerste jaar plukken uit je tuin. Vanaf het tweede jaar komen de tweejarige en overblijvende soorten in bloei. Behalve aantrekkelijk gekleurde bloemen, bevat het enkele decoratieve grassen. Daarbij zijn de planten in dit mengsel echte insectenkanjers, waarbij je ook bijdraagt aan de biodiversiteit, mits je niet alles afplukt.

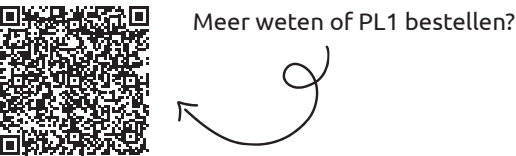
Grondsoort
Alle gronden.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode
Bij voorkeur eind juli - oktober of februari - maart (half april).

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (pluktuinen, schooltuinen, speelplaatsen, recreatieterreinen).

Soortenlijst PL1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Briza media</i>	Beventjes
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Hesperis matronalis</i>	Damastbloem
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Pimpinella major</i>	Grote bevernel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Sanguisorba officinalis</i>	Grote pimpernel
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts

S1 - Speelnatuur, veilig en natuurrijk spelen

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Een relatie met de natuur vormt zich in een mensenleven meestal gedurende de kindertijd. In een tijd waarin veel kinderen niet of nauwelijks meer met de natuur in aanraking komen, moeten we er alles aan doen om de natuur bij de kinderen te brengen. Groene schoolpleinen en speelplaatsen, waar kinderen niet alleen met de natuur in aanraking komen, maar ook het avontuur in zichzelf ontdekken, kunnen hierin een belangrijke rol vervullen.

Dit kleurrijk mengsel bevat geen giftige soorten, zodat ook de kleinsten er veilig kunnen spelen.

Grondsoort
Alle gronden.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (schooltuinen, speelplaatsen, recreatieterreinen).

Soortenlijst S1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva alcea</i>	Vijfdelig kaasjeskruid
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

T1 - Thee uit eigen tuin*

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

V1 - Tuinvogelpret, voor zadenetende vogels

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Zadenmengsel met een selectie aan soorten waar verse kruiden van kunnen worden geplukt voor een diversiteit aan aromatische, ontspannende of juist verkwikkende thee. Daarnaast kunnen een aantal soorten ook gedroogd in de thee worden verwerkt, waardoor je jaarrond kunt genieten van thee uit eigen tuin.

Grondsoort
Alle gronden.

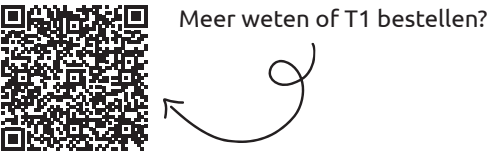
Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom. (parken, plantsoenen, restauranttuinen, recreatieterreinen, bedrijfterreinen)

* DISCLAIMER Het herkennen en gebruiken van wilde planten als voedsel is een specialisme. De aangereikte informatie door Cruydt-Hoeck is slechts een aanduiding en een suggestie voor verdere studie en verdieping. Het plukken en consumeren van de planten uit dit mengsel is geheel voor eigen risico. Houd rekening met spontaan opkomende (giftige) plantensoorten in de vegetatie die niet oorspronkelijk zijn in het ingezaaide mengsel. Raadpleeg ook andere bronnen. Bij het bestellen van de zaden gaat u akkoord met uw eigen risico. Cruydt-Hoeck wijst iedere verantwoordelijkheid voor mogelijke schade of gevolgen die uit het gebruik of misbruik van de zaden voortvloeien af.

Soortenlijst T1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Althaea officinalis</i>	Heemst
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Filipendula vulgaris</i>	Knolspirea
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt
<i>Mentha longifolia</i>	Hertsmunt
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Traxacum officinale</i>	Paardenbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Karakter
Met dit zadenmengsel kunnen prachtige zadenetende tuinvogels zoals bijvoorbeeld Putters naar de tuin worden gelokt. De soorten zijn zo gekozen dat ze tuinvogels optimaal ondersteunen van de zomer tot diep in de winter.

De samenstelling is tot stand gekomen in samenwerking met Vogelbescherming Vlaanderen en met medewerking van Natuurpunt De Putter en Gemeente Putte.

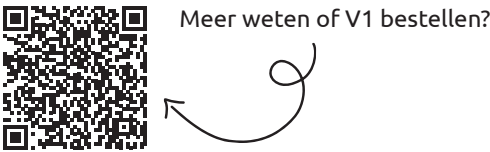
Grondsoort
Alle gronden.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur augustus - oktober of februari - april.

Beheer
Eén keer per jaar in februari-maart afmaaien/knippen en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, bedrijventerreinen, recreatieterreinen).

Soortenlijst V1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Arctium minus</i>	Gewone klit
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Carduus nutans</i>	Knikkende distel
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Oenothera glazioviana</i>	Grote teunisbloem
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Taraxacum officinale</i>	Paardenbloem
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

VL1 - Vlindertuin, nectar- & waardplanten voor vlinders

- Zonnig - halfschaduw
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Dit zadenmengsel bestaat uit waard- en nectarplanten voor diverse dag- en nachtvlinders. In dit mengsel zitten soorten die een brede voorkeur hebben: van droog tot vochtig, van schaduw tot zon, van schraal tot voedselrijk. Daarom zal het mengsel op elke plek anders gaan bloeien.

Grondsoort
Alle gronden, matig voedselrijk.

Zaadichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - april.

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, bedrijventerreinen, recreatieterreinen).

Soortenlijst VL1-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdtkroon
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Verbena officinalis</i>	IJzerhard
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje

W1 - Wadimengsel, wateropslag bij regenpieken - lichte grond

- Zonnige plek
- Periodiek droog - nat
- Gem. 65 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Wadi's hebben een belangrijke functie als wateropvangplaatsen bij hevige regenval. Steeds vaker krijgen ze ook een tweede functie: een bloemenweide voor biodiversiteit!

Wadi's op zandgronden zijn vaak zó ingericht dat ze na een bui ook vrij snel weer droogvallen, waardoor een mengsel van moerasplanten niet geschikt is. Dit mengsel combineert meer droogtetolerante soorten met soorten van periodiek natte groeiplaatsen en is daarmee breed inzetbaar.

Grondsoort
Een mengsel voor lichtere gronden waar periodiek water blijft staan.

Zaadichtheid
1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom waar periodiek water blijft staan. Omdat het ontwerp van wadi's nogal kan verschillen, denken we graag mee of deze mengsels in jouw situatie de beste keuze zijn.

Soortenlijst W1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium mollugo</i> subsp. <i>erectum</i>	Glad walstro
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroidees autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tragapogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

Meer weten of VL1 bestellen?

Meer weten over W1 of bestellen?

W2 - Wadimengsel, wateropslag bij regenpieken - zware grond

- Zonnige plek
- Periodiek droog - nat
- Gem. 65 cm
- Bloeitijd april-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter
Wadi's zijn vandaag de dag niet meer weg te denken uit de openbare ruimte. In tegenstelling tot wadi's op zandgrond, blijven wadi's op klei- en veengronden vaak langer nat tot vochtig. Daarom hebben we hiervoor een apart mengsel samengesteld met de mooiste vochtminnende soorten van zwaardere, meer voedselrijke gronden.

Creëer met dit mengsel jaarrond een leefgebied voor velerlei insecten.

Grondsoort
Een mengsel voor zwaardere gronden waar periodiek water blijft staan.

Zaaidichtheid
1-1,5 g/m².

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom waar periodiek water blijft staan. Omdat het ontwerp van wadi's nogal kan verschillen, denken we graag mee of deze mengsels in jouw situatie de beste keuze zijn.

Soortenlijst W2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

WV - Weidevogelgeluk voor boerenlandvogels

- Zonnige plek
- Periodiek vochtig
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling

Karakter
Mengsel voor kruidenrijk grasland geschikt voor broedende weidevogels, met veel bloemen die insecten aantrekken. Daarnaast geschikt voor begrazing door of als hooiland voor hoevige dieren. Vanwege de klavers is het minder geschikt voor paarden. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort
Matig tot redelijk voedselrijke grond.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grote projecten is dunner zaaien (0,2-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

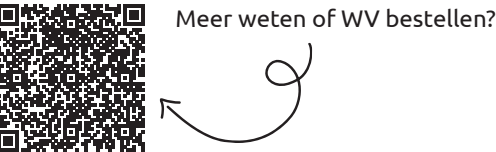
Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied.

Soortenlijst WV-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Meer weten over W2 of bestellen?

Meer weten of WV bestellen?

Sloot langs boerenland met o.a. Grote kattenstaart en Moerasspirea.

Een poel te midden van agrarisch landschap met een rijkdom aan flora en fauna.

Kruidenrijk grasland Alde feanen met soorten die hier van nature voorkomen zoals Grote ratelaar en Grote wederik.

Bloemrijke berm met o.a. Fluitenkruid en Veldzuring langs provincialeweg De Weinmakker in Heerenveen.

Foto: Beeuw Ykema, Gemeente Heerenveen

Bloemenweide met een grote diversiteit aan soorten, mede door hoogteverschillen waardoor vochthuishouding sterk wisselt.

Eénjarig akkerbloemenmengsel (A6).

A6 - Eénjarige akkerbloemen

Zonnige plek

Normaal vochtige grond

Gem. 60 cm

Bloeitijd mei-oktober

1x per jaar maaien & afvoeren

Bijen, vlinders & vogels

1 jaar bloei & kleur

Jaarlijks opnieuw inzaaien

Niet combineren met grassen

Karakter

Zeer kleurrijk bloemenmengel van éénjarige akkerbloemen, die van oudsher onze akkers kleurden. Het geeft een zeer bloemrijk resultaat in het jaar van inzaaien. Indien gezaaid in het voorjaar in een gunstige situatie kan dit mengsel al na 6-8 weken bloeien.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie. In combinatie met andere mengsels niet te dicht zaaien, maximaal 0,2-0,25 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur van september - november of februari - april (half mei).

Beheer

Voor bloei in volgende jaren is jaarlijkse grondbewerking en bijzaaien noodzakelijk.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (akkerranden, bedrijventerreinen, recreatieterreinen, braakliggende hoekjes).

Tip!

Creëer de sfeer van een historische akker door granen (3-5 g/m²) mee te zaaien en zorg zo voor wintervoedsel voor dieren. Zaai de granen apart van de bloemenzaden. Wil je akkerbloemen combineren met granen voor consumptie? Neem dan contact met ons op.

Meer weten of A6 bestellen?

Soortenlijst A6-mengsel

<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Consolida regalis</i>	Wilde ridderspoor
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Misopates orontium</i>	Akkerleeuwenbek
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Silene conica</i>	Kegelsilene
<i>Silene gallica</i>	Franse silene
<i>Silene noctiflora</i>	Nachtkoekoeksbloem
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

A7 - Akkerrand en boerenerf

Zonnig - halfschaduw

Normaal vochtige grond

Gem. 50 cm

Bloeitijd mei-oktober

1 x per jaar maaien & afvoeren

Bijen, vlinders & vogels

1 jaar bloei & kleur

Jaarlijks opnieuw inzaaien

Niet combineren met grassen

Karakter

Eenvoudig kleurrijk bloemenmengel van éénjarige akkerbloemen zonder giftige soorten en daarmee zeer geschikt voor het boerenerf. Indien gezaaid in het voorjaar in een gunstige situatie kan dit mengsel al na 6-8 weken zeer bloemrijk bloeien.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie. In combinatie met andere mengsels niet te dicht zaaien, maximaal 0,2-0,25 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur van september - november of februari - april (half mei).

Beheer

Voor bloei in volgende jaren is jaarlijkse grondbewerking en bijzaaien noodzakelijk.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (boerenerf, akkerranden, bedrijventerreinen, recreatieterreinen, braakliggende hoekjes).

Meer weten of A7 bestellen?

AV1 - Akkervogelmengsel - tijdelijk

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Vogels, bijen & vlinders
- Min. 2-3 jaar bloei & kleur
- Na 2 jaar opnieuw inzaaien

B1 - Kleurrijk mengsel voor tijdelijke natuur

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd mei-november
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Minimaal 2-3 jaar bloei & kleur
- Na 3 jaar opnieuw zaaien
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

In ons intensief gebruikte boerenland zijn eens wijdverbreide akkervogels als Patrijs, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart inmiddels zeldzaamheden geworden. Om hen te helpen, zijn graanakkers met wilde planten die ’s winters niet worden ondergeploegd van levensbelang. Hier vinden ze energierijke zaden om de winter mee door te komen. Voor deze toepassing zijn veel exotische mengsels op de markt. Dit mengsel is hiervoor het inheemse alternatief.

Met dit mengsel zaai je een tweejarige akkerrand. Combineer het met zomer- of wintergranen zoals haver, tarwe, rogge of gerst.

Grondsoort
Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaaidichtheid
0,5 g/m² van het kruidenmengsel en maximaal 3 g/m² van een zomergraansoort; de vegetatie moet voldoende openheid houden voor vogels om doorheen te lopen.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli-oktober met wintergranen of februari - half april met zomergranen.

Beheer
Na de tweede winter het geheel afmaaien, opnieuw de bodem bewerken en inzaaien.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (tijdelijke akkerrand).

Meer weten of AV1 bestellen?

Soortenlijst AV1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Fumaria officinalis</i>	Gewone duivenkervel
<i>Geranium dissectum</i>	Slipbladige ooievaarsbek
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klapproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klapproos
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Knopherik
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Sinapis arvensis</i>	Herik
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje

Karakter

Zéér kleurrijk en uitbundig bloemenmengsel met akkerbloemen, tweejarige en kortlevende overblijvende soorten. Dit mengsel geeft een bloemrijk resultaat vanaf het eerste jaar.

Grondsoort
De soorten in dit mengsel groeien van nature op verstoorde grond. Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge gronden.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer
Jaarlijks gefaseerd maaien en afvoeren in de periode november - februari en de vaste onkruiden en grassen verwijderen. Na twee jaar de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, industrieterreinen).

Tip!
Combineer dit mengsel niet met grassen.

Meer weten of B1 bestellen?

Soortenlijst B1-mengsel

<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Digitalis purpurea</i>	Vingerhoedskruid
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Geranium dissectum</i>	Slipbladige ooievaarsbek
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Oenothera glazioviana</i>	Grote teunisbloem
<i>Onopordum acanthium</i>	Wegdistel
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klapproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klapproos
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Securigera varia</i>	Bont kroonkruid
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Sinapis arvensis</i>	Herik
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Verbascum densiflorum</i>	Stalkaars
<i>Verbascum phlomoides</i>	Keizerskaars
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke
<i>Vicia villosa</i>	Bonte wikke

N2 - Bijenmengsel met 1- & 2-jarige soorten

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Wilde bijen & vlinders
- Minimaal 2-3 jaar bloei & kleur
- 1 x per 3 jaar opnieuw zaaien
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

O3 - Tijdelijke onderbegroeiing voor bosplantsoen

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Bloemrijk tot struweel dichtgroeit

Karakter
Bloei vanaf het eerste jaar. Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor onze wilde bijen, maar natuurlijk ook voor onze vlinders. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen en vlinders te bedienen.

Grondsoort
Het is geschikt voor redelijk droge tot licht vochtige grond. Op iets zwaardere grond zullen Grote kaardenbol, Paarse morgenster en Wilde cichorei het goed doen. Op meer vochthoudende en voedselrijke grond zullen bijvoorbeeld Look-zonder-look en Dagkoekoeksbloem goed gedijen. Op drogere grond doen o.a. Zandblauwtje, Middelste teunisbloem en Hazenpootje het goed.

Zaaidichtheid
Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - april (half mei).

Beheer
Jaarlijks maaien in oktober/november of februari (bij voorkeur gefaseerd) en iedere twee of drie jaar de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Soortenlijst N2-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeet-mij-nietje
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Picris hieracioides</i>	Echt bitterkruid
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje
<i>Viola tricolor subsp. tricolor</i>	Driekleurig viooltje

Karakter
Na het aanplanten van bosplantsoen duurt het enkele jaren voordat de bomen en struiken zich goed ontwikkeld hebben. Hierbij kun je veel last hebben van allerlei onkruiden die de jonge struiken en bomen overwoekeren. Door dit mengsel meteen tussen de jonge aanplant te zaaien, zorg je voor onderdrukking van de onkruiden en heb je vanaf het eerste jaar na aanplant totdat de vegetatie zich sluit een kleurrijk beeld. De soorten zelf concurreren nauwelijks met de jonge aanplant. De klaversoorten uit het mengsel binden bovendien stikstof uit de lucht, waar de struiken en bomen van profiteren.

Grondsoort
Alle grondsoorten.

Zaaidichtheid
0,5-1 g/m2.

Zaaiperiode
Na aanplant van bosplantsoen, mits vorstvrij, of eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer
Eén tot twee keer per jaar maaien en het maaisel afvoeren. Maai het eerste jaar na aanleg pas nadat de akkerbloemen uitgebloeid zijn.

Toepassingsmogelijkheden
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied bij jonge bosaanplant.

Tip!
Zaai dit mengsel nadat het bosplantsoen is aangeplant.

Soortenlijst O3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

Bochtige smele (Avenella flexuosa), waardplant van de Bochtige smele-uil, is een sierlijk polvormende grassoort voor droge, halfschaduw en zonnige heideterreinen.

Kamgras (Cynosurus cristatus), waardplant van het Hooibeestje, is een fraai gevormd grasje met lilapaarse meeldraden.

Rood zwenkgras (Festuca rubra) is een zeer variabele soort die in veel verschillende biotopen voorkomt, van droog tot vochtig en ziltige gronden.

Buntgras (Corynephorus canescens) groeit als lage blauwgrijze graspol met een prachtig rozerood aanlopende bloeiwijze voornamelijk op droge, kalkarme zandgronden.

Gewoon reukgras (Anthoxanthum odoratum) heeft een aantrekkelijke smaak en geur dankzij cumarine. Na de bloei geeft het een prachtige goudgele kleur.

Neem
hiervoor contact
met ons op

Alleen grassen zaaien in specifieke gevallen

Grassen groeien meestal sneller dan bloemen en graszaden zitten doorgaans genoeg in de grond. Ook grassen in de nabije omgeving kunnen zich vrij gemakkelijk vestigen in een net gezaaide bloemenweide. Om concurrentie van grassen ten opzichte van wilde bloemen te voorkomen adviseren wij om die reden alleen grassen te zaaien in specifieke gevallen.

Regulier verkrijgbare grassenmengsels bevatten voornamelijk zodevormende, grove en snelgroeiende grassoorten die sterk concurreren met bloemen. Onze grassenmengsels bevatten polvormende wilde grassoorten, aantrekkelijk voor graslandvlinders.

Gewoon reukgras en Gewone veldbies.

Grassenmengsels

De combinatie van grassenmengsels met de bloemenmengsels ontraden wij in de meeste gevallen, omdat het een versnelde vergrassing van de vegetatie in de hand werkt. Grassen overwoekeren snel de jonge kiemplanten van kruidachtige planten. Via natuurlijke zaadverspreiding en de aanwezige zaadbank in de bodem komen grassen vanzelf. Soms kunnen ze echter noodzakelijk zijn om mee te zaaien voor versnelde vastlegging van erosiegevoelige taluds zoals dijken of verstuivingsgevoelige bodems zoals schrale wegbermen.

Karakter DBG-mengsel

Het Dijken Basis Gras mengsel (DBG) is expliciet samengesteld voor dijken en opgenomen in de **Handreiking Grasbekleding (Rijkswaterstaat/STOWA)**. Door een variatie aan grassen, met ieder een eigen typerend wortelgestel, wordt de leeflaag van de dijk stevig vastgehouden en vormt het zo een erosiebestendige dijkbekleding.

Karakter NGW-mengsels

De Natuur Gras Weide mengsels (NGW) bestaan vooral uit polvormende soorten, waardoor bij dun zaaien voldoende ruimte blijft voor kruidachtige planten en de grassen zelf ook goed tot hun recht komen. Daarnaast kan veel zonlicht op de bodem komen en blijft er open bodem beschikbaar voor nesten van bijvoorbeeld wilde bijen en mieren.

Zaadichtheid

In combinatie met een bloemenweidemengsel maximaal 0,1-0,5 gram/m². Uitsluitend grassen maximaal 1-2 gram/m² zodat de grassen goed uit kunnen groeien. Op dijken en taluds kan dichter zaaien wenselijk zijn.

Zaaiperiode

Bij voorkeur augustus-september.

Beheer

1 à 2 keer per jaar maaien en afvoeren. Indien een soort erg dominant wordt, deze maaien als de soort begint te bloeien.

Toepassingsmogelijkheden

Geschikt voor buitengebied.

DBK: Voor dijken en taluds.

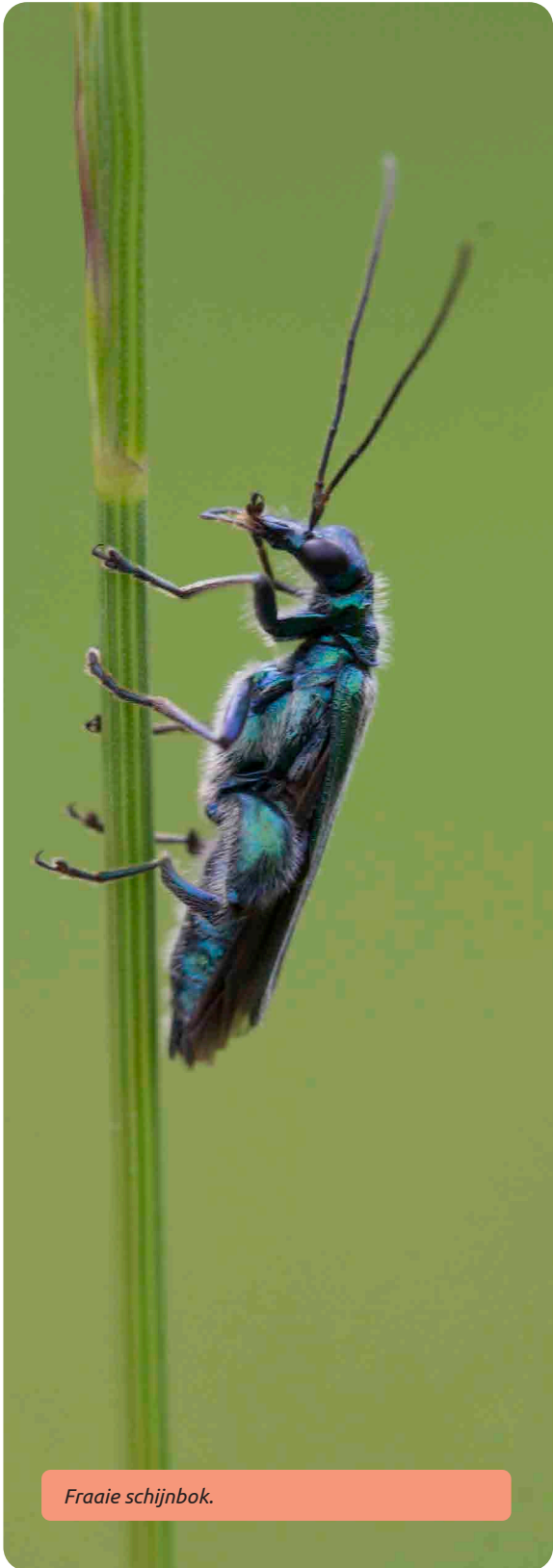
NGW1: Op erosiegevoelige waterkanten en plas-dras situaties.

NGW2: Voor versnelde vastlegging van bodem o.a. ter voorkoming van verstoringsonkruiden.

NGW3: Tegen verstuiving of uitspoeling en voor een meerwaarde van de vegetatiestructuur.

Tip!

Zaai niet te dik om kruiden ook een kans te geven zich te vestigen uit de zaadbank.

Fraaie schijnbok.

Geoogde bandspanner in grasland.

DBG - Dijken Basis Gras

Zonnige plek

Normaal vochtige grond

Gem. 75 cm

Mei-augustus

1-2 x per jaar maaien & afvoeren

Vlinders & vogels

Bloei vanaf het 2^e jaar

Permanente invulling

Agrostis capillaris

Anthoxanthum odoratum

Arrhenatherum elatius

Cynosurus cristatus

Festuca rubra

Lolium perenne

Poa pratensis

Poa trivialis

Trifolium repens (cultuurvorm)

Trisetum flavescens

Gewoon struisgras

Gewoon reukgras

Glanshaver

Kamgras

Rood zwenkgras

Engels raaigras

Veldbeemdgras

Ruw beemdgras

Witte klaver cultuurvorm

Goudhaver

Voor matig voedselrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsel DBK.

Meer weten of DBG bestellen?

NGW1 - Natuur Gras Weide, natte grond

Zonnige plek

Jaarrond vochtige tot natte grond

Gem. 75 cm

April-september

1-2 x per jaar maaien & afvoeren

Vlinders & vogels

Bloei vanaf het 2^e jaar

Permanente invulling

Agrostis capillaris

Anthoxanthum odoratum

Cynosurus cristatus

Deschampsia cespitosa

Festuca rubra

Poa pratensis

Schedonorus pratensis

Gewoon struisgras

Gewoon reukgras

Kamgras

Ruwe smele

Rood zwenkgras

Ruw beemdgras

Beemdlangbloem

Voor voedselarm - matig voedselrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsels G3 en WV.

Meer weten of NGW1 bestellen?

Bevertjes (*Briza media*).

NGW2 - Natuur Gras Weide, zand- & kleigrond

☀️ Zonnige plek

💧 Normaal vochtige grond

↕️ Gem. 60 cm

🌸 April-september

🛒 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

🔄 Permanente invulling

Alopecurus pratensis
Anthoxanthum odoratum
Arrhenatherum elatius
Briza media
Cynosurus cristatus
Festuca rubra
Trisetum flavescens

Grote vossenstaart
Gewoon reukgras
Glanshaver
Bevertjes
Kamgras
Rood zwenkgras
Goudhaver

Voor matig voedselrijke gronden.
Te combineren met bloemenmengsel G1, G2 en G5.

Meer weten of NGW2 bestellen?

NGW3 - Natuur Gras Weide, droge grond

☀️ Zonnige plek

💧 Overwegend droge grond

↕️ Gem. 50 cm

🌸 Mei-augustus

🛒 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

🔄 Permanente invulling

Agrostis capillaris
Anthoxanthum odoratum
Avenella flexuosa
Corynephorus canescens
Festuca filiformis
Festuca guestfalica
Festuca rubra
Koeleria macrantha
Trisetum flavescens

Gewoon struisgras
Gewoon reukgras
Bochtige smele
Buntgras
Fijn schapengras
Schapengras
Rood zwenkgras
Smal fakkelgras
Goudhaver

Voor voedselarme, neutrale - kalkrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsel G1, G4 en M4.

Meer weten of NGW3 bestellen?

Zaagblad (*Serratula tinctoria*) met Citroenpendelvlies.

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Achillea millefolium</i> Duizendblad				m	30	6-11			*/***	G D T	5555	5
<i>Achillea ptarmica</i> Wilde bertram				m	60	7-9			**	G O	4348	5
<i>Aconitum vulparia</i> Gele monnikskap				m	90	6-8			**	O B	500	1, 6
<i>Actaea spicata</i> Christoffelkruid				m	45	5-8			**	B T	125	1, 3
<i>Aethusa cynapium</i> Hondspeterselie				1	65	6-11			***	A G B	333	5
<i>Agrimonia eupatoria</i> Gewone agrimonie				m	80	5-9			**	G B T	44	10
<i>Agrimonia procera</i> Welriekende agrimonie				m	95	5-8			**	G B	21	10
<i>Agrostemma githago</i> Bolderik				1	60	6-7			***	A	83	11
<i>Ajuga chamaeipytis</i> Akkerzenegroen				1	15	5-11			**	R M		
<i>Ajuga reptans</i> Kruipend zenegroen				m	25	4-6			**	G O B	667	9
<i>Alchemilla glabra</i> Kale vrouwenmantel				m	35	5-9						
<i>Alchemilla xanthochlora</i> Geelgroene vrouwenmantel				m	50	5-10			**	G O	2234	13
<i>Alisma plantago-aquatica</i> Grote waterweegbree				m	85	6-10			*/***	O	2857	12
<i>Alliaria petiolata</i> Look-zonder-look				2	55	4-6			***	O B	515	8, 13
<i>Allium carinatum</i> Berglook				m	60	7-9			**	G B D	31	1, 9
<i>Allium oleraceum</i> Moeslook				m	55	6-8			**	G B R	35	1, 5
<i>Allium schoenoprasum</i> Bieslook				m	30	5-7			***	G O	893	5
<i>Allium scorodoprasum</i> Slangenlook				m	70	6-7			**	O B D	50	9
<i>Allium ursinum</i> Daslook				m	30	4-6			**/***	B D	198	1, 6
<i>Allium vineale</i> Kraailook				m	50	6-8			**/***	G B R	50	1, 9
<i>Althaea officinalis</i> Heemst				m	105	6-9			***	O D R	455	5
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis f. azurea</i> Blauw rood guichelheil				1	30	5-10			**	A	1563	11
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis</i> Rood guichelheil				1	30	5-10			**	A D R	1563	1, 8
<i>Anchusa arvensis</i> Kromhals				1	40	5-10			***	A D R M	182	7
<i>Anchusa officinalis</i> Gewone ossentong				2, m	65	5-10			**	R	170	7
<i>Anemone nemorosa</i> Bosanemoon				m	15	3-5			**	B	476	1
<i>Angelica archangelica</i> Grote engelwortel				2, m	170	6-9			***	G O B	185	13
<i>Angelica sylvestris</i> Gewone engelwortel				2, m	135	6-10			***	G O B	500	8
<i>Anthemis arvensis</i> Valse kamille				1	35	6-10			**	A R M	1613	5
<i>Anthemis tinctoria</i> Gele kamille				m	45	5-9			**	A R M	2632	5
<i>Anthriscus sylvestris</i> Fluitenkruid				m	105	5-6			***	G B	250	1, 14
<i>Anthyllis vulneraria</i> Wondklaver				m	40	5-9			**	G D	417	8
<i>Aquilegia vulgaris</i> Wilde akelei				m	50	5-6			**	G B	667	3
<i>Arabidopsis arenosa</i> Rozetsteenkers				1, 2	30	4-9			*/**	M	9091	5
<i>Arabidopsis thaliana</i> Zandraket				1	20	4-5			**/***	A G	50000	5
<i>Arabis hirsuta subsp. hirsuta</i> Ruige scheefkelk				2, m	60	5-6			*	G B T M	7003	5
<i>Arctium lappa</i> Grote klit				2	90	6-9			****	G R B	69	5
<i>Arctium minus</i> Gewone klit				2	150	6-9			****	G R B	69	8
<i>Arctium tomentosum</i> Donzige klit				2, m	150	6-9			***	R	105	5

1 = Eénjarig 2 = Tweejarig m = Meerjarig/vast = Zon = Halfschaduw = Schaduw = Droge grond = Vochtige grond = Natte grond * = Arme grond ** = Matig voedselrijk *** = Voedselrijk **** = Zeer voedselrijk A = Akker G = Grasland O = Oever/moeras B = Boszoom/onderbegroeiing H = Heide R = Ruderaal,verstoorde grond D = Duinen M = Muren/stenen T = Talud

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Arenaria serpyllifolia</i> Gewone zandmuur				1	25	5-10			*	R D	14286	11
<i>Armeria maritima</i> Engels gras				m	30	5-10			*/**	D G	667	11
<i>Arnica montana</i> Valkruid				m	35	6-7			*	H	769	9
<i>Arnoseris minima</i> Korensla				1	20	6-9			*/**	A G R		5
<i>Artemisia absinthium</i> Absintalsem				m	95	6-9			*/**	G R D T	10000	5
<i>Artemisia vulgaris</i> Bijvoet				m	95	6-9			**	G M R	9091	5
<i>Arum maculatum</i> Gevlekte aronskelk				m	30	4-5			***	B	29	6
<i>Asparagus officinalis subsp. officinalis</i> Asperge				m	100	5-7			**	A G R D	42	9
<i>Astragalus glycyphyllos</i> Hokjespeul				m	80	7-9			**	G B T M	200	8
<i>Atropa bella-donna</i> Wolfskers				m	100	6-8			*/**	B	909	11
<i>Ballota nigra subsp. meridionalis</i> Stinkende ballote				m	75	6-10			***	G B T R	1250	3, 9
<i>Barbarea stricta</i> Stijf barbarakruid				2,m	65	4-6			***	G O B	1282	8
<i>Barbarea vulgaris</i> Gewoon barbarakruid				2,m	55	4-6			***	G O	1282	5
<i>Bellis perennis</i> Madeliefje				m	15	2-10			*/**/***	G O	10000	5
<i>Berteroa incana</i> Grijskruid				1,2	35	6-9			*/**	G T R	1667	5
<i>Betonica officinalis</i> Betonie				m	60	6-8			**	B G	769	8
<i>Blitum bonus-henricus</i> Brave hendrik				m	40	5-8			***//****	R	417	3, 11
<i>Blitum virgatum</i> Rode aardbeispinazie				1,2	40	6-8			*/**	A D R	1408	11
<i>Bryonia dioica</i> Heggenrank				m	300	6-9			*/**	B D T	87	8
<i>Bunias orientalis</i> Grote hardvrucht				m	85	5-6			***	G T	29	11
<i>Butomus umbellatus</i> Zwanenbloem				m	100	6-9			***	O	250	8, 12
<i>Calluna vulgaris</i> Struikhei				m	65	7-11			*	G B H	625	1, 4
<i>Caltha palustris subsp. palustris</i> Gewone dotterbloem				m	35	4-5			***	O	1111	3
<i>Campanula glomerata</i> Kluwenklokje				m	45	6-8			**	G T M	8333	11
<i>Campanula patula</i> Weideklokje				2,m	40	5-7			***	G R	45455	11
<i>Campanula persicifolia</i> Prachtklokje				m	60	6-7			*/**	G B	10000	11
<i>Campanula rapunculoides</i> Akkerklokje				m	85	6-8			***	G B R	6250	9
<i>Campanula rapunculus</i> Rapunzelklokje				m	75	5-8			*/**	G B	23809	11
<i>Campanula rotundifolia</i> Grasklokje				m	40	6-10			**	G B T M	16667	11
<i>Campanula trachelium</i> Ruig klokje				m	75	6-8			**	O B	5263	11
<i>Capsella bursa-pastoris</i> Herderstasje				1	35	3-12			***//****	A G R	10000	11
<i>Cardamine pratensis</i> Pinksterbloem				m	35	4-6			***	G O B	1887	9, 13
<i>Carduus nutans</i> Knikkende distel				2	115	4-5			*/**	R T M	476	9
<i>Carlina vulgaris</i> Driedistel				m	30	8-9			*/**	G D	909	9
<i>Carum carvi</i> Karwij				2	45	5-6			**/***	G T	400	5
<i>Centaurea cyanus</i> Korenbloem				1	55	5-8			***	A R	263	9
<i>Centaurea jacea</i> Knoopkruid				m	55	6-10			**	G	476	5
<i>Centaurea scabiosa</i> Grote centaurie				m	80	5-8			**	G T	175	5
<i>Centaureum erythraea</i> Echt duizendguldenkruid				2	35	7-9			*/**	G O B	100000	11

1 = Eénjarig 2 = Tweejarig m = Meerjarig/vast = Zon = Halfschaduw = Schaduw = Droge grond = Vochtige grond = Natte grond * = Arme grond ** = Matig voedselrijk *** = Voedselrijk **** = Zeer voedselrijk A = Akker G = Grasland O = Oever/moeras B = Boszoom/onderbegroeiing H = Heide R = Ruderaal,verstoorde grond D = Duinen M = Muren/stenen T = Talud

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Cerastium arvense</i> Akkerhoornbloem				m	15	4-7				D	3333	5
<i>Chaenorhinum minus</i> Kleine leeuwenbek				1	15	6-10				A M	11111	5
<i>Chaerophyllum bulbosum</i> Knolribzaad				m	120	6-7				O B	400	8
<i>Chaerophyllum temulum</i> Dolle kervel				m	80	5-7				G B	345	14
<i>Chamaenerion angustifolium</i> Wilgenroosje				m	90	7-9				B T R	12500	4, 5
<i>Chelidonium majus</i> Stinkende gouwe				m	60	5-11				B M R	1449	2
<i>Cichorium intybus</i> Wilde cichorei				2, m	115	7-10				G T	769	5
<i>Circaea lutetiana</i> Groot heksenkruid				m	45	6-9				O B	625	11
<i>Cirsium acaule</i> Aarddistel				m	18	7-9				G	400	9
<i>Cirsium dissectum</i> Spaanse ruiter				m	35	6-7				G D H	421	9
<i>Cirsium eriophorum</i> Wollige distel				m	120	7-8				G T	50	9
<i>Cirsium oleraceum</i> Moesdistel				m	105	6-9				G O B	400	9
<i>Cirsium palustre</i> Kale jonker				2, m	105	6-9				G O B	909	11
<i>Clematis vitalba</i> Bosrank				h, k	500	6-8				B D M	370	1
<i>Clinopodium acinos</i> Kleine steentijm				1, m	25	6-9				A D T M	926	5
<i>Clinopodium menthifolium</i> Bergsteentijm				m	55	7-9				G B T	2451	5
<i>Clinopodium vulgare</i> Borstelkrans				1	45	7-9				B T R	2439	11
<i>Cochlearia officinalis</i> Echt lepelblad				1	20	4-6				O B D	1825	1
<i>Coincya monensis</i> Muurbloemmosterd				1,2, m	40	6-10				G M	1093	5
<i>Colchicum autumnale</i> Herfsttijloos				m	15	9-10				G B	159	1, 6
<i>Comarum palustre</i> Wateraardbei				m	60	6-7				O	1667	3, 8
<i>Consolida regalis</i> Wilde ridderspoor				1	35	6-8				A	714	1
<i>Crambe maritima</i> Zeekool				2, m	55	6-7				D M	20	10
<i>Crepis biennis</i> Groot streepzaad				2	85	5-8				G T	1107	11
<i>Crepis capillaris</i> Klein streepzaad				1,2	60	6-11				G R	3846	11
<i>Cruciata laevipes</i> Kruisbladwalstro				m	30	4-6				G B T	1429	11, 14
<i>Cynoglossum officinale</i> Veldhondstong				m	55	5-7				B D R	45	8
<i>Cytisus scoparius</i> Brem				h	130					G B H	143	5, 10
<i>Dactylorhiza praetermissa</i> Rietorchis				m	45	6-7				O	175620	1, 6
<i>Datura stramonium</i> Doornappel				1	60	6-8				A M R	110	11
<i>Daucus carota</i> Peen				2	60	6-11				G D T	1316	5
<i>Descurainia sophia</i> Sofiekruid				1	60	5-10				D R	5000	5
<i>Dianthus armeria</i> Ruige anjer				2	40	7-8				G T R	3846	5
<i>Dianthus carthusianorum</i> Kartouizer anjer				m	35	7-8				G B	1176	5
<i>Dianthus deltoides</i> Steenanjer				m	35	6-10				G	5000	5
<i>Dianthus superbus</i> Prachtanjer				m	45	7-9				G	1053	5
<i>Digitalis purpurea</i> Vingerhoedskruid				2	90	5-10				B T R	14286	5
<i>Diploxys tenuifolia</i> Grote zandkool				m	55	6-10				D M R		5
<i>Dipsacus fullonum</i> Grote kaardenbol				2	145	7-9				R	333	5

1 = Eénjarig
2 = Tweejarig
m = Meerjarig/vast

 = Zon
 = Halfschaduw
 = Schaduw

 = Droge grond
 = Vochtige grond
 = Natte grond

* = Arme grond
** = Matig voedselrijk
*** = Voedselrijk
**** = Zeer voedselrijk

A = Akker
G = Grasland
O = Oever/moeras

B = Boszoom/onderbegroeiing
H = Heide
R = Ruderaal, verstoorde grond

D = Duinen
M = Muren/stenen
T = Talud

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Dipsacus pilosus</i> Kleine kaardenbol				2,m	120	7-8				O B R	400	3, 14
<i>Draba verna</i> Vroegeling				1	15	2-5				A R	2128	8
<i>Drosera intermedia</i> Kleine zonnedauw				m	10	6-8				H	50000	8
<i>Drosera rotundifolia</i> Ronde zonnedauw				m	20	6-8				O H	50000	8
<i>Echium vulgare</i> Slangenkruid				2	65	5-9				R	345	11
<i>Empetrum nigrum</i> Kraaihei				h	30	4-5				H	1000	1
<i>Epilobium hirsutum</i> Harig wilgenroosje				m	105	6-9				O B	8333	8
<i>Epipactis helleborine subsp. helleborine</i> Brede wespenorchis				m	55	7-9				B	166667	1, 6
<i>Epipactis palustris</i> Moeraswespenorchis				m	20	6-8				G O D	1852	1, 6
<i>Erica tetralix</i> Gewone dophei				h	35	6-10				G O B H	50000	8
<i>Erigeron acris</i> Scherpe fijnstraal				2	35	6-8				D R	11111	5
<i>Erodium cicutarium</i> Gewone reigersbek				1	35	4-10				A G D R	500	11
<i>Eryngium campestre</i> Kruisdistel				m	40	7-8				G D T	625	8
<i>Eryngium maritimum</i> Blauwe zeedistel				m	50	6-8				D	50	8
<i>Erysimum cheiranthoides</i> Gewone steenraket				1	40	5-10				A O R	5000	11
<i>Erysimum cheiri</i> Muurbloem				2	55	5-6				M	714	5
<i>Eupatorium cannabinum</i> Koninginnekruid				m	120	7-9				O R	3704	5
<i>Euphorbia amygdaloides</i> Amandelwolfsmelk				m	55	4-5				B	303	8
<i>Euphorbia esula</i> Heksenmelk				m	60	5-7				G B D T R	295	1
<i>Euphorbia palustris</i> Moeraswolfsmelk				m	115	5-6					91	8
<i>Euphorbia seguieriana</i> Zandwolfsmelk				m	35	6-7				G D T	1011	8
<i>Euphrasia stricta</i> Stijve ogentroost				1	25	6-9				G D H	7692	1
<i>Filipendula ulmaria</i> Moerasspirea				m	95	6-8				O B	1250	9
<i>Filipendula vulgaris</i> Knolspirea				m	45	6-7				G	1000	11
<i>Fragaria vesca</i> Bosaardbei				m	10	5-7				B T	2941	11, 13
<i>Fritillaria meleagris</i> Wilde kievitsbloem				m	35	4-5				G O	345	8
<i>Fumaria officinalis</i> Gewone duivenkervel				1	30	5-10				A R	333	11
<i>Galeopsis segetum</i> Bleekgele hennepnetel				1	20	6-10				A G B R	536	3, 5
<i>Galeopsis speciosa</i> Dauwnetel				1	105	6-10				A O B	250	3, 5
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i> Glad walstro				m	80	5-9				G B D T	1667	8
<i>Galium verum</i> Geel walstro				m	45	6-10				G D T	2500	11
<i>Genista anglica</i> Stekelbrem				m	30	4-7				H	467	9, 10
<i>Genista germanica</i> Duitse brem				m	40	5-6				B H	740	9, 10
<i>Genista tinctoria</i> Verfbrem				m	60	6-8				G D	294	9, 10
<i>Genista tinctoria cv</i> Verfbrem				m	100	6-8				G D	294	9, 10
<i>Gentiana cruciata</i> Kruisbladgentiaan				m	25	6-8				D T	6493	1
<i>Gentiana pneumonanthe</i> Klokjesgentiaan				m	38	7-9				G H	6667	5
<i>Geranium dissectum</i> Slipbladige ooievaarsbek				1	25	5-9				A G O T	1111	5
<i>Geranium phaeum</i> Donkere ooievaarsbek				m	50	5-9				G B	217	8

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Geranium pratense</i> Beemdooievaarsbek				m	60	6-8			**/**	G B	137	8, 10
<i>Geranium pyrenaicum</i> Bermooievaarsbek				m	40	5-10			**	G T	385	8
<i>Geranium robertianum</i> Robertskruid				2	35	5-12			***	B M	769	11
<i>Geum rivale</i> Knikkend nagelkruid				m	30	5-6		 - 	**	B O	862	9
<i>Geum urbanum</i> Geel nagelkruid				m	45	5-7			**/**	O B T	476	5
<i>Glaucium flavum</i> Gele hoornpapaver				1,2	45	6-8			***	D	8333	9
<i>Glebionis segetum</i> Gele ganzenbloem				1	45	6-11		 - 	***	A R	769	5
<i>Gnaphalium sylvaticum</i> Bosdroogbloem				m	40	7-9			*	T H R	20000	5
<i>Helianthemum nummularium</i> Geel zonneroosje				m	25	5-9			*/**	G T	909	8
<i>Helminthotheca echioides</i> Dubbelkelk				1	45	7-9			**	A G D	763	5
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i> Gewone berenklauw				2	120	6-10			**/**/****	G O B	182	14
<i>Hesperis matronalis</i> Damastbloem				m	65	5-7			**/**	D	400	5
<i>Hieracium sectie Amplexicaulia</i> Stengelomvattend havikskruid				m	40	6-7			**/**	M	3333	5
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i> Schermhavikskruid				m	70	7-10			**	G B D T	6667	5
<i>Hieracium sectie Sabauda</i> Boshavikskruid				m	80	8-10			**	G O B	3333	5
<i>Hieracium sectie Tridentata</i> Stijf havikskruid				m	70	7-10			**/**	G B H M	1429	5
<i>Hieracium sectie Vulgata</i> Dicht havikskruid				m	40	6-7			*	G B H M	5000	9
<i>Humulus lupulus</i> Hop				m	300	7-9			**/**	B	400	1
<i>Hyacinthoides non-scripta</i> Wilde hyacint				m	35	4-5			***	G B T	500	1
<i>Hylotelephium telephium</i> Hemelsleutel				m	45	7-9			***	G O B	20000	1, 4
<i>Hyoscyamus niger</i> Bilzekruid				1	55	6-10			***	A G D	1111	11
<i>Hypericum elodes</i> Moerashertshooi				m	50	6-9		 - 	**	O		
<i>Hypericum hirsutum</i> Ruig hertshooi				m	70	7-9			**	G B T	12500	11
<i>Hypericum maculatum subsp. maculatum</i> Gevlekt hertshooi				m	80	6-9		 - 	**	G	10000	11
<i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i> Kantig hertshooi				m	50	6-9		 - 	***	G O B	10000	11
<i>Hypericum montanum</i> Berghertshooi				m	55	6-9			**	B	20000	9
<i>Hypericum perforatum</i> Sint-Janskruid				m	50	6-9			*/**/**	G B T	10000	11
<i>Hypericum pulchrum</i> Fraai hertshooi				m	45	6-8			*/**	B H R	10000	9
<i>Hypericum tetrapterum</i> Gevleugeld hertshooi				m	30	7-9			***	G O	28571	11
<i>Hypochaeris glabra</i> Glad biggenkruid				1	20	6-9		 - 	**/**	A R D	1471	5
<i>Hypochaeris maculata</i> Gevlekt biggenkruid				m	40	6-7		 - 	*	A	3333	5
<i>Hypochaeris radicata</i> Gewoon biggenkruid				m	50	6-9		 - 	***	G O T	1471	5
<i>Inula britannica</i> Engelse alant				m	55	7-9			***	O M	10627	11
<i>Inula conyzae</i> Donderkruid				m	65	7-10			*/**	T	4273	11
<i>Inula salicina</i> Wilgalant				m	55	6-10			*	G B T	3086	11
<i>Iris pseudacorus</i> Gele lis				m	85	5-7		 - 	**	O B	25	1, 10
<i>Isatis tinctoria</i> Wede				2,m	95	5-6			**	G M R	116	5
<i>Jasione montana</i> Zandblauwtje				m	25	6-8			*	G	83333	11
<i>Knautia arvensis</i> Beemd kroon				m	40	6-10			**	G B T	213	8

1 = Eénjarig = Zon = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
2 = Tweejarig = Halfschaduw = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
m = Meerjarig/vast = Schaduw = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal,verstoorde grond T = Talud
**** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Lamiastrum galeobdolon subsp. galeobdolon</i> Gele dovenetel				m	40	4-6			**	B T	333	1
<i>Lamium purpureum</i> Paarse dovenetel				1	20	3-10		 - 	*** / ****	A R	1250	11
<i>Lapsana communis</i> Akkerkool				1	80	6-10		 - 	*** / ****	G B R	1111	5
<i>Lathyrus aphaca</i> Naakte lathyrus				1	40	5-7			**	A B R	54	11
<i>Lathyrus hirsutus</i> Ruige lathyrus				1	65	5-7			***	A G R	38	11
<i>Lathyrus linifolius</i> Knollathyrus				m	30	4-8			* / **	G B H	83	8, 10
<i>Lathyrus niger</i> Zwarte lathyrus				m	55	6-7			* / **	B T	51	8, 10
<i>Lathyrus nissolia</i> Graslathyrus				1	50	5-7			** / ***	A G B	131	8, 10
<i>Lathyrus pratensis</i> Veldlathyrus				m	80	6-8			** / ***	G B	74	8, 10
<i>Lathyrus sylvestris</i> Boslathyrus				m	150	6-8			**	B T	18	8, 10
<i>Lathyrus tuberosus</i> Aardaker				m	60	6-8			**	A G B D	31	8, 10
<i>Legousia speculum-veneris</i> Groot spiegelklokje				1	25	6-8			**	A R	5000	5
<i>Leontodon hispidus</i> Ruige leeuwentand				m	30	6-11		 - 	**	G	649	5
<i>Leontodon saxatilis</i> Kleine leeuwentand				1,2,m	20	6,11		 - 	**	G D T	2092	5
<i>Leonurus cardiaca</i> Hartgespan				m	60	6-8			** / ***	B R	1111	9
<i>Leucanthemum vulgare</i> Gewone margriet				m	45	5-8		 - 	***	G	2632	5
<i>Leucojum vernum</i> Lenteklokje				m	20	2-4			***	B	100	1
<i>Linaria vulgaris</i> Vlasbekje				m	60	6-10		 - 	** / ***	G D T R	3846	8
<i>Linum catharticum</i> Geelhartje				1,2	15	6-9		 - 	*	G D	6250	8
<i>Lithospermum arvense</i> Ruw parelzaad				1	40	4-6		 - 	**	A R	210	1,8
<i>Lithospermum officinale</i> Glad parelzaad				m	65	5-7			**	G B D T	200	1,8
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i> Gewone rolklaver				m	15	5-10		 - 	**	G	800	5
<i>Lotus maritimus</i> Hauwklaver				m	25	5-8			* / **	G	200	9
<i>Lotus pedunculatus</i> Moerasrolklaver				m	65	6-8		 - 	** / ***	G O T	800	5
<i>Lunaria annua</i> Tuinjudaspenning				2	65	5-6			** / ***	B	56	9
<i>Lunaria rediviva</i> Wilde judaspenning				m	70	5-7		 - 	***	B	43	9
<i>Lycopus europaeus</i> Wolfspoot				m	60	6-8			***	O M	4348	8, 14
<i>Lysimachia vulgaris</i> Grote wederik				m	105	6-8			**	G O	3704	9
<i>Lythrum salicaria</i> Grote kattenstaart				m	95	6-9			** / ***	G O B	21277	9
<i>Malva alcea</i> Vijfdelig kaasjeskruid				m	75	6-9			***	B R	345	8
<i>Malva moschata</i> Muskuskaasjeskruid				m	50	7-9			***	G	400	8
<i>Malva sylvestris</i> Groot kaasjeskruid				2	80	6-10			** / ***	G R	160	8
<i>Marrubium vulgare</i> Malrove				m	40	6-10			**		2500	9
<i>Matricaria chamomilla</i> Echte kamille				1	25	5-10		 - 	***	A R	20000	5
<i>Medicago falcata</i> Sikkelklaver				m	45	5-9		 - 	* / **	G D	312	
<i>Medicago lupulina</i> Hopklaver				1,2	30	4-10		 - 	***	G M	641	
<i>Medicago sativa</i> Luzerne				m	55	6-9			**	G	500	
<i>Melilotus albus</i> Witte honingklaver					90	7-9		 - 	**	G T R	575	
<i>Melilotus altissimus</i> Goudgele honingklaver				m	105	6-10		 - 	*** / ****	O R	500	

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Melilotus officinalis</i> Citroengele honingklaver				1,2,m	90	6-10			***	G T R	500	
<i>Mentha aquatica</i> Watermunt				m	60	7-10	 		***	G O B	1429	5
<i>Mentha pulegium</i> Polei				m	25	8-9	 		***	G O	14286	5
<i>Misopates orontium</i> Akkerleeuwenbek				1	20	6-10			**	A	3333	5
<i>Myosotis arvensis</i> Akkervergeet-mij-nietje				1,2	35	5-10			***	A G B D R	2000	11
<i>Myosotis scorpioides subsp. scorpioides</i> Moerasvergeet-mij-nietje				m	35	5-8	 		***	O B	3333	9
<i>Myosotis sylvatica*</i> Bosvergeet-mij-nietje				2,m	30	5-7			**/**		1075	11
<i>Myrica gale</i> Wilde gagel				h	105	4-5			**	O	637	1
<i>Myrrhis odorata</i> Roomse kervel				m	95	5-6			***	G O B	29	1
<i>Narcissus pseudonarcissus subsp. pseudonarcissus</i> Wilde narcis				m	40	3-4	 		**	G B	100	1
<i>Narthecium ossifragum</i> Beenbreek				m	20	6-8			*	H	10000	6
<i>Nepeta cataria</i> Wild kattenkruid				m	70	6-9			***	B	1639	9
<i>Odontites vernus subsp. serotinus</i> Rode ogentroost				1	30	6-8	 		**	G D	5263	1
<i>Oenothera biennis</i> Middelste teunisbloem				2	100	6-9			**	M R	2128	9
<i>Oenothera glazioviana</i> Grote teunisbloem				2	100	6-9			**	M R	1597	13
<i>Ononis spinosa subsp. procurrens</i> Kruipend stalkruid				m	20	6-9			***	G D T	167	8
<i>Ononis spinosa subsp. spinosa</i> Kattendoorn				h	35	6-9			**/**	G T	167	8
<i>Onopordum acanthium</i> Wegdistel				2,m	155	7-9			**	R	83	8
<i>Origanum vulgare</i> Wilde marjolein				m	45	7-9			**	T	12500	5
<i>Ornithogalum nutans</i> Knikkende vogelmelk				m	20	4-5	 		***	G B	111	1, 6
<i>Orobanche hederæ</i> Klimopbremraap				m	35	6-8				B R	151515	1
<i>Orobanche minor</i> Klavervreter				m	40	6-8	 		***	G T	232558	1
<i>Orobanche rapum-genistæ</i> Grote bremraap				m	55	5-7			*	G H	232218	1
<i>Papaver argemone</i> Ruige klaproos				1	30	5-7			**	A T M R	6667	8
<i>Papaver dubium</i> Bleke klaproos				1	40	5-8			**	A D R	9091	8
<i>Papaver rhoeas</i> Grote klaproos				1	40	5-7			***	A D R	9091	8
<i>Parietaria judaica</i> Klein glaskruid				m	35	5-10	 		***	M	4052	9
<i>Parietaria officinalis</i> Groot glaskruid				m	75	6-10			***	D R	2512	9
<i>Parnassia palustris</i> Parnassia				m	25	7-9	 		*	G D H	33333	1
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i> Pastinaak				2,m	70	6-9			***	G D T	313	8
<i>Persicaria bistorta</i> Adderwortel				m	35	6-9	 		**	G O B	182	1, 8
<i>Peucedanum palustre</i> Melkeppe				m	105	7-8	 		**/**	O	333	9
<i>Phyteuma nigrum</i> Zwartblauwe rapunzel				m	50	5-6	 		**	G O B T	7692	14
<i>Phyteuma spicatum</i> Witte rapunzel				m	50	5-6	 		**	O B	7143	14
<i>Picris hieracioides</i> Echt bitterkruid				2,m	60	7-9			**	D T R	908	5
<i>Pilosella aurantiaca</i> Oranje havikskruid				m	45	6-7	 		**	G	6250	5
<i>Pilosella caespitosa</i> Weidehavikskruid				m	60	6-7			**	B G	5555	5
<i>Pilosella officinarum</i> Muizenoor				m	30	5-11			**/**	G D T H	7692	5
<i>Pimpinella major</i> Grote bevernel				m	60	6-9	 		***	G T	588	8

* Op de wilde vorm gelijkende geselecteerde cultuurvorm die grootschalig voor andere doelen wordt geteeld dan voor een bloemenweide.

1 = Eénjarig = Zon = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
2 = Tweejarig = Halfschaduw = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
m = Meerjarig/vast = Schaduw = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal,verstoorde grond T = Talud
**** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Pimpinella saxifraga</i> Kleine bevernel				m	45	7-9			**	G	909	8
<i>Plantago arenaria</i> Zandweegbree				1	30	6-10			***	O T M R	556	9
<i>Plantago coronopus</i> Hertshoornweegbree				2,m	20	6-9				G D T R	3401	11
<i>Plantago lanceolata</i> Smalle weegbree				m	25	5-10			**/****	G R	556	9
<i>Plantago major subsp. major</i> Grote weegbree				m	30	5-11	 		****	G R	4167	9
<i>Plantago media</i> Ruige weegbree				m	35	5-6			**	G T	42	9
<i>Polygonatum multiflorum</i> Gewone salomonszegel				m	45	5-6	 		**/**	B	37	1,6
<i>Potentilla argentea</i> Viltganzerik				m	25	6-7			**	G D	9091	11
<i>Potentilla erecta</i> Tormetil				m	35	6-8			*/**	G H	2564	9
<i>Potentilla recta</i> Rechte ganzerik				m	50	6-8			**	T R	3030	9,13
<i>Potentilla verna</i> Voorjaarsganzerik				m	10	3-6			*/**	G	1667	13
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i> Kleine pimpernel				m	40	5-7			**	G B T	145	8
<i>Primula elatior</i> Slanke sleutelbloem				m	25	3-5	 		***	G O B	1149	14
<i>Primula veris</i> Gulden sleutelbloem				m	25	4-6	 		***	G B T	833	8
<i>Primula vulgaris</i> Stengelloze sleutelbloem				m	10	3-5	 		**	B D	1111	1
<i>Prunella vulgaris</i> Gewone brunel				m	25	5-10	 		**	G O B	1429	5,9
<i>Pseudofumaria lutea</i> Gele helmbloem				m	25	5-10	 			M	750	2
<i>Pulicaria dysenterica</i> Heelblaadjes				m	75	7-9			**	G O	5000	11
<i>Pulmonaria obscura</i> Ongevekt longkruid				m	25	3-4			***	B	182	1
<i>Pulsatilla vulgaris</i> Wildemanskruid				m	15	3-5			*	G	500	9
<i>Ranunculus acris</i> Scherpe boterbloem				m	60	4-11			***	G O R	625	8,14
<i>Ranunculus arvensis</i> Akkerboterbloem				1	40	5-7			**	A R	192	9
<i>Ranunculus auricomus</i> Gulden boterbloem				m	35	4-5	 		***	O B	625	9
<i>Ranunculus bulbosus</i> Knolboterbloem				m	35	4-6			**	G	294	8,14
<i>Ranunculus flammula</i> Egelboterbloem				m	45	6-10			*/**	O		
<i>Ranunculus repens</i> Kruipe de boterbloem				m	30	5-7	 		***	A G O B	556	9
<i>Ranunculus sardous</i> Behaarde boterbloem				1	35	5-9			***	A G	714	5
<i>Ranunculus sceleratus</i> Blaatrekkende boterbloem				1	40	5-10			**/****	O	5000	5,8
<i>Raphanus raphanistrum</i> Knopherik				1	40	6-8			**	A T R	167	10
<i>Reseda lutea</i> Wilde reseda				m	40	5-9			**	D M R	1250	9
<i>Reseda luteola</i> Wouw				2	75	6-9			**	D R	4762	9
<i>Rhinanthus angustifolius</i> Grote ratelaar				1	45	5-10			**	G O T	250	14
<i>Rhinanthus minor</i> Kleine ratelaar				1	30	5-9	 		**	G T H	333	14
<i>Rosa spinosissima</i> Duinroos				m	105	5-9			*/**	B D T H	125	1,6
<i>Rumex acetosa</i> Veldzuring				m	75	5-6	 		**	G O B	1250	5
<i>Rumex acetosella</i> Schapenzuring				2,m	35	5-10	 		*/**	A H R	1428	5
<i>Rumex aquaticus</i> Paardenzuring				m	125	7-8			***	O	494	5
<i>Rumex hydrolapathum</i> Waterzuring				m	125	7-8	 		**	O M	357	9
<i>Rumex sanguineus</i> Bloedzuring				m	95	6-7	 		**	B	1204	9

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloeimaand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Rumex scutatus</i> Spaanse zuring				m	30	5-8			**	M	833	5
<i>Salvia pratensis</i> Veldsalie				m	55	5-6			**	G T	556	11
<i>Salvia verbenaca</i> Kleinbloemige salie				2, m	30	5-6			*/**	G	700	11
<i>Sambucus ebulus</i> Kruidvlier				m	105	7-8			**/**	A G B T	260	
<i>Sanguisorba officinalis</i> Grote pimpernel				m	65	6-9			***	G O	833	14
<i>Sanicula europaea</i> Heelkruid				m	40	5-6			**	B T	286	1
<i>Saponaria officinalis</i> Zeepkruid				m	55	7-9			**	R	667	1, 14
<i>Saxifraga granulata</i> Knolsteenbreek				m	35	5-6			**	G B	50000	13
<i>Saxifraga tridactylites</i> Kandelaarajtje				1	15	4-6			*	D	100000	11
<i>Scabiosa columbaria</i> Duifkruid				m	60	6-9			**	G	833	8
<i>Scandix pecten-veneris</i> Naaldenkervel				1	20	5-6			**	A R	53	5
<i>Scleranthus annuus</i> Eénjarige hardbloem				1, 2	15	5-10			*/**	A G R	909	14
<i>Scorzoneroideis autumnalis</i> Vertakte leeuwentand				m	25	7-10			***	G	1429	5
<i>Scrophularia auriculata</i> Geoord helmkruid				m	95	6-9			***	O	11111	5
<i>Scrophularia nodosa</i> Knopig helmkruid				m	80	6-9			***	O B T R	11111	5
<i>Scrophularia umbrosa</i> Gevleugeld helmkruid				m	100	7-9			***	O	16667	5
<i>Scrophularia vernalis</i> Voorjaarshelmkruid				2, m	50	4-6			***	B D R	10000	5
<i>Scutellaria galericulata</i> Blauw glikkruid				m	35	6-9			**/**	G O B T M	2000	9
<i>Securigera varia</i> Bont kroonkruid				m	80	6-9			**	G T R	2439	8
<i>Sedum acre</i> Muurpeper				m	10	6-7			**/**	D M R	25000	4, 5
<i>Sedum album</i> Wit vetkruid				m	20	6-7			*	G T M R	50000	4, 8
<i>Sedum rupestre</i> Tripmadam				m	25	6-7			*	D M	14286	4, 8
<i>Senecio ovatus</i> Schaduwwkruid				m	105	6-9			***	B	1667	11
<i>Serratula tinctoria</i> Zaagblad				m	60	6-9			***	G B	1000	11
<i>Sherardia arvensis</i> Blauw walstro				1	20	6-10			**	A G T R	2000	11
<i>Silene baccifera</i> Besanjelier				m	95	7-8			***	O B	1667	11
<i>Silene conica</i> Kegelsilene				1	35	5-7			*	D	5000	5
<i>Silene dioica</i> Dagkoekoeksbloem				m	60	4-10			***	O B	1429	9
<i>Silene flos-cuculi</i> Echte koekoeksbloem				m	40	5-10			*/**	G O B	6369	9
<i>Silene gallica</i> Franse silene				1	35	6-7			**	A R	2000	5
<i>Silene latifolia subsp. alba</i> Avondkoekoeksbloem				2, m	70	5-10			***	B R	1250	11
<i>Silene noctiflora</i> Nachtkoekoeksbloem				1, 2	35	6-11			***	A R	1250	5
<i>Silene nutans</i> Nachtsilene				m	45	5-7			*	G B T	2857	11
<i>Silene otites</i> Oorsilene				m	40	6-9			*	G D T	3333	11
<i>Silene vulgaris</i> Blaassilene				m	45	5-9			**	G T R	1351	11
<i>Sinapis arvensis</i> Herik				1	55	5-9			****	A T	167	5
<i>Smyrniolum olusatrum</i> Zwartmoeskervel				m	95	5-6			***	B	32	1, 10
<i>Solanum dulcamara</i> Bitterzoet				m	115	6-9			***	O B D	588	8
<i>Solidago virgaurea</i> Echte guldenroede				m	65	7-10			**	B	1852	13

1 = Eénjarig 2 = Tweejarig m = Meerjarig/vast = Zon = Halfschaduw = Schaduw = Droge grond = Vochtige grond = Natte grond * = Arme grond ** = Matig voedselrijk *** = Voedselrijk **** = Zeer voedselrijk A = Akker G = Grasland O = Oevers/moeras B = Boszoom/onderbegroeiing H = Heide R = Ruderaal,verstoorde grond D = Duinen M = Muren/stenen T = Talud

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloeimaand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Sonchus palustris</i> Moerasmelkdistel				m	195	7-9			***	O	1754	8
<i>Stachys arvensis</i> Akkerandoorn				1	20	7-11			**/**			11
<i>Stachys palustris</i> Moerasandoorn				m	55	6-8			***	O	769	8
<i>Stachys sylvatica</i> Bosandoorn				m	75	6-8			**/**	B	667	8
<i>Stellaria aquatica</i> Watermuur				1,2,m	80	6-8			***	O B	5494	8
<i>Stellaria graminea</i> Grasmuur				m	50	5-7			**	G B H	3333	8
<i>Stellaria holostea</i> Grote muur				m	35	4-6			**/**	B	476	8
<i>Stellaria nemorum subsp. montana</i> Bosmuur				m	40	5-7			**/**	B	3678	5
<i>Stellaria palustris</i> Zeegroene muur				m	35	5-8			**	G O	2500	5
<i>Succisa pratensis</i> Blauwe knoop				m	60	7-9			*/**	G O H	625	1, 8
<i>Symphytum officinale</i> Gewone smeerwortel				m	65	4-8			***	O B T	105	9
<i>Tanacetum vulgare</i> Boerenwormkruid				m	95	6-9			**/**	G B T R	10000	5
<i>Taraxacum officinale</i> Paardenbloem				m	25	3-5			**/**	G O T	1818	11
<i>Teesdalia nudicaulis</i> Klein tasjeskruid				1	10	4-6			*/**	A R D H T	3413	8
<i>Teucrium botrys</i> Trogamander				1	35	7-10			*/**	A G M	925	5
<i>Teucrium chamaedrys</i> Echte gamander				m	25	7-9			**	G T	667	8
<i>Teucrium scorodonia</i> Valse salie				m	45	6-8			**	B G	1449	5
<i>Thalictrum flavum</i> Poelruit				m	65	6-7			***	G O	500	9
<i>Thalictrum minus</i> Kleine ruit				m	80	6-7			*/**	D T	556	9
<i>Thymus pulegioides</i> Grote tijm				m	30	6-10			*	G	7692	11
<i>Thymus serpyllum</i> Kleine tijm				m	15	6-9			*	G	5882	5
<i>Torilis japonica</i> Heggendoornzaad				1	75	6-8			**	G B R	625	8
<i>Tragopogon porrifolius</i> Parse morgenster				2	95	6-7			***	T	67	9
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i> Gele morgenster				2	55	5-7			**	G	111	9
<i>Trifolium arvense</i> Hazenpootje				1	20	7-10			*/**	G R	2500	13
<i>Trifolium campestre</i> Liggende klaver				1	20	5-9			**	G R	2000	8
<i>Trifolium dubium</i> Kleine klaver				1	20	5-9			***	G R	1000	8
<i>Trifolium pratense</i> Rode klaver				2,m	35	5-10			***	G	556	9
<i>Trifolium repens*</i> Witte klaver				m	15	5-10			***	G	1695	9
<i>Tripleurospermum maritimum</i> Reukeloze kamille				1,m	30	6-11			***	A T R	3571	8
<i>Tripolium pannonicum</i> Zulte				1,2,m	50	7-10			****	O		13
<i>Tuberaria guttata</i> Gevlekt zonneroosje				1	40	5-8			*	D M T	2173	11
<i>Turritis glaba</i> Torenkruid				m	90	6-7			***	G R B T M	10000	5
<i>Tussilago farfara</i> Klein hoefblad				m	15	2-5			****	A R	9090	11
<i>Urtica dioica</i> Grote brandnetel				m	165	6-10			**/**	R B	200	9
<i>Valeriana dioica</i> Kleine valeriaan				m	25	4-5			**	G O B	1923	11
<i>Valeriana officinalis</i> Echte valeriaan				m	95	6-9			***	O B	1695	11
<i>Verbascum blattaria</i> Mottenkruid				m	95	6-8			*/**	R	1111	5
<i>Verbascum densiflorum</i> Stalkaars				2,m	115	7-10			**	D R	9091	5

1 = Eénjarig 2 = Tweejarig m = Meerjarig/vast = Zon = Halfschaduw = Schaduw = Droge grond = Vochtige grond = Natte grond * = Arme grond ** = Matig voedselrijk *** = Voedselrijk **** = Zeer voedselrijk A = Akker G = Grasland O = Oevers/moeras B = Boszoom/onderbegroeiing H = Heide R = Ruderaal,verstoorde grond D = Duinen M = Muren/stenen T = Talud

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Verbascum lychnitis</i> Melige toorts				2	105	7-9			**	R	8333	5
<i>Verbascum nigrum</i> Zwarte toorts				m	105	6-9			**	G	8333	9
<i>Verbascum phlomoides</i> Keizerskaars				2	105	7-8			**	D R	12500	5
<i>Verbascum thapsus</i> Koningskaars				2	115	6-10			**	D R	12500	5
<i>Verbena officinalis</i> IJzerhard				m	50	6-10			**	G	2703	8
<i>Veronica austriaca subsp. teucrium</i> Brede ereprijs				m	30	5-6			***	G T	1980	5
<i>Veronica beccabunga</i> Beekpunge				m	40	5-9			**/**	O	12500	9
<i>Veronica chamaedrys</i> Gewone ereprijs				m	25	4-6			***	G B	3703	9
<i>Veronica longifolia</i> Lange ereprijs				m	95	7-8			**	O	10000	5
<i>Veronica officinalis</i> Mannetjesereprijs				m	30	5-8			*/**	G H	7142	5
<i>Vicia cracca</i> Vogelwikke				m	115	6-9			***	G	25	8, 10
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i> Smalle wikke				1	55	5-7			**	G R	29	13
<i>Vicia sepium</i> Heggenwikke				m	65	5-9			**/**	B	20	8, 10
<i>Vicia villosa</i> Bonte wikke				1	90	5-8			***	A R	33	11
<i>Viola arvensis</i> Akkerviooltje				1	25	4-8			***	A R	1887	5
<i>Viola canina</i> Hondsviooltje				m	20	5-6			*	G D H B T	1104	3, 8
<i>Viola lutea subsp. calaminaria</i> Zinkviooltje				1,2	25	4-7			***	G R B T	1782	5
<i>Viola odorata</i> Maarts viooltje				m	10	3-4			***	B	250	1, 8
<i>Viola palustris</i> Moerasviooltje				m	10	4-5			**	G O	1351	3, 8
<i>Viola tricolor subsp. curtisii</i> Duinviooltje				m	15	4-10			*	G R D T	1850	5
<i>Viola tricolor subsp. tricolor</i> Driekleurig viooltje				1,2	10	4-5			**	A R	1111	5

1 = Eénjarig
2 = Tweejarig
m = Meerjarig/vast

 = Zon
 = Halfschaduw
 = Schaduw

 = Droge grond
 = Vochtige grond
 = Natte grond

* = Arme grond
** = Matig voedselrijk
*** = Voedselrijk
**** = Zeer voedselrijk

A = Akker
G = Grasland
O = Oever/moeras

B = Boszoom/onderbegroeiing
H = Heide
R = Ruderaal,verstoorde grond

D = Duinen
M = Muren/stenen
T = Talud

Bekijk het actuele aanbod in onze webshop

Grote vossenstaart (*Alopecurus pratensis*) met Icarusblauwtje.

Inheemse grassen en zeggen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam												
<i>Agrostis capillaris</i> Gewoon struisgras				m	40	6-8		 - 	 /***	G B R	13333	1
<i>Aira caryophyllaea</i> Zilverhaver				1	40	5-6			*	D H	7142	5
<i>Aira praecox</i> Vroege haver				1	10	4-6			*	D H	6250	5
<i>Anthoxanthum aristatum</i> Slofhak				1	10	5-7			 /***	A R	3508	5
<i>Anthoxanthum odoratum</i> Gewoon reukgras				m	45	4-6		 - 	*	G O B D	1667	5
<i>Apera spica-venti</i> Grote windhalm				1	80	6-8			***	A R	8333	11
<i>Avenella flexuosa</i> Bochtige smele				m	50	7-8	 	 - 	**	B H R	3448	8
<i>Brachypodium pinnatum</i> Gevinde kortsteel				m	70	6-7	 		**	G B	280	11
<i>Brachypodium sylvaticum</i> Boskortsteel				m	80	7-8	 	 - 	**	O B	313	11
<i>Briza media</i> Bevertjes				m	35	5-8		 - 	***	G O B T	1250	11
<i>Bromus secalinus</i> Dreps				1, 2	80	6-7		 - 	**	A R	95	11
<i>Carex acuta</i> Scherpe zegge				m	100	5-6	 		***	O B	1111	9, 14
<i>Carex arenaria</i> Zandzegge				m	35	4-6	 		*	G D H R	1333	9, 14
<i>Carex echinata</i> Sterzegge				m	45	5-6	 	 - 	 /***	G B	1204	9, 14
<i>Carex flacca</i> Zeegroene zegge				m	35	5-6			 /***	G D	1250	9, 14
<i>Carex nigra</i> Zwarte zegge				m	40	4-6	 	 - 	*	G O H	1449	9, 14
<i>Carex pendula</i> Hangende zegge				m	100	5-6	 	 - 	**	O B M	1250	9, 14
<i>Carex pseudocyperus</i> Hoge cyperzegge				m	75	5-6		 - 	***	O	1111	9, 14
<i>Carex riparia</i> Oeverzegge				m	95	5-6			***	O	1250	9, 14
<i>Carex spicata</i> Gewone bermzegge				m	45	5-6	 	 - 	**	G B T	490	9, 14
<i>Carex strigosa</i> Slanke zegge				m	80	5-6	 		**	O B	1785	9, 14
<i>Carex sylvatica</i> Boszegge				m	65	5-6		 - 	 /***	B	476	9, 14
<i>Corynephorus canescens</i> Buntgras				m	25	6-7			**	D H	10000	11
<i>Cynosurus cristatus</i> Kamgras				m	40	6-7			*	G	1695	5
<i>Deschampsia cespitosa</i> Ruwe smele				m	90	7-8	 	 - 	 /***	G	1493	8
<i>Festuca filiformis</i> Fijn schapengras				m	30	5-8			*	G H D T	3000	11
<i>Festuca guestfalica</i> Schapengras				m	25	5-8			*	G	833	11
<i>Festuca rubra</i> Rood zwenkgras				m	55	5-8	 	 - 	 /***	G H D	1429	11
<i>Holcus lanatus</i> Gestreepte witbol				m	60	6-8	 	 - 	**	G	2500	9
<i>Hordeum secalinum</i> Veldgerst				m	60	5-8		 - 	**	G D	167	11
<i>Juncus squarrosus</i> Trekrus				m	20	6-8	 	 - 	*	H	10000	9
<i>Koeleria macrantha</i> Smal fakkelgras				m	55	6-7	 		*	G D	2000	11
<i>Luzula campestris</i> Gewone veldbies				m	25	3-5		 - 	*	G H	1667	11
<i>Luzula congesta</i> Dichte veldbies				m	40	4-6	 		*	G H	571	11
<i>Luzula luzuloides</i> Witte veldbies				m	50	5-7	 		**	B	3102	11
<i>Luzula pilosa</i> Ruige veldbies				m	25	4-5	 		**	B	900	11
<i>Luzula sylvatica</i> Grote veldbies				m	65	4-6	 		**	B	1429	9
<i>Melica uniflora</i> Eenbloemig parelgras				m	45	5-6	 		**	B	250	9
<i>Milium effusum</i> Bosgierstgras				m	115	5-7	 		**	B	714	9
<i>Molinia caerulea</i> Pijpenstrootje				m	80	7-9	 	 - 	*	G O H	1000	14
<i>Nardus stricta</i> Borstelgras				m	25	5-6			*	G H	2000	5
<i>Poa palustris</i> Moerasbeemdgras				m	90	6-8	 		***	O G	2500	9
<i>Poa pratensis subsp. pratensis</i> Veldbeemdgras				m	50	5-6	 	 - 		G O B M	3333	9
<i>Poa trivialis</i> Ruw beemdgras				m	70	5-8	 	 - 	***	G O B	4348	9
<i>Schedonorus arundinaceus</i> Rietzwenkgras				m	125	6-7		 - 	***	G B	33	11
<i>Schedonorus gigantea</i> Reuzenzwenkgras				m	100	6-7	 	 - 	***	B	556	9
<i>Scirpus sylvaticus</i> Bosbies				m	60	5-8	 		***	G O B	8333	9
<i>Trisetum flavescens</i> Goudhaver				m	45	6-7		 -				

Kruisbladgentiaan (Gentiana cruciata), een prachtige vaste plant, zaai je het beste in het voorjaar. Kieming volgt een jaar later in het voorjaar.

Kleine ratelaar (Rhinanthus minor) is een echte koude kiemer en heeft dus een lange koudeperiode nodig. Zaai ratelaar daarom in de het najaar in kortgemaaid gras.

Zaden van de Aardakker (Lathyrus tuberosus) geven het beste resultaat door de zaadhuid te schuren en voor te kweken.

Moerasviooltje (Viola palustris) kiemt het beste direct na de zaadrijping in de zomer.

Gewone ossentong (Anchusa officinalis) is een typische wartekiemer en ontkiemt al binnen enkele weken.

Specifiek zaai-advies

De nummers in de soortenlijst vanaf **pagina 86** verwijzen naar de onderstaande instructies.

1 Koudekiemers: warm-koud-warm

Zaden eerst vocht laten opnemen in een warme periode (2 tot 5 weken), gevolgd door een periode van kou (+5 tot -5°C). De gewenste koudeperiode is per soort verschillend. Natuurlijke winteromstandigheden zijn het meest effectief voor het doorbreken van de kiemrust. De kiemperiode kan soms wat langer op zich laten wachten.

2 Warm en vochtig

Minimaal vijf weken warmte nodig boven de 20°C, waarbij de zaden gelijkmatig vochtig moeten blijven. In de koele periode daarna (+5 tot -5°C) vindt kieming plaats. Als de periode van warmte te kort is geweest, kiemen de zaden niet in de koude periode, maar blijven ze een jaar in rust.

3 Verse zaden

Deze soort kiemt het beste als de zaden zo vers mogelijk worden gezaaid, bij voorkeur direct na de oogst. Anders zal de kieming mogelijk pas een jaar later gebeuren.

4 Zeer fijne zaden

Voor een gelijkmatige verdeling is het handig de zaden te mengen met bijvoorbeeld fijn zand. De zaden niet bedekken, hooguit licht aandrukken.

5 Warmtekiemer: gelijkmatig vochtig

De zaden kiemen snel als het gelijkmatig vochtig blijft (niet te nat!) bij een temperatuur van 20°C. De zaden licht afdekken (nooit dikker dan de zaaddikte). De fijnste zaden niet afdekken, deze alleen licht aandrukken en voorzichtig nat maken met bijvoorbeeld een plantenspuit of fijne gieterbroes.

6 Warmtekiemer: langdurig proces

De zaden hebben minimaal één jaar en soms meerdere jaren nodig om te kiemen. Zet de zaden in het najaar in vochtig zand om de harde zaadhuid zachter te maken. Schep de zaden met het zand regelmatig om. Als de zaden in het voorjaar activiteit beginnen te vertonen kunnen ze samen met het zand gezaaid worden.

8 Onregelmatige kiemer

Onregelmatige kieming en vaak over een lange periode. Bij slechte kieming kan een periode van kou (+5 tot -5°C) ervoor zorgen dat de zaden alsnog kiemen. Dit is een soort waarbij geduld vereist is en waarvan het zaaisel zeker niet te vroeg moet worden weggedaan.

9 Warmtekiemer: snelle kieming

Doorgaans kiemen deze zaden snel. Indien er na 2-4 weken geen kieming heeft plaatsgevonden, kan een koudeperiode (+5 tot -5°C) de kiemrust alsnog opheffen.

10 Sterke zaadhuid

De zaden hebben tijd en verwerking nodig om vocht op te kunnen nemen en te kiemen. Voorzichtig schuren van de zaden zodat de zaadhuid iets beschadigt, kan het kiemen bespoedigen. Vóór het zaaien 1-2 weken laten weken in water of in zeer natte grond mengen en ze daar een paar weken (afhankelijk van de soort) in weg zetten voordat ze worden gezaaid.

11 Warmtekiemer

De zaden kiemen meestal snel, soms onregelmatig. Het zaaisel gelijkmatig vochtig houden (niet te nat!) bij een temperatuur van 20°C. De zaden licht afdekken (nooit dikker dan de zaaddikte). De fijnste zaden niet afdekken, deze alleen licht aandrukken en voorzichtig nat maken met bijvoorbeeld een plantenspuit of gieter.

12 Waterplant: zaaien onder water

Zaaien onder water kan ter plaatse of in een bak gevuld met voedselrijk slib, met een laagje water erboven, bewaard boven de 22°C. Circa 2-4 weken warm houden en vervolgens 4-6 weken koud (0°C of kouder), daarna langzaam warmer laten worden. Bij buiten zaaien komt het bovenstaande neer op zaaien in de warmste periode aan het einde van de zomer en herfst, waarna het zaad afkoelt gedurende de winter en kan kiemen in het volgende voorjaar.

13 Koudekiemer: korte koudeprikkel

Korte koudeprikkel van 1-2 weken, opgevolgd door warmte. Daarna volgt snelle en gelijkmatige kieming. Onder natuurlijke omstandigheden kan in april gezaaid worden (met name eenjarige soorten), maar vaak werkt het nog beter om ze tijdens de warme zomerperiode 1-2 weken met vocht in de koelkast te bewaren voor het uitzaaien.

14 Koudekiemer: langdurige kou

De zaden hebben langdurige kou (+5 tot -5 °C) nodig om de kiemrust te doorbreken. Vaak is een natuurlijke winterperiode genoeg. Wanneer deze zaden in november worden gezaaid, zullen ze in het vroege voorjaar ontkiemen wanneer de temperatuur weer omhoog gaat.

Wadi aanplanten en inzaaien

Voor een sneller resultaat is zaaien in combinatie met aanplanten een goede optie. In dit geval gaat het om een wadi. Maak de grond vrij van vegetatie, zet de planten uit voor een goede verdeling en plant ze daarna in de grond.

Vervolg; Nadat de planten een plekje hebben gekregen worden oneffenheden “vlak” geharkt, waarna de zaden breedwerpig over de resterende kale grond kunnen worden ingezaaid.

Citroengele honingklaver (*Melilotus officinalis*) met behangersbij.

Inheemse plantenpakketten voor vergroeningsacties

Klimaatadaptatie én biodiversiteitsherstel in het stedelijk gebied komen samen in een inheems plantenpakket. Samen met bewoners vergroeningsacties uitvoeren gaat gemakkelijk met een samengesteld pakket met korte instructie. Zo bevordert je ook de sociale cohesie in je wijk.

Klimaatadaptatie

In een tijd waarin de klimaatverandering steeds duidelijker merkbaar is, spelen inheemse planten een belangrijke rol in het stedelijk gebied. Onderzoek toont aan dat inheemse planten bijdragen aan een beter microklimaat, zoals de luchtkwaliteit en luchtvochtigheid. Daarnaast dragen inheemse planten bij aan de waterretentie in de omgeving. Hun wortels houden regenwater goed vast en in combinatie met wadi's en poelen kunnen inheemse planten helpen om de druk op het riool tijdens regenpieken te verlichten.

Biodiversiteitsherstel

Inheemse planten zijn van vitaal belang voor het behouden van lokale biodiversiteit. Veel van onze inheemse plantensoorten vormen de basis van ecologische ketens. Ze leveren voedsel en onderdak voor tal van lokale insecten, zoals wilde bijen, vlinders en kevers, die essentieel zijn voor de bestuiving van andere planten en voor het in stand houden van gezonde ecosystemen.

Welzijn voor bewoners

Naast de ecologische en klimatologische voordelen, dragen inheemse planten bij aan het welzijn van de bewoners. Onderzoek heeft aangetoond dat groene gevels, daktuinen, planten en bomen in de omgeving van gebouwen het stressniveau van bewoners verlagen en de productiviteit verhogen.

Inhoud

Een plantpakket bestaat veelal uit 12 planten, geschikt voor 2m² tuin of 3 à 4 meter gevel.

Selectie van onze plantenpakketten:

- ✦ Boomspiegelpakket i.s.m. Guerrilla Gardeners
- ✦ Inheems gevelpakket i.s.m. Stichting Steenbreek
- ✦ Bijen Hoeckje i.s.m. De Bijenstichting
- ✦ Vlinder Hoeckje i.s.m. De Vlinderstichting

Plantenpakketten op maat

Het is ook mogelijk om een pakket op maat te maken, met plantensoorten die lokaal passend zijn voor de regio. Betrek ons vroegtijdig bij de aanvraag om ervoor te zorgen dat we voldoende planten kunnen opkweken. De planten kunnen in statiekratten geleverd worden.

Bekijk het actuele aanbod plantenpakketten in onze webshop

Inheemse wilde planten in pot

Met inheemse planten in pot voeg je eenvoudig wilde planten aan een tuin of groenvak toe. Planten in een p9-pot geven een sneller resultaat dan zaden die nog moeten ontkiemen.

Gerichte plaatsing

Planten in pot kunnen veel gericht geplaatst worden dan wanneer er gezaaid wordt. Dit kan handig zijn wanneer inheemse planten onderdeel zijn van een beplantingsplan of border. Plant gemiddeld vijf tot zeven planten uit p9-pot per m².

Planten combineren met zaaien

In sommige situaties is een sneller resultaat van begroeiing van grote waarde. Bijvoorbeeld op plekken met een 'publieksfunctie' of in tuinen en parken waar veel bezoekers komen. Plant twee tot drie planten per m² en zaai één gram per m² bloemenweidemengsel in.

Verrijk een bestaande bloemenweide

Met planten in p9-pot kun je makkelijk extra soorten toevoegen aan een bestaande bloemenweide. Bij planten gaat dat het beste als de vegetatie laag is, bijvoorbeeld vlak na een maaibeurt.

Bekijk het actuele aanbod wilde planten in pot in onze webshop

Inheemse struiken & bomen

Inheemse struiken en bomen zijn jaarrond een plek waar veel insecten, vogels en kleine zoogdieren leven. Ze zorgen voor voedsel, schuil- en nestgelegenheid. Heggen, struweelhagen en bomen zijn een waardevolle en relatief goedkope oplossing om bij te dragen aan de biodiversiteit.

Inheems met autochtone herkomst

Eeuwenlange samenleving met andere organismen hebben tot complexe relaties geleid, die volledig op elkaar zijn afgestemd. Bovendien zijn inheemse struiken en bomen van autochtone herkomst genetisch aangepast aan ons klimaat en bodem. Op dit moment is het aandeel autochtone bomen en struiken in Nederland nog maar 3 tot 5 procent. De vraag naar autochtoon wortelgoed wordt steeds groter, echter is het aanbod nog beperkt.

Beschikbaar van november tot april

In samenwerking met Staatsbosbeheer en gespecialiseerde boomkwekers bieden wij van november tot april een assortiment inheemse struiken en bomen (wortelgoed) aan van autochtone herkomst. In deze periode zijn de

sapstromen tot rust gekomen en kunnen ze, als de grond niet bevroren is, goed verplant worden.

Plantdichtheid:

- ✦ Plant 5 planten per strekkende meter voor een heg.
- ✦ Plant 15 planten voor 15-25 vierkante meter vogelbos.
- ✦ Plant 2 planten per strekkende meter voor een struweelhaag.

Bekijk het actuele aanbod inheemse bomen en struiken in onze webshop

Hellingen langs de waterkant in het park lenen zich uitstekend voor een rijkheid aan bloeiende kruiden.

Bloemenweide tussen jonge aanplant. Zodra de bomen groter worden en meer schaduw vormen zullen deze soorten plaats maken voor andere soorten.

Grote klaproos (Papaver rhoeas), een publiekslieveling, bloeit weelderig in de Botanische Tuinen van Universiteit Utrecht.

Door een slingerpad te maaien kunnen bezoekers aan het park de bloemenweide optimaal ervaren en ziet het er verzorgd uit.

Wandelend dwars door een heuphoge bloeiende bloemenweide voor het ultieme vrijetijdsgevoel in natuurpark Bloeyendaal.

Muskuskaasjeskruid (Malva moschata) met Zwartsprietdikkopje.

Uitdeelzakjes wildebloemenzaden

Wil je klanten, bezoekers of medewerkers bedanken, je organisatie op een originele manier promoten of bewoners stimuleren om iets te doen voor de biodiversiteit? Dan zijn de uitdeelzakjes met inheemse wildebloemenzaden uitermate geschikt. Deze zakjes zijn ideaal om uit te delen bij een bijeenkomst, tijdens markten, beurzen en andere gelegenheden of om te versturen met een mailing.

Standaard uitdeelzakjes

De standaard uitdeelzakjes zijn te bestellen per 50 stuks en zijn meestal uit voorraad leverbaar. Een uitdeelzakje bevat circa 2 gram per zakje. Dit is voldoende om 2 m² in te zaaien. De zakjes worden gemaakt van circulair papier en zijn voorzien van een biologische gomlaag.

Keuzemogelijkheden:

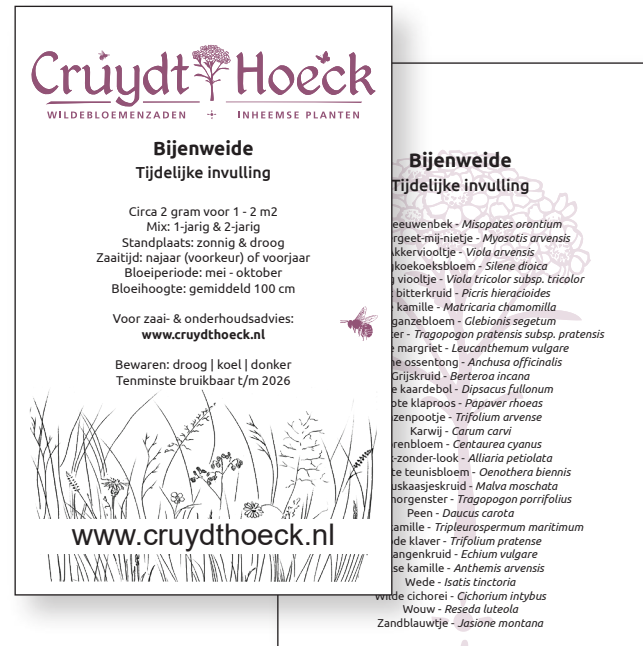
- ✦ SN1 - Snelbloeiend bloemenmengsel
- ✦ SN2 - Snelbloeiende bijenweide
- ✦ N1 - Bijenmengsel vaste soorten
- ✦ N2 - Bloemrijk bijenmengsel met 1- & 2-jarige soorten

Gepersonaliseerde uitdeelzakjes

De gepersonaliseerde uitdeelzakjes zijn te bestellen vanaf 100 stuks en kunnen dan naar wens aangevuld worden met een logo, slogan of korte tekst. Vanaf 1.000 stuks kan het gehele ontwerp aangepast worden en is het mogelijk om het zakje te vervaardigen van papier uit reststromen. Ook de inhoud, het bloemenmengsel of plantensoort kan aangepast worden.

Bekijk het actuele aanbod uitdeelzakjes in onze webshop

Zadenpakketten

Wil je trouwe klanten, bezoekers of medewerkers extra bedanken of je medewerkers verrassen met een kerstgeschenk, dan kun je een zadenpakket cadeau geven. Vijf zakjes zaden van inheemse wilde planten in een brievenbusdoosje.

Keuzemogelijkheden:

- ✦ Zadenpakket - Meer vlinders in de tuin
- ✦ Zadenpakket - Meer wilde bijen in de tuin
- ✦ Zadenpakket - Veldboekje
- ✦ Zadenpakket - Voor in de border

Bekijk het actuele aanbod zadenpakketten in onze webshop

Maatwerk!

Hoewel we algemene richtlijnen geven voor de aanleg en het beheer van bloemenweides, blijft het maatwerk! Je zult oog moeten hebben en houden voor de bodemgesteldheid, de variatie van seizoenen en de lokale klimaatomstandigheden. Door goed te kijken, regelmatig te monitoren en een flexibel beheerplan te handhaven kom je tot het beste resultaat.

Moeraswolfsmelk (*Euphorbia palustris*) met Boomblaauwtje.

Bodembewerking

Het zomaar uitstrooien van een wildebloemenzadenmengsel over een bestaande vegetatie heeft weinig zin, bereid de bodem daarom goed voor. Het heeft de grote voorkeur de bestaande zode of vegetatie af te plaggen en de zode te verwijderen. Door de grond minimaal te bewerken laat je de structuur en het bodemleven met rust en voorkom je dat onkruidzaden en voedingsstoffen uit de ondergrond geactiveerd worden. Is het niet mogelijk om de zode af te plaggen, dan kun je de zode ook onderwerken, intensief verticuteren of frezen.

Tip!
Bewerk de grond minimaal, tenzij de ondergrond ernstig verdicht is door bijvoorbeeld zware machines.

1. Zode afplaggen ★★★★★

Door de bovenste 4 tot 6 centimeter af te plaggen en de grond ongeroerd te laten, vergroot je de kans op een succesvolle bloemenweide. Op kleine schaal kun je de zode handmatig afplaggen met een bats. Zeer oppervlakkig frezen (maximaal 5 cm) gaat ook, waarbij je de losgefreesde zode afharkt en afvoert. Op grotere terreinen is afschrappen met een kraan ook zeer geschikt. Ook zodenverwijderaars, zoals een zodensnijder of een fieldtopmaker, zijn zeer effectief. De vrijgekomen zode kun je composteren of verwerken op het terrein en er een ruigtevegetatie of struweel op aanleggen. Naast het verwijderen van de zode is het belangrijk dat je hardnekkige wortelonkruiden, zoals Ridderzuring, Akkerdistel en Kweekgras, verwijdert. We raden ook aan om het terrein een aantal keer oppervlakkig te schoffelen of rotorkopeggen, zodat er een mooi schoon zaaibed komt te liggen.

Zode afplaggen met kraan. (foto Wouter Hoogenboezem)

Zode afplaggen met zodesnijder.

Zode afplaggen met fieldtopmaker. (foto Roel Timmerman)

2. Zode onderwerken ★★★★★☆

Op grotere schaal is het soms kostbaar de zode af te plaggen en af te voeren. De zode onderwerken kan dan ook volstaan. Hiervoor kan een ploeg of overtopfrees worden gebruikt, om vervolgens met een rotorkopeg de grond zaaiklaar te maken. Bedenk wel dat ploegen eenmalig schade aanbrengt aan het bodemleven.

3. Zode verticuteren ★★☆☆☆

In sommige gevallen kan zeer grondig verticuteren een optie zijn. Met name in grasveld of gazon, dat minder voedselrijk is, en waar al verschillende kruiden in groeien. Door een grasveld of gazon in het late najaar eerst heel kort te maaien en af te voeren en daarna zeer intensief te verticuteren (meerdere keren), haal je de gras- en moslaag weg door verticaal op het gazon in te snijden. Hierdoor zorg je ervoor dat de wortels van grassen doorgesneden worden en dat de concurrentiekracht van grassen afneemt. Na het verticuteren is het belangrijk om het vrijgekomen grasafval te verwijderen. Dit kan met een hark of grasopvangbak.

Zode onderwerken met ploeg.

Zode onderwerken met overtopfrees.

Na het verticuteren is het belangrijk om het vrijgekomen grasafval te verwijderen.

4. Zode frezen ★☆☆☆☆

Door de zode te frezen roer je de stukjes graszoden door de grond heen en liggen deze vaak vlak onder het oppervlak. Doordat er nu veel lucht in de grond zit en er veel voeding vrijkomt, is dit een ideaal groeibed voor de graspollen, die je juist wilt verwijderen. Wij ontraden dit. Wil je dit per se doen, frees dan alleen oppervlakkig de zode kapot en roer de grond niet te veel om zodat je de ondergrond minimaal verstoort. Herhaal het frezen om de 2-3 weken bij drogend weer, totdat de oude zode dood is.

Zode verticuteren met verticuteermachine.

Wil je per se frezen, frees dan alleen oppervlakkig de zode kapot en herhaal dit om de 2-3 weken bij drogend weer.

Zode oppervlakkig frezen met frees.

Vals zaaibed-methode

Bij veel onkruidzaden in de bodem na de bodembewerking, kun je een vals zaaibed aanleggen. Een vals zaaibed is niets meer dan een zaaibed waarin nog niet gezaaid wordt. Zo kunnen de aanwezige onkruidzaden makkelijk kiemen en ondiep weggeschoffeld worden met een schoffel of rotorkopeg. Herhaal dit om de 1-3 weken op een zonnige, droge dag. Hiermee breng je het aantal onkruidzaden in de top laag van je zaaibed sterk terug. Na de laatste schoffelronde kun je het bloemenmengsel zaaien. Bewerk het zaaibed verder zo weinig mogelijk, zodat je geen onkruidzaden naar de oppervlakte brengt. Deze methode is van belang wanneer je een bloemenweide met eenjarige bloemen wilt zaaien of wanneer je een vaste bloemenweide wilt creëren op een plek waar veel onkruidzaden, zoals Ridderzuring, in de grond zitten.

1

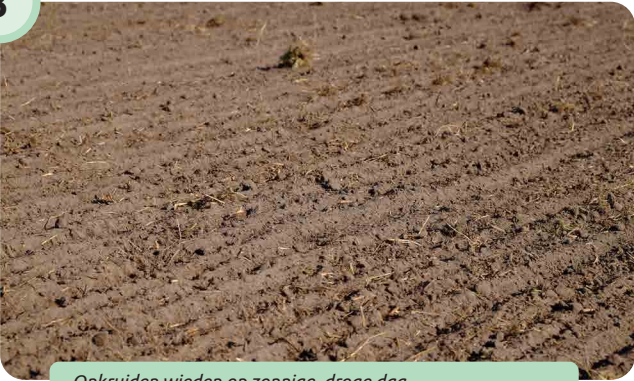
Zaaibed zaaiklaar maken. (foto Wouter Hoogenboezem)

2

Onkruidzaden laten kiemen.

3

Onkruiden wieden op zonnige, droge dag.

4

Inzaaien. (Foto Wouter Hoogenboezem)

Zaaien

Nadat je het perceel zaaiklaar hebt gemaakt, kun je gaan zaaien. Zaden van inheemse bloemen zaai je doorgaans niet dieper dan de dikte van het zaad, dus zeer oppervlakkig, en bij voorkeur met de hand. In de praktijk blijkt dit ook voor oppervlaktes tot een halve hectare goed te doen. Je kunt wildebloemenzaden op meerdere manieren zaaien.

1. Met de hand zaaien

Meng de zaden met een vulmiddel om meer volume te maken zodat het gemakkelijker uit te zaaien is. Gebruik bijvoorbeeld iets vochtig zand of aanwezige grond (een kruiwagen zand per kg zaden). Verdeel de zaden en het in te zaaien perceel in meerdere, bijvoorbeeld 4 of 6 gelijke vlakken, zo meng je vooraf de juiste hoeveelheid zaden over de juiste hoeveelheden vlakken – anders heb je halverwege misschien te weinig zaden over. Zaai breedwerpig.

Zaaien met de hand heeft in veel gevallen de voorkeur.

2. Machinaal

Veel gangbare zaaimachines zijn ongeschikt voor het inzaaien van bloemenmengsels. De bloemenmengsels bevatten zaden van uiteenlopende vormen en groottes, waardoor de meeste zaaimachines lastig zijn af te stellen en de zaden makkelijk ontmengen in de machine. Laat jezelf goed informeren over de juiste zaaimachine of zoek iemand met de juiste ervaring. Kies bij voorkeur voor een zaaimachine met een zaaielement dat opgebouwd wordt op een rotorkopeg of overtopfrees; de grondbewerking en het zaaien gebeuren in één werkgang en de grond wordt meteen licht aangerold. Deel ook hier het in te zaaien gebied en het zadenmengsel op, zodat op het laatste stuk evenveel zaden komen als op het eerste stuk. Vul het zadenmagazijn tijdens het zaaien steeds met kleine hoeveelheden, zodat alle soorten overal worden gezaaid, ondanks de continue ontmenging door trillingen van de machine.

Zaaimachine met overtopfrees. (Foto Wouter Hoogenboezem)

Laat jezelf goed informeren over de juiste zaaimachine of zoek iemand met de juiste ervaring.

3. Hydroseeding

In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij het inzaaien van taluds of dijken, bestaat de kans op uitspoeling van het grondlichaam en/of van de aangebrachte zaden. Met hydroseeding kan dit worden voorkomen: de zaden worden vermengd met cellulose, water en eventueel compost. Dit geheel wordt in een dunne laag over het zandlichaam gespoten zodat de soorten in het mengsel gelijkmatig over het talud of dijk kunnen kiemen. Roep hiervoor zeker de hulp in van een specialistisch bedrijf.

4. Doorzaaien

Doorzaaien is een techniek die gebruikt wordt om bestaande graslanden of gazons te verbeteren door nieuwe graszaden te zaaien. Voor bloemenweidemengsels is deze techniek vaak weinig effectief met teleurstellend resultaat. Alleen in heel specifieke omstandigheden, zoals is omschreven op pagina 129, kan doorzaaien overwogen worden.

Zaaidichtheid

Voor de meeste zadenmengsels adviseren wij een zaaidichtheid van gemiddeld 1 gram per m² en 1,5 - 2 gram per m² voor een publieksfunctie waar sneller en meer resultaat gewenst is. Voor de meeste situaties is hiermee een mooi bloemrijk resultaat te bereiken. Zaai niet veel dichter. Naast dat dit het project onnodig kostbaar maakt, zullen de snelkiemende en snelgroeiende soorten gemakkelijk dominant worden en geen ruimte bieden aan soorten die langzamer kiemen.

Op vochthoudende en meer voedselrijke grond volstaat 1 tot 1,5 gr/m². Op zeer droge grond met een moeizaam kiemklimaat is een zaaidichtheid van 2 gr/m² wenselijk voor een bloemrijk resultaat.

Dunner zaaien kan ook tot een bloemrijke vegetatie leiden. Daarvoor is wel kennis en ervaring nodig van de

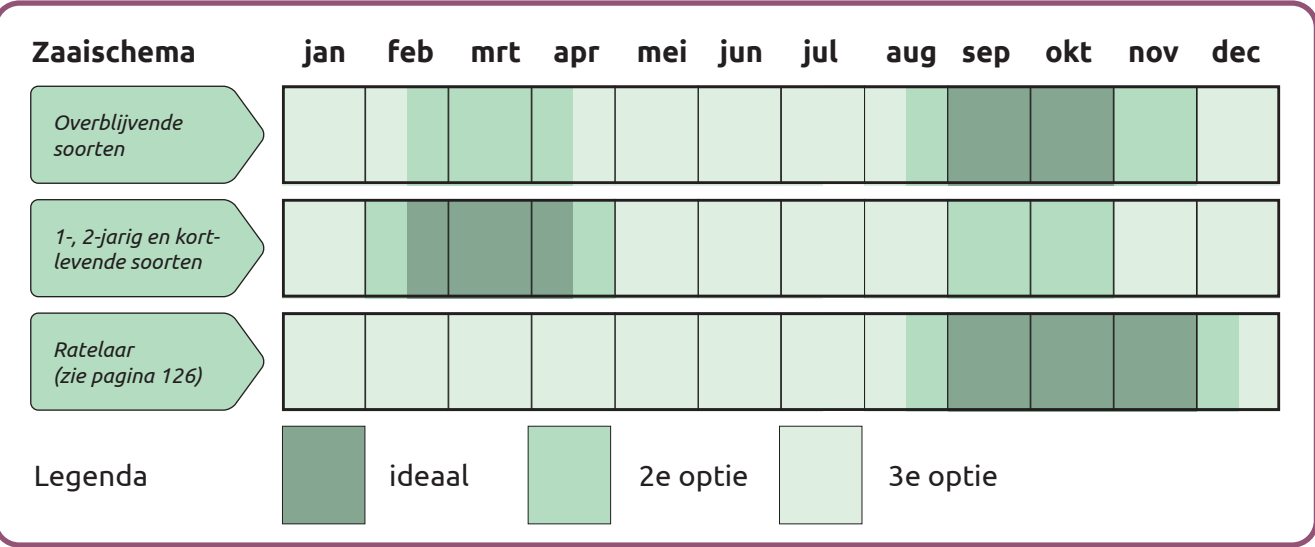
plek die beschikbaar is. Er dient een goede inschatting gemaakt te worden of de grond geschikt is, of de grond goed voorbereid is en welk zadenmengsel het beste toegepast kan worden. Bij grotere percelen kan dan eventueel een lagere zaaidichtheid tot 0,3 gr/m² worden aangehouden, afhankelijk van het budget en de wens voor het aantal bloemen.

Zaaidiepte

Een belangrijk uitgangspunt bij het zaaien van mengsels is dat de zaden doorgaans niet dieper moeten worden gezaaid dan de dikte van de zaden zelf. Zeer oppervlakkig dus en vaak maximaal enkele millimeters.

Zaaimoment

Ligt het zaaibed klaar, bijvoorbeeld na werkzaamheden? Dan is dat het ideale zaaimoment. Kun je het zaaimoment plannen? Dan is de nazomer/herfst de beste zaaitijd, ook in de natuur laten bloemen dan hun zaden vallen. Bovendien krijgen dan ook koudekiemers een kans. De late winter/vroeg voorjaar is een goede tweede keus. In de praktijk kan vrijwel jaarrond gezaaid worden. Zaai liever niet als de bodem extreem droog of extreem nat is of als het vriest.

Beregenen

Het is belangrijk dat de jonge kiemplanten niet uitdrogen voordat ze diep genoeg wortelen en bij het onderliggende vocht kunnen. Daarom zaaien we het liefst in de nazomer/herfst of het vroege voorjaar als er doorgaans voldoende regen valt en de lucht veel vochtiger is dan in het late voorjaar en de zomer. Zeker voor grotere projecten is dit sterk aan te bevelen.

Beregenen tijdens droge perioden is zeker een optie en kan de kieming van de bloemenweide zeker helpen. Dan kan er ook later in het voorjaar en in de voorzomer gezaaid worden. Let er daarbij wel op dat er regelmatig (dagelijks) beregend wordt en de bodem in het

kiemplantenstadium constant vochtig blijft. Realiseer je wel dat beregenen in de openbare ruimte kostbaar en omslachtig is. Bij aanhoudend zeer warm en droog weer heeft beregenen geen zin, omdat de zaden steeds direct weer opdrogen en dan extra hittestress ondervinden.

Kiemmoment

Wildebloemenzaden hebben verschillende strategieën (zie pagina 30) om optimaal te kiemen en te groeien. Zo hebben sommige zaden bijvoorbeeld langdurige kou nodig om de kiemrust te doorbreken, andere zaden kiemen niet in één keer om risico te spreiden. Cruydt-Hoeck-oprichter Rob Leopold chargeerde als hij zei: ‘Als er na vijf jaar niets gekiemd is, dan kun je het zaaisel als mislukt beschouwen.’ Maar wildebloemenzaden hebben wel degelijk tijd nodig om zich te ontwikkelen. Maak je niet te snel zorgen en wees geduldig.

Bloeitijd

Voor veel inheemse wilde bloemen ligt de hoofdbloei in de voorzomer. Sommige soorten bloeien eerder, zoals Voorjaarsganzerik, Gewoon speenkruid en Maarts viooltje. Andere soorten bloeien vrij laat zoals, Boerenwormkruid en Hemelsleutel. Door gefaseerd maaibeheer kan met de bloeitijd gespeeld worden.

Algemeen beheer meerjarige bloemenweide

Om zoveel mogelijk soorten planten in de vegetatie te behouden is een open vegetatiestructuur van groot belang. Hét middel om de structuur van de vegetatie te beïnvloeden is het maaien én afvoeren van het maaisel. Zo zorg je voor openheid en bovenal vershraling van de bodem. Er zijn verschillende manieren om de bloemenweide te beheren, namelijk door afmaaien, gefaseerd maaien, sinusbeheer of beweiding. Hoe meer variatie in je maaibeheer, hoe meer diversiteit.

i

Botanisch beheer en Ecologisch beheer

Er is botanisch beheer en ecologisch beheer. Met botanisch beheer richt je je op het behoud, stimulering en de bescherming van plantensoorten in landschappen en natuurgebieden. Met ecologisch beheer richt je je op de ecologische processen in landschappen en natuurgebieden.

Maaien

Gebruik bij het maaien van kleine oppervlaktes bij voorkeur een zeis of bosmaaier, daarmee kun je heel exact maaien en breng je de minste schade toe aan de natuur. Voorzie de bosmaaier van een slagmes in plaats van een draadkop, omdat een draad het maaisel te veel versnipperd. Op middelgrote en drassige terreinen is een éénassige vingermaai balk of messenbalkmaaier erg handig. Eventueel kan deze voorzien worden van een bandhooier, om het gemaaide gras bij elkaar te harken.

Maaien met een klepelmaaier raden wij sterk af omdat het maaisel wordt versnipperd en achtergelaten. Hierdoor wordt de bodem verrijkt en vergrast de bloemenweide. Jarenlang zorgvuldig ecologisch beheer kan hierdoor in een tot twee jaar teniet worden gedaan.

Maaien met een klepelmaaier raden wij sterk af omdat het maaisel wordt versnipperd en achtergelaten.

Maaien met een klepelmaaier met opvangbak of zuiginstallatie is een prijsvriendelijke optie waarbij toch maaisel wordt afgevoerd. Toch heeft deze optie niet onze voorkeur, omdat hiermee veel insecten worden gedood. Ga je hiermee aan de slag, pas dan altijd gefaseerd maaibeheer toe, waarbij je ten minste 30% (liever meer) van de vegetatie laat staan, zodat de insectenpopulatie zich enigszins kan herstellen.

Maaien met een zeis.

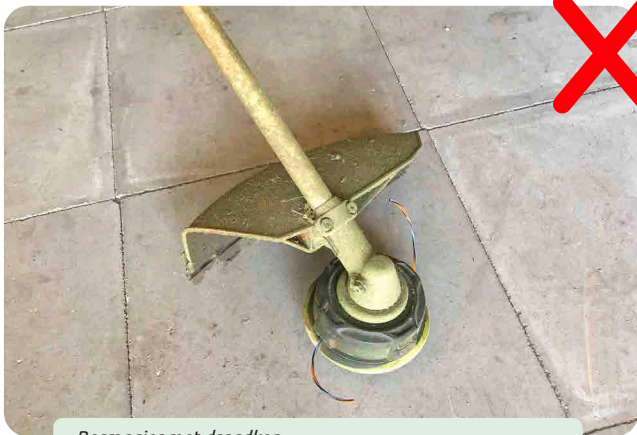
Maaien met een bosmaaier.

Maaisel bij elkaar harken met bandhooier.

Maaien met een éénassige vingermaai balk/messenbalk-maaier.

Bosmaaier met draadkop.

Bosmaaier met slagmes.

1. Gefaseerd maaien

Door gefaseerd te maaien ontstaan er verschillende gradiënten of structuren in de vegetatie, wat een gunstig leefgebied creëert voor verschillende diersoorten, waaronder insecten, vogels en kleine zoogdieren. Zo hebben vliegende insecten tijdens het groeiseizoen behoefte aan een continue beschikbaarheid van bloemen. Hun larven en poppen hebben, ook in de winter, een structuurrijk plekje nodig. Het is daarom belangrijk om bij iedere maaibeurt een deel van de vegetatie te laten staan, tenminste 15-30%. Houd een groter deel aan als jouw vegetatie erg bloemrijk is.

Door figuren te maaien, breng je variatie aan in de structuur en bevorder je de biodiversiteit. Kijk daarbij wel wat praktisch haalbaar is voor de machine en de plek. Zorg er in ieder geval voor dat er binnen een straal van 100 meter altijd bloeiende planten zijn. Ook planten profiteren van gefaseerd maaibeheer, omdat ze meer tijd krijgen om zaden te vormen en zich voort te planten, vooral voor één- en tweejarige soorten is dit relevant. Delen van de bloemenweide die al vroeg in het seizoen worden afgemaaid, komen later alsnog in bloei waardoor je het bloeiseizoen kunt verlengen.

Locatie waar gefaseerd maaibeheer is toegepast.

2. Sinusbeheer

Dit is een bijzondere vorm van gefaseerd maaibeheer en zorgt voor grote afwisseling in de vegetatiestructuur. Dit beheer is vooral geschikt voor grotere percelen met een grote diversiteit aan planten en insecten en niet geschikt voor ontwikkelingsbeheer (zie pagina 122). Bij sinusbeheer begin je in het voorjaar met het maaien van een breed, kronkelig pad (de sinus). Een paar weken later maai je de vegetatie aan de binnenkant van het pad (maai het pad niet mee). Maai de volgende keer een nieuw sinuspad dat het oude pad regelmatig kruist. Maai een paar weken later weer het binnenste deel. De maaimomenten liggen niet vast. De afwisseling in maaipaden en maaitijdstippen zorgen voor een mozaïek met delen die aan het eind van het seizoen één, twee- of driemaal gemaaid zijn. Buiten het sinuspad wordt de vegetatie niet gemaaid en ontstaan ruigtes die waardevol zijn voor insecten. Zie ook www.vlinderstichting.nl/sinusbeheer.

Extensieve begrazing door schapen heeft een positief effect op de vegetatiestructuur.

Tip!

Maai bij voorkeur bij zonnig en droog weer, zodat insecten en reptielen en amfibieën actief zijn en weg kunnen komen.

3. Begrazing

Begrazing van een bloemenweide gebeurt bij voorkeur door schapen en kan het beste periodiek worden ingezet door middel van drukbegrazing. Bij permanente beweiding komen wilde bloemen weinig of niet in bloei. Bovendien zullen sommige soorten verdwijnen en worden planten die schapen niet lusten bevoordeeld. Extensieve begrazing zorgt niet voor verschraling van de bodem, maar heeft wel een positief effect op de vegetatiestructuur. Schapen maken open plekken in de vegetatie en zorgen voor de verspreiding van zaden. Geiten kunnen ingezet worden bij verruigde vegetatie, van bijvoorbeeld Braam. Om deze redenen kan begrazing het beste met maaibeheer worden gecombineerd. Raadpleeg een deskundige voor meer informatie.

Maaifrequentie

Het tijdstip en de frequentie van maaien hangen af van het doel, de grondsoort en de voedselrijkdom van de bodem.

Maaischema bloemenweide		apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov
Voedselarme grond	1x								
Matig voedselrijke grond	2x								
Voedselrijke grond	2x								
Zeer voedselrijke grond	3x								

Maaihogte

De aanbevolen maaihogte is circa 5-10 centimeter, maar het is niet erg als je soms dieper maait en de bodem raakt, omdat je hiermee open plekken voor kieming creëert. Ook hier, hoe meer variatie, hoe meer diversiteit.

Machines

Gebruik geschikte machines, bijvoorbeeld machines die zijn goedgekeurd door Kleurkeur. Deze machines dragen bij aan het beschermen van biodiversiteit, waaronder insecten, planten en kleine dieren. Verder waarborgt de keuring milieuvriendelijkheid, veiligheid, kwaliteit en efficiëntie van het maaien.

Afvoeren

Door maaisel af te voeren haal je overtollige voedingsstoffen weg en dat is gunstig voor een bloemenweide. Je kunt het maaisel meteen afvoeren of maximaal 2-3 dagen laten liggen. Niet langer, want dan treedt er al vertering op. Hark grondig zodat er niet te veel maaisel achterblijft en er geen viltlaag van verterend materiaal ontstaat. Voor verjonging van een bloemenweide is het namelijk van belang dat er licht op de bodem valt en er tussen de planten open grond beschikbaar blijft.

Maaisel afvoeren.

Verschraling

Is maaien en afvoeren niet voldoende om de bodem te verschralen, dan zijn onderstaande methoden ook een mogelijkheid.

Extra aandachtspunten

1. Uitmijnen

Deze methode is vooral goed toe te passen op voormalige landbouwgronden met een zwaar bemestingsverleden. Het idee is dat fosfaten via de groei van kruiden en grassen uit de bodem worden gehaald. Dat doe je door wél te oogsten en heel selectief te bemesten. Hiervoor wordt vaak een gras-klavermengsel of maïs gebruikt.

2. Afgraven van de toplaag

Een andere methode is het afgraven van de voedselrijke toplaag (bijvoorbeeld 20-30 cm diep, afhankelijk van de hoogte van de toplaag). Het een vrij kostbare methode in verband met de af- en aanvoer van grond.

3. Aanbrengen van schone schrale grond

Deze methode wordt wel toegepast bij de omvorming van intensief gemaaid gazon naar een bloemenweide. De toplaag wordt verschaald door op kale, begroeiingsvrije bodem 5 tot 10 cm voedselarme grond aan te brengen. Deze grond wordt vervolgens door de bovenste 15 tot 20 cm bodem gewoeld met een frees of rotorkoppeg. Deze verschraling is tijdelijk, want zodra de wortels van de plant gaan groeien, komen ze in de voedselrijke laag eronder terecht.

Bij de aanleg van grotere wegenbouwprojecten moet vaak eerst grond afgevoerd en later weer grond aangevoerd worden. Er is dan veel meer keuze in de grond die terug aangebracht wordt. Let er dan goed op dat hiervoor schone schrale grond wordt gebruikt. Met een beetje aandacht en creativiteit kunnen dan hele mooie vegetaties gecreëerd worden.

Ontwikkeling

In het eerste jaar van zaaien kunnen eenjarige onkruiden snel tot ontwikkeling komen, zoals Melde en Perzikkruid. Maai zodra er nog maar weinig zon op de bodem valt; zon op de grond is nodig voor de ontwikkeling van de traag kiemende soorten. In het tweede en derde jaar kun je bepaalde delen extra maaien wanneer een of twee soorten de bloemenweide dreigen te domineren, zoals bepaalde klavers of grassen.

Met name op droge zandgrond kan het voorkomen dat de bodem na jaren te veel is verschaald en weer in ontwikkeling moet worden gebracht om de biodiversiteit en gezondheid van bodem en begroeiing te verbeteren. Door een lichte dosering compost of

ruige stalmest toe te voegen, kun je de bodem verrijken met essentiële voedingsstoffen zonder dat het te rijk wordt. Dit helpt om een betere structuur te creëren en verhoogt de beschikbaarheid van voedingsstoffen voor bloemenplanten.

Weide waarin één soort domineert.

Vergrassing

Wanneer er veel grassen in de vegetatie aanwezig zijn kan er meer gemaaid worden of kan er ratelaar ingezaaid worden om de dominantie van grassen te onderdrukken, mits de grassen niet te hoog worden. Ratelaar (*Rhinanthus*), in het Engels ook wel 'meadow maker' genoemd, is een éénjarige halfparasiet die met zijn wortels mineralen en voedingsstoffen onttrekt van de gastheer, die daardoor verzwakt. Hierdoor krijgen bloemen in een grasland meer kans om zich te ontwikkelen.

Bij Cruydt-Hoeck werken we met de Grote en de Kleine ratelaar. Doorgaans is Kleine ratelaar vaker op drogere plekken te vinden en Grote ratelaar meer waar het vochtiger is. Veel van onze meerjarige mengsels bevatten ratelaar, maar ratelaar kan ook los besteld worden om te zaaien in soortenarme vegetaties op niet te droge, voedselrijke en zure grond.

Ratelaar zaaien in een volledig dekkende grasmatten heeft geen zin, ook na verticuteren groeit deze te snel weer dicht, met name op voedselrijke grond. In de schralere grasmatten of in erg natte situaties kan de zode wel open genoeg blijven om door te zaaien. Maar om meer zaden echt op de grond te krijgen, is het alsnog verstandig om voor het zaaien kort te maaien en de zode op te rullen met een verticuteermachine of metalen hark.

Zaai-instructie

- ✦ Zaai ratelaar in het najaar tot de Kerst. De zaden kiemen pas na een koudeperiode van meerdere maanden.
- ✦ Maai het gras voordat je gaat zaaien en voer het maaisel af.
- ✦ Maak de grond veel of een beetje open met een grove hark of een verticuteermachine.

Beheerinstructie

- ✦ Maai bloemenweides met ratelaar na het vallen van de zaden van ratelaar om een goede kieming van de nieuwe generatie mogelijk te maken. Ratelaar is éénjarig en kan zich alleen via zaden vermeerderen.

Zaai Grote ratelaar om vergrassing tegen te gaan.

Verruiging

Wanneer er te veel stikstof of andere voedingsstoffen in de bodem komen (bijvoorbeeld door stikstofdepositie of een bemestingsverleden) of als bloemenweides jarenlang niet gemaaid worden, kan dit de groei van dominante soorten flink stimuleren en ontstaat er ruigtebegroeiing; grotere groepen van robuuste planten die goed groeien op rijkere grond. Als er niet ingegrepen wordt komt er steeds meer opslag van bomen en struiken en uiteindelijk ontstaat er bos.

*Een rotorkopeg geeft een ondiepe
grondbewerking en zorgt voor het egaliseren
van de grond waardoor een mooi zaaibed
kan worden gecreëerd.*

*Slim hergebruik van plaggen in een
plaggenmuur. Hiermee creëer je een
natuurlijke afscheiding die zorgt voor
extra diversiteit van flora en fauna.*

*Een vals zaaibed wieden is het meest
effectief bij droge grond en zonnig weer.*

*Maaisel afharken met een hooihark achter
de trekker zorgt ervoor dat insecten kunnen
wegvliegen, -kruipen en -springen.*

*Het maaisel afharken met de hand is de
meest vriendelijke manier doordat de bodem
vrij blijft van zware machines en geeft de
lokale fauna de mogelijkheid om weg te
komen.*

Heggenrank (Bryonia dioica) met groefbij.

Instructieblad - Bloemrijk grasland (G1, G2, G3, G4, M1, M4, N1)

Een bloemrijk grasland is onderdeel van ons eeuwenoude cultuurlandschap. Van oudsher werd het hooi van de (vochtige) hooilanden gebruikt als wintervoer voor de dieren. Onbedoeld hebben boeren toen bijzondere bloemrijke vegetaties gecreëerd. De kleinschalige manier van werken zorgde ervoor dat veel wilde dieren zich thuis voelden. Deze waardevolle vegetaties zijn in de vorige eeuw grotendeels verloren gegaan door schaalvergroting, ontwatering, verdroging en overbemesting.

Door bemesting groeien met name grassen sneller en zij verdringen de bloemplanten. Als gevolg hiervan zijn veel wilde planten en dus insecten, vogels en andere dieren zeldzaam geworden of zelfs verdwenen. De natuurlijke verspreiding van planten is een zeer langzaam proces, waardoor kolonisatie van een gebied soms enkele honderden tot duizenden jaren kan duren. Door in te zaaien met genetisch inheemse wildebloemenzaden wordt de natuur een handje geholpen en kunnen we deze vegetaties sneller tot bloei brengen.

Door in te zaaien met genetisch inheemse wildebloemenzaden wordt de natuur een handje geholpen.

Het aanleggen van een bloemrijk grasland in het openbaar groen is een uitstekend alternatief voor traditioneel groenbeheer. Onderzoek de uitgangssituatie voor de juiste mengselkeuze. Let op grondsoort, voedselrijkdom, vochtigheid, zuurgraad van de bodem en/of de locatie in de zon of (half)schaduw ligt.

Bloemrijk grasland in het openbaar groen is een uitstekend alternatief voor traditioneel groenbeheer.

Aanleginstructie

- ✦ Pas optioneel verschravingsbeheer toe bij aanleg door afplaggen, uitmijnen of aanbrengen van schrale grond, afhankelijk van de voedselrijkdom van de grond.
- ✦ Behoud gradiënten, of voeg deze toe: door het vergraven van het terrein ontstaan overgangen tussen droog en vochtig, voedselrijk en voedselarm, zuur en kalkrijk. Voedingsstoffen worden van hogere delen uitgespoeld naar lagere delen in een terrein. Maak gebruik van dit gegeven bij het streven naar diversiteit.
- ✦ Het aanleggen van een vals zaaibed is verstandig.
- ✦ Het eerste jaar is een investeringsjaar. De zaden kiemen en er ontstaan bladrozetten. Als je de grond in het voorjaar bewerkt en inzaait, is de kans op snelgroeiende onkruiden zoals Melde en Perzikkruid groot.

Beheer eerste jaar van droog bloemrijk grasland

- ✦ Maai de onkruiden in het voorjaar op ca. 5 tot 10 cm. Heb je eenjarige akkerbloemen meegezaaid, dan is maaien in het groeiseizoen niet mogelijk. Probeer de onkruiden dan weg te knippen als ze storend zijn.
- ✦ Maai bloemrijk grasland in de loop van de zomer, zodat licht op de bodem kan vallen.
- ✦ Voer meteen of binnen drie dagen het maaisel af.

Het eerste jaar is een investeringsjaar. De zaden kiemen en er ontstaan bladrozetten.

Beheer tweede jaar van droog bloemrijk grasland

- ✦ Maai één keer per jaar op schralere gronden, maai twee keer per jaar op groeizame gronden. Maai tot drie keer per jaar meer voedselrijke gronden.
- ✦ Maai eind juni-augustus.
- ✦ Maai in mei als je last hebt van vergrassing.
- ✦ Voer meteen of binnen drie dagen het maaisel af.

Beheer natte graslanden en oevers

- In jaarrond natte tot vochtige graslanden komt de groei in het voorjaar langzamer op gang. Hierdoor hoeven de terreinen pas later gemaaid te worden. Een eenassige maaibalk of rups/amfibisch maaivoertuig is aan te raden.
- ✦ Maai in juli/augustus.
 - ✦ Maai kruidenrijke ruigtes in september/oktober of in het volgende voorjaar.
 - ✦ Voer meteen of binnen drie dagen het maaisel af.

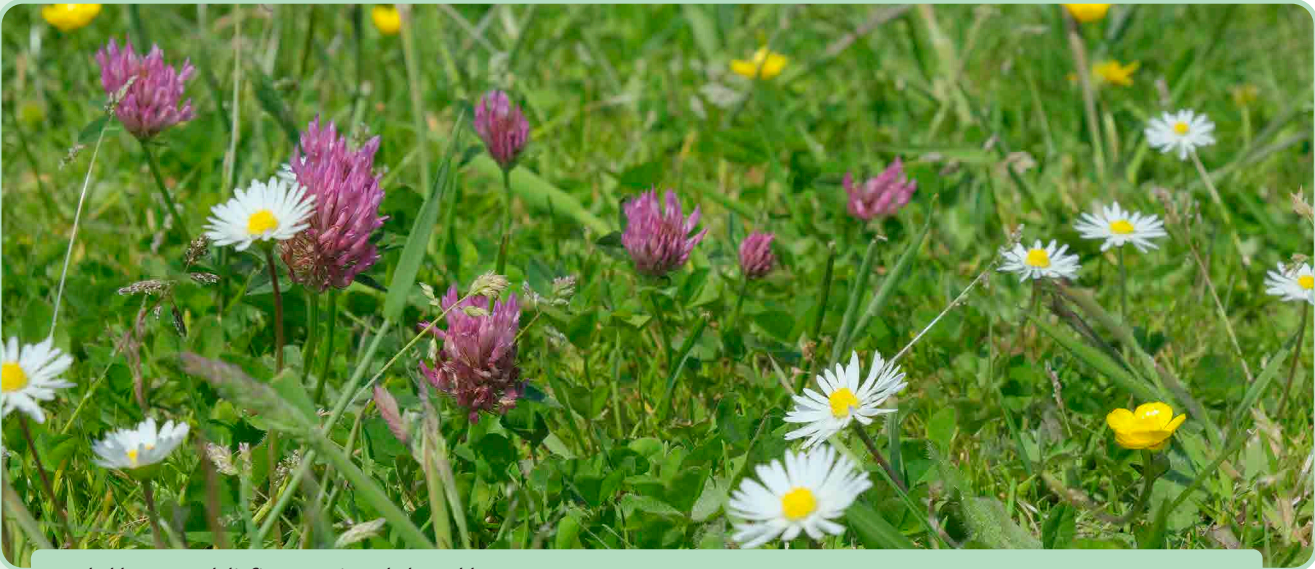
In jaarrond natte tot vochtige graslanden komt de groei in het voorjaar langzamer op gang.

Instructieblad - Bloemrijk gazon (M5)

Een bloemrijk gazon is een gazon waarin bloemen groeien en wat extensief wordt beheerd. Het blijft groener in droge zomers en de kruiden geven kleur aan het gazon. Doordat je minder vaak maait, krijgen kruiden meer kans.

In oude gazons zie je dat er door de jaren heen allerlei 'onkruiden' in het gras zijn gaan groeien, zoals Gewone brunel en Gewoon biggenkruid. Dat zijn vaak laagblijvende planten die tegen regelmatig maaien kunnen. Als je het gazon minder vaak maait, dan kan dit gazon weer tot bloei komen.

Een bloemrijk gazon kan op elke grondsoort

Rode klaver, Madeliefje en Kruipende boterbloem.

Aanleginstructie

- ✦ Zaai M5 mee met een graszaadmengsel bij de aanleg van een nieuw gazon. Zaai 1 tot 2 gram M5 en maximaal 1 tot 2 gram graszaad per m², of minder, voor een avontuurlijk gazon. Je kunt ook beginnen met enkel de bloemen. Gras zaaien kan altijd nog wel.
- ✦ M5 kan op elke grondsoort worden toegepast, maar geeft het beste resultaat op matig voedselrijke grond.
- ✦ M5 combineren met graszaden is optioneel, M5 kan ook zonder graszaden gezaaid worden.

Beheerinstructie

- ✦ Maai extensief, iedere 3 tot 6 weken. Of stuur aan tot een laagblijvende bloemenweide door 2 tot 4 keer per jaar te maaien en het maaisel af te voeren. Door regelmatig alleen paden en raden te maaien zorg je voor een goede begaanbaarheid en een 'nette' uitstraling.

Als je het gazon minder vaak maait, dan kan dit gazon weer tot bloei komen. 🦋

Instructieblad - Extensief kruidenrijk grasland (KG1, KG2, KG3)

Extensief kruidenrijk grasland is grasland bestaande uit grassen en kruiden met een agrarisch verleden dat binnen de subsidieregeling SNL aangeduid wordt als 'N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland' en binnen het ANLB in meerdere botanische pakketten voorkomt met een uitgestelde maaidatum. Kruidenrijk grasland heeft als doel plantenleven, bodemleven, insectenleven, vogels en zoogdieren te stimuleren. Het grasland heeft een open structuur, is kruidenrijk, en wordt extensief beheert, wat inhoudt dat er niet of heel weinig bemest wordt en er een beperkt aantal maaibeurten uitgevoerd worden. Zo hebben insecten tijd om zich voort te planten en hebben (weide)vogels tijd om te broeden en hun jongen groot te brengen. In het voorjaar en vaak in de zomer krijgen de diverse plantensoorten de gelegenheid om tot bloei te komen en zaden te vormen.

Omdat de natuurdoelstelling 'N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland of een botanisch pakket vanuit de ANLB-regeling' is mag de vegetatie niet verwijderd worden. Je mag wel doorzaaien. De meeste kruiden hebben een trage

begingroei en de kiemplantjes verliezen het meestal van volwassen grasplanten in de strijd om licht, vocht en voedingsstoffen. Vandaar dat doorzaaien alleen succesvol is na de laatste maaibeurt, als de natuur weer in rust komt.

Koeien grazend in kruidenrijk grasland.

Aanleginstructie

- ✦ Zorg ervoor dat het grasland al enige jaren uit productie is en niet meer bemest wordt. Ga terug naar 5-7 ton droge stof/ha/jr.
- ✦ Zaai het liefst in de vroege herfst (augustus tot half september) in een open zode. Deze ontstaat door zeer kort te maaien en na het maaien zeer stevig af te harken, waarbij de bodem iets beschadigd.
- ✦ Zaai direct de volgende dag in.
- ✦ Zaai de kruiden oppervlakkig, maximaal 1 cm diep, liefst ondieper.
- ✦ Zaai 5 kg per hectare, of kies een baan in het midden van het perceel uit waar je 2-3 zaaimachines breed zaait.
- ✦ Rol na doorzaai met een cambridgerol of iets vergelijkbaars, voor een goed contact tussen het zaaizaad en de bodem.
- ✦ Vermijd elke vorm van bodembewerking totdat de kruiden goed gevestigd zijn.

Specifieke zaai-instructie

- ✦ Hanteer voor de herintroductie een zaaidichtheid van maximaal 2,5 kg/ha.
- ✦ Zaai niet buiten de aangegeven periode (augustus-september).

Beheerinstructie

- ✦ Maaien en afvoeren doe je twee keer per jaar in juni/juli en augustus/september.
- ✦ Nabeweidings kan in het najaar (als de draagkracht van de bodem dat toelaat).

Instructieblad - Dijk- en Taludvegetatie (DBK en DBG)

Onderzoeken bevestigen keer op keer dat een dijk met een soortenrijke begroeiing van kruiden en grassen even sterk is als een dijk met traditionele grasbegroeiing. Het geheim schuilt in de grond; veel soorten planten hebben verschillende en diepere wortelstelsels. Samen zorgen zij voor een gevarieerde, sterke zode die de dijk beschermt.

Bij dijkversterking wordt vaak de bestaande leeflaag (20-60 cm) verwijderd en in depot gezet. Na ophoging van de dijk wordt de oude leeflaag, waar soms veel kruiden en grassen in zitten, teruggelegd. Zeker bij zeer kruidenrijke dijken zitten er vaak voldoende zaden in de bodem om weer bloemrijke dijken terug te krijgen. Soms is het echter wenselijk om actief kruiden in te zaaien. De potentie voor kruidenrijke dijkbekleding is afhankelijk van de plek op

de dijk, oriëntatie t.o.v. de zon en het lutumgehalte in de leeflaag. Een lutumgehalte van maximaal 20 procent in de bovenste 30-40 cm past het best bij het ontwikkelen van een kruidenrijke vegetatie.

Kruidenrijke dijk met gebiedseigen soorten in de Ooijpolder bij Nijmegen. (foto Cyril Liebrand, EurECO)

Aanleginstructie

- ✦ Voor het inzaaien is een kale bodem het meest geschikt. Afhankelijk van het budget kan je ervoor kiezen om het binnentalud in te zaaien met een aandeel kruiden en het buitentalud enkel met grassen.
- ✦ Zaai circa 10 kg/ha DBK en 30 kg/ha DBG.
- ✦ Zaai zo snel mogelijk in nadat een dijktraject gereed is gekomen. Oplevering voorjaar: inzaaien in april/mei met een compleet mengsel en doorzaaien in september met puur kruiden. Oplevering midzomer: alleen gras licht inzaaien in juni/juli en na maaibeurt puur kruiden doorzaaien in september. Oplevering nazomer/najaar: inzaaien in augustus/september/oktober (de optimale periode!) met een compleet grassen/kruidenmengsel.

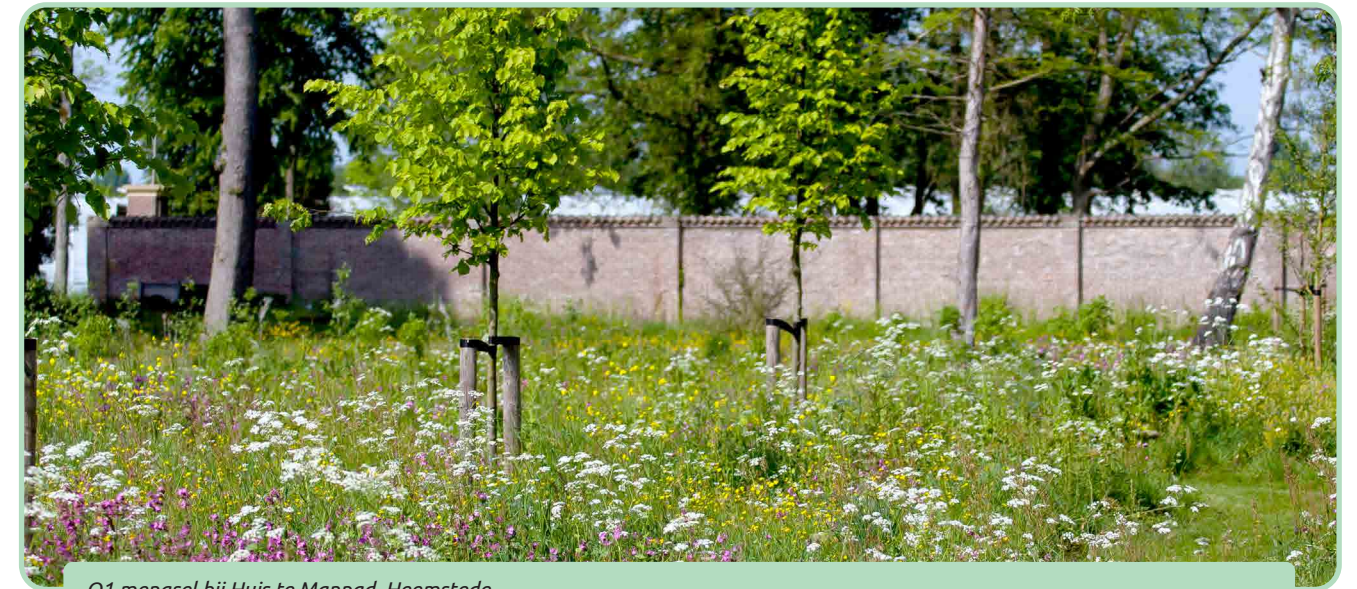
Beheerinstructie

- ✦ Maai 1 à 2 keer per jaar, in de eerste twee weken van mei en in eind augustus, begin september, en voer het maaisel af.
- ✦ Als er in het beginjaar ruigtekruiden opkomen zoals Melde, Koolzaad of Distel moet gericht gemaaid worden voordat deze soorten in zaad komen. Dan is maaien voor zaadzetting en afvoeren voldoende, waarbij de maaihoogte + 8 cm is, zodat daaronder de rozetten van de gewenste kruiden kunnen ontwikkelen.
- ✦ Op delen waar de kruidenrijke vegetatie slecht op- of doorkomt is het nodig om door te zaaien. In september na de laatste maaibeurt wordt op kale plekken met de hand een puur bloemenmengsel ingezaaid (dus zonder grassen).
- ✦ Faseer het beheer tussen het binnentalud en het buitentalud.
- ✦ Nabeweidning (drukbegrazing) met schapen kan bijdragen aan een korte wintervegetatie.

Instructieblad - Onderbegroeiing (O1, O2, O3, FB1)

Voor
halfschaduwrijke
plekken

Een kruidachtige onderbegroeiing is een essentieel onderdeel van een houtige begroeiing met bodem en/of struiken. Dit kan een lichte bosrand zijn, maar ook lanen, houtwallen, bosplantsoen en andere, toekomstige in het geval van O3, (half) schaduwrijke plekken. Veel dieren en insecten kunnen voedsel en schuilplekken vinden in de kruidachtige onderbegroeiing. Dat kunnen ook de natuurlijke vijanden van plaaginsecten zijn, zoals de eikenprocessierups. Bij jonge aanplant van bosplantsoen kan het als natuurlijke bodembedekker dienen.

O1 mengsel bij Huis te Manpad, Heemstede.

Aanleginstructie

- ✦ Zaai bij voorkeur in de nazomer of herfst, eventueel in het vroege voorjaar.
- ✦ Verwijder eventuele ruigtekruiden, zoals brandnetel, Ridderzuring en braam.
- ✦ Maak de bovenlaag iets los met een hark, cultivator of handfrees.
- ✦ Zaai oppervlakkig en hark de zaden licht in.
- ✦ Voor halfschaduwrijke plekken.

Specifieke instructie

- ✦ Vermijd het zaaien direct onder de boomkroon van grote bomen (te droog en donker).

Beheerinstructie

- ✦ Gebruik een snoeimes/heggenschaar of een bosmaaier met slagmes of messenbalk om gefaseerd te maaien.
- ✦ Maaien en afvoeren doe je 1 keer per jaar in het vroege voorjaar op voedselrijke grond, en eens per 2 tot 5 jaar op een voedselarme grond.
- ✦ Verwijder zoveel mogelijk zaailingen van bomen.

Beheer bosranden en meerjarige ruigten

Bosranden en meerjarige ruigten hoeven niet verschaald te worden. Om nieuwe kieming mogelijk te maken, is het voldoende om eenmaal per twee jaar te maaien.

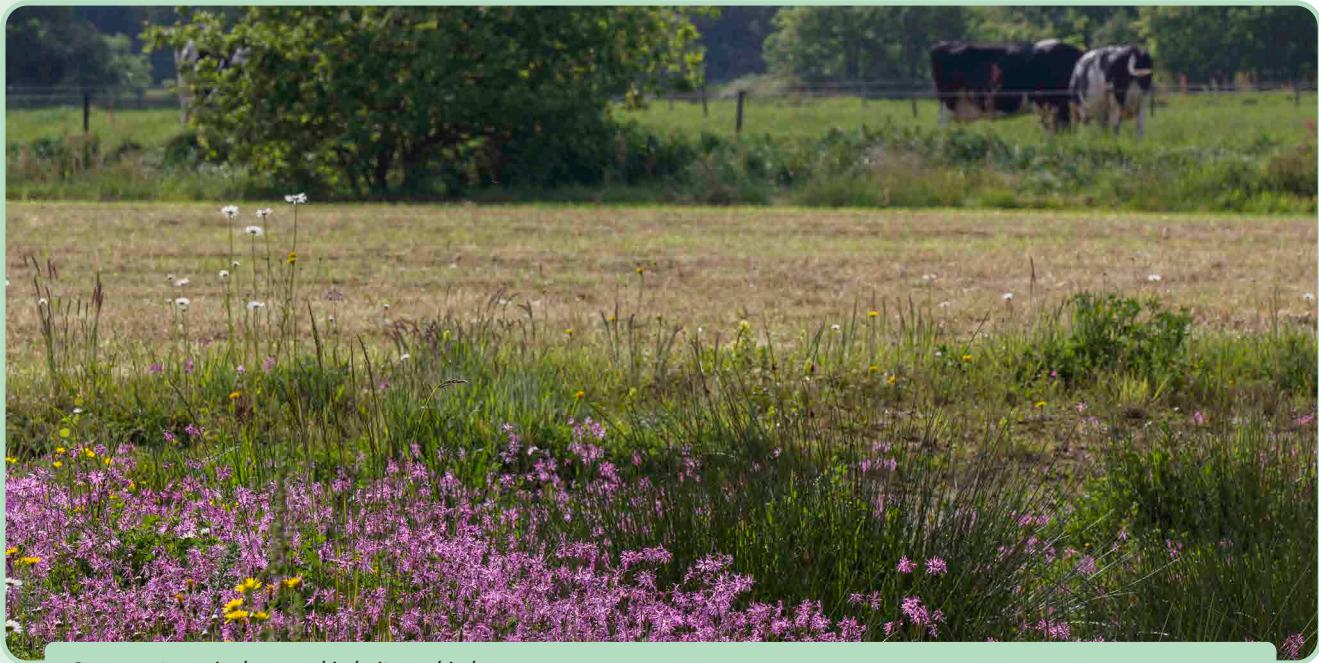
- ✦ Faseer het beheer: het ene jaar maai je de ene helft, het andere jaar maai je de andere helft.

Instructieblad - Wadi en oevervegetatie (w1, w2 en G3)

Een wadi is een laagte of kuil waarin water kan verzamelen en langzaam kan wegtrekken in de bodem. Wadi's worden steeds meer in stedelijk gebied toegepast om het riool bij hevige regenval te ontlasten. Over het algemeen vloeit dit water binnen enkele dagen weer weg. Hier horen planten die deze grote verschillen in vocht aankunnen. Wadimengsels zoals W1 en W2 zijn dan een oplossing. Een bloemrijke wadi houdt de grond goed doorworteld en open om het water af te kunnen voeren. Daarnaast bieden bloemen voedsel aan insecten en brengen kleur in de wadi.

Bij oevervegetatie, zoals op flauwe oevers van sloten en vijvers en in drassig grasland, houden de planten van natte voeten en kunnen minder goed tegen droogte.

G3 is hiervoor uitermate geschikt. De plek moet dan wel jaar rond nat tot vochtig zijn.

Oever met speciaalmengsel in buitengebied.

Specifieke zaai-instructie

- ✦ Het beste is de wadi meteen na aanleg in te zaaien als de grond nog vrij is van (wortel)onkruiden.
- ✦ Is de wadi eerder aangelegd en alweer begroeid geraakt, haal dan de bestaande vegetatie weg door die af te plaggen.
- ✦ Het aanleggen van een vals zaaibed is verstandig.
- ✦ Zaai bij voorkeur in de nazomer of herfst.

Beheerinstructie

- ✦ Gefaseerd maaien en afvoeren doe je 1 keer per jaar, in de nazomer of herfst.
- ✦ Gebruik een lichte machine, zoals een eenassige messenbalk/vingerbalk.

Het beste is de wadi meteen na aanleg in te zaaien als de grond nog vrij is van (wortel) onkruiden.

Instructieblad - Dakvegetatie (D2)

Ook op een dak kan een bloemenweide bestaan. Dakvegetaties wijken af van andere bloemenweides. Planten in een dakbloemenweide moeten bestand zijn tegen wind, hitte, droogte én zon.

Het goed uitvoeren van het technische deel van een dakbloemenweide is essentieel. Het dak moet uiteraard lekvrij zijn, maar wel goed water kunnen afvoeren. Ook is het belangrijk dat de onderliggende constructie sterk genoeg is om het vaak zware substraat te kunnen dragen. Win daarvoor advies in bij een specialist.

Een dakvegetatie werkt omgevings-verkoelend

Dakvegetatie 2 jaar na aanleg, De Doelen, Rotterdam.

Specifieke zaai-instructie

- ✦ Kies waar mogelijk voor minimaal 10 cm substraat dikte, bij minder dan 10 cm zullen droge zomers vroeg of laat leiden tot een afname van diversiteit. Op de lange termijn levert dit geen duurzame vegetatie op.
- ✦ Nadat het substraat is aangebracht is het verstandig deze iets te verdichten door deze aan te lopen.
- ✦ Meng het zadenmengsel met wat zand of substraat in een emmer en breng het breedwerpig met de hand aan.
- ✦ Hark de zaden daarna licht in.
- ✦ In de kiemfase is het een keuze wel of niet te beregenen. Door wel te beregenen zullen de zaden sneller kiemen, maar dan is het wel belangrijk hier mee door te gaan totdat de kiemplanten groot genoeg zijn. Ook kan uitgegaan worden van natuurlijke regenval, dan zal de kieming mogelijk onregelmatiger zijn.

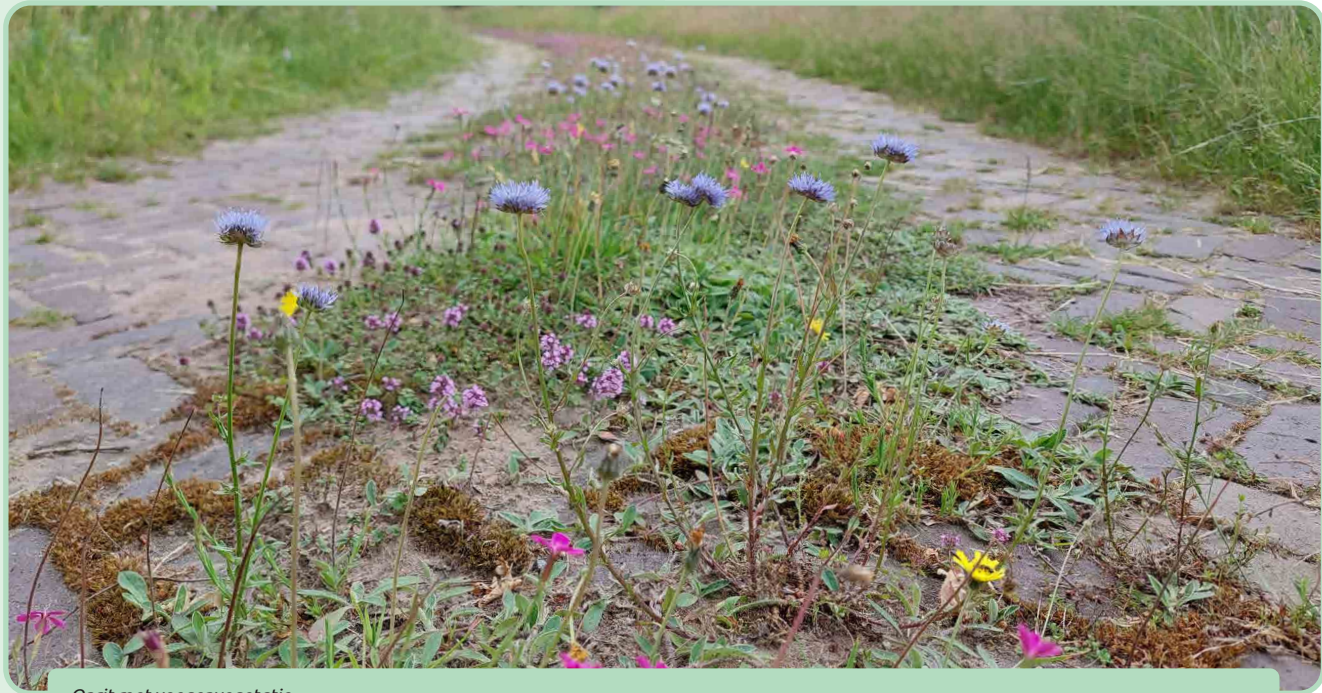
Beheerinstructie

- ✦ Wied kiemende soorten van aangewaide planten.
- ✦ Maaien en afvoeren doe je indien nodig 1 keer per jaar in het najaar, ná de bloei en zaadzetting.
- ✦ Gebruik een zeis, handmaaier of heggenschaar. Denk goed aan je eigen veiligheid.
- ✦ Zaai eventuele kale plekken opnieuw in.
- ✦ Geef alleen bij droogte in het eerste jaar wat water, daarna alleen bij extreme hitte.

Instructieblad - Voegenvegetatie (M6)

Als er groen gewent is op een plek waar verharding praktischer is, bijvoorbeeld op een parkeerplaats of op een oprit, dan is een voegenvegetatie een uitkomst. Voegenvegetatie bestaat uit laagblijvende planten die kunnen leven in matig voedselrijke grond en droge omstandigheden tussen de stenen en (vaak) in de zon. Het geeft een groen en kleurrijk beeld en kan bijdragen aan het vasthouden van water bij zware regenval.

Een voegenmengsel voegt echt iets toe

Oprit met voegenvegetatie

Aanleginstructie bij nieuwe voegen

- Maak bredere voegen (>1 cm).
- Gebruik in de voegen geen puur zand, maar grond die rijk is aan organische stof (zoals teelaarde), zodat het in droge perioden niet te zeer uitdroogt. Vul de voegen niet tot bovenaan, maar laat één cm over, zodat het hart van de plant niet door betreding geraakt wordt.
- Zaai 0,5 gram per m2. Meng het zaad met wat zand (zodat je het gelijkmatiger kunt verdelen).
- Zaai dun, met de hand, en veeg de zaden en het zand in de voegen.

Aanleginstructie bij bestaande voegen

- Haal onkruid, mos, zand of ander vuil uit de voegen. Gebruik daarvoor een voegenkrabber.
- Zorg dat de voeg minimaal 3-5 centimeter diep is om voldoende substraat toe te voegen zoals hierboven.
- Zaai 0,5 gram per m2. Meng het zaad met wat zand (zodat je het gelijkmatiger kunt verdelen).
- Zaai dun, met de hand, en veeg de zaden en het zand in de voegen.
- Houd de voegen vochtig tot de zaadjes kiemen (meestal 1-3 weken).
- Loop zo min mogelijk over de voegen in deze periode.

Beheerinstructie

- Maaien en afvoeren doe je 1 keer per jaar in het najaar.

Instructieblad - Ruderale mengsels (B1, N2)

Ruderale vegetaties ontstaan vaak op plaatsen waar de grond regelmatig, maar niet per se jaarlijks, verstoord wordt. Je kunt ze daarom ook 'storingsvegetaties' noemen. Ruderale soorten gedijen goed in bewoond gebied, zoals op boerenerven, moestuinen, natuurspeelplaatsen, rommelhoekjes en op braakliggende (bouw)terreinen. Deze begroeiingen bestaan hoofdzakelijk uit éénjarige, tweejarige en kortlevende meerjarige soorten. Deze zijn rijkbloeiend en geven meteen een kleurrijk beeld. In de zomer zijn aantrekkelijk voor insecten en in de winter zijn de zaden een belangrijke voedselbron voor vogels.

Mengsel met ruderale soorten.

Aanleginstructie

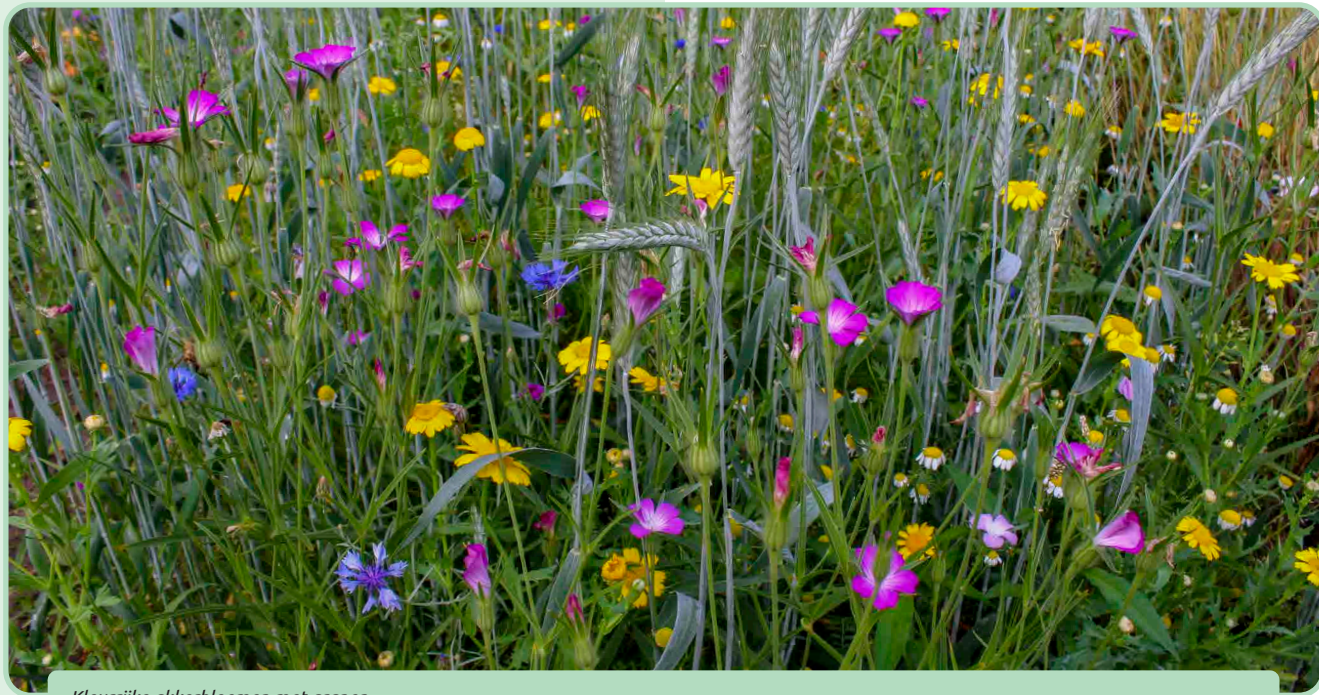
- Verwijder de bestaande vegetatie, vooral wortel-onkruiden zoals Ridderzuring, Akkerdistel, Winde en Kweekgras.
- Maak de bodem oppervlakkig los en zaaiklaar met een cultivator of rotorkopeg, eventueel met een kruimelrol.
- Kan jaarrond gezaaid worden, mits het niet te koud en/of te nat is, het najaar en vroege voorjaar hebben de voorkeur.

Beheerinstructie

- In februari de vegetatie maaien en afvoeren, eventueel een deel laten staan voor overwinterende insecten en vogels.
- Maaisel meteen of binnen drie dagen afvoeren.
- Bewerk de bodem iedere 3 tot 5 jaar plaatselijk oppervlakkig (eerste 5 cm) met een frees of cultivator, hiermee wordt het proces opnieuw gestart en kunnen zaden ontkiemen. Het beste is om jaarlijks een andere deel te bewerken.

Instructieblad - Akkerbloemen (A6, A7)

Akkerbloemen zijn bij uitstek geschikt om tijdelijke bloei aan te brengen, eventueel in afwachting van een meer duurzame inrichting. Akkerbloemen zijn meestal eenjarige planten die zich door de jaren heen hebben gespecialiseerd in het gedijen op akkers. Deze pionierssoorten kunnen uitstekend samengroeien met granen en hebben dan ook een jaarlijkse cyclus van grondbewerking nodig. Als deze cyclus doorbroken wordt, zullen de eenjarigen verdwijnen.

Kleurrijke akkerbloemen met granen.

Aanleginstructie

- ✦ Verwijder de bestaande vegetatie, vooral worteloni-kruiden zoals Ridderzuring, Akkerdistel, winde en Kweek.
- ✦ Maak de bodem oppervlakkig los en zaaiklaar met een cultivator, eventueel met een kruimelrol.
- ✦ Kan jaarrond gezaaid worden, mits het niet te koud en/of nat is, het najaar en vroege voorjaar hebben de voorkeur.

Specifieke zaai-instructie

- ✦ Combineer je met granen, zaai dan 3-5 gram granen per m² om de akkerbloemen (1 gram/m²) voldoende ruimte te geven. Zaai de bloemenzaden en granen in twee werkgangen, vanwege het verschil in zaadgrootte.
- ✦ Zaai breedwerpig.
- ✦ Zaai jaarlijks een beetje bij om een goede zaden-voorraad in de grond op te bouwen.

Beheerinstructie

- ✦ Verwijder onkruiden zoals Ridderzuring, Akkerdistel, winde en Kweek.
- ✦ Maai het gewas en voer het maaisel af in het najaar, winter of vroege voorjaar.

Beheer in volgende jaren

- ✦ Laat de planten goed uitzaaïen.
- ✦ Maai het gewas en voer het maaisel af.
- ✦ Bewerk de bodem oppervlakkig (eerste 5 tot 10 cm) met een frees of cultivator om de grond los te maken zodat de pionierssoorten kunnen kiemen. Bewerk je de bodem niet, dan zullen meerjarige planten het overnemen en de eenjarige planten verdwijnen.
- ✦ Bij goed beheer zal na enige jaren een stabiele zaadbank ontstaan waardoor jaarlijks bijzaaien niet meer nodig is.

Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus* var. *corniculatus*) met Icarusblauwtje.

Draagvlak en communicatie

Weerstand ontstaat vaak uit onbekendheid. Het is daarom belangrijk om belanghebbenden in een vroeg stadium te informeren en te betrekken bij de ontwikkeling, aanleg en beheer van een bloemenweide.

Een bloemenweideteam

Het is belangrijk dat alle belanghebbenden begrijpen wat de bedoeling is en wat er verwacht kan worden. Het opzetten van een bloemenweideteam in jouw gemeente of organisatie onder leiding van de afdeling communicatie kan hierbij helpen. Niet alleen de ecooloog en beleidsmedewerker, maar ook de afdeling financiën, de afdeling infra, de groenbeheerders én de inwoners moeten begrijpen waarom er een bloemenweide wordt aangelegd en wat er voor nodig is om deze bloemenweide te onderhouden.

Betrek de omwonenden

Door middel van inspraakavonden kunnen omwonenden actief betrokken worden. Nodig inspirerende sprekers uit die de meerwaarde laten zien van de bloemenweide voor vogels, vlinders, bijen en mensen. Denk aan stadsecologen, of vrijwilligers van de lokale natuurvereniging.

Verwachtingsmanagement

Het is vooral belangrijk dat er informatie over de ontwikkelingsstadia van de bloemenweide gedeeld wordt. De aanleg en het beheer van een succesvolle bloemenweide kost tijd. In het begin is vooral een kale zode zichtbaar, na enige tijd komen er kleine bladrozetten tevoorschijn. Afhankelijk van

Wij hebben
hulpmiddelen om
je te ondersteunen
met de
communicatie

de keuze of het één, twee of meerjarige begroeiing is, zal er wel of geen bloei zijn het eerste jaar.

Wees open over de voortgang

Zolang de aanleg en het beheer in volle gang is, is het cruciaal om te blijven communiceren over de voortgang. Hiermee zorg je dat het draagvlak groter wordt. Wacht niet tot de bloemenweide 'voltooid' is, maar geef met regelmaat een update, ook wanneer het even tegenzit.

Proeflocaties aanleggen

Heb je nog geen ervaring met de aanleg en het beheer van bloemenweides? Start aan de rand van de wijk of de gemeente met een bloemrijke strook. Kies voor een locatie waar de kans op succes relatief groot is, bijvoorbeeld een schraler stuk grond in de zon.

Vier de successen

Heb je op een locatie een prachtige bloemenweide in bloei staan? Deel dit succes met de omwonenden. Deel foto's op social media, websites en lokale kranten. Vertel over het belang van biodiversiteit en de waarde van bloemenweides, zodat omwonenden de achtergrond van je keuze kennen.

Speelplaats woonwijk Roggeveld in Haren.

Bestekteksten

Binnen de CROW-beheerssystematiek voor openbare ruimten, waarin bestekken worden beschreven, komt het onderdeel aanleg en beheer van bloemrijke vegetaties nu niet goed uit de verf. Om samen met jou nog succesvollere bloemrijke vegetaties te bewerkstelligen, hebben wij voor onze mensems bestekteksten opgesteld. Deze teksten zijn vrij beschikbaar op onze website. Ook wanneer je bestekteksten moet (laten) schrijven, kun je hier gebruik van maken.

Groenstrook woonwijk in Appelscha.

Voorkom valkuilen

Door het beschikbaar stellen van deze bestekteksten, proberen we de meest voorkomende valkuilen bij aanleg en beheer te voorkomen. Denk aan toe te passen grondbewerkingen, zaaidichtheid, zaaidiepte, maaioogte en maaitijdstip. Van vrijwel al onze mensems zijn bestekteksten beschikbaar. Heb je een speciaalmengsel bij ons laten maken, dan kunnen wij aangeven welke bestektekst het meest geschikt is voor het mengsel.

Stopmomenten voor meer kwaliteit

Er zijn in het bestek een drietal stopmomenten voorgesteld. Deze moeten de kwaliteit van het toe te passen mengsel waarborgen (inzaaien na goedkeuring) en ervoor zorgen dat het zaai-bed op orde is. Verder is er een stopmoment bij aanvang van het ecologisch maaien ingepland. Zo wordt de kwaliteit goed beoordeeld en kan er, indien nodig, bijgestuurd worden.

Opbouw bestekteksten

In deel 2.2. van de bestektekst zijn de volgende werkzaamheden aangehouden:

- + Voorbereidende (grond)werkzaamheden
- + Eventueel toepassen van een vals zaai-bed
- + Zaaiwerkzaamheden
- + Onderhoudswerkzaamheden

Kant-en-klare bestekteksten:

www.cruydt-hoeck.nl/bestekteksten

*Een rotonde vol met Dagkoekoeksbloem (*Silene dioica*). Zodra deze is uitgebloeid zullen andere soorten kruiden weer een kleurrijk beeld geven.*

Een bloemrijke berm met o.a. Gewone margriet, Gewoon biggenkruid, Scherpe boterbloem en Steenanjer.

Bloeiende berm met o.a. Muskuskaasjeskruid, Gele morgenster en Wilde cichorei.

Openbestrating in (scherpe) bochten langs de openbare weg bieden extra veiligheid voor weggebruikers en extra kansen voor flora en fauna.

Een grote diversiteit aan soorten langs een drukke weg in stedelijk gebied maakt file rijden een stuk minder saai.

*Overblijvende ossentong (*Pentaglottis sempervirens*) met Withaarmelkzweefvlieg.*

Bloemenweideadvies | Helpdesk

Onze ecologische adviseurs zitten voor je klaar om jouw vragen over wildebloemenweides te beantwoorden. Neem daarvoor contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

Kiemcontroleservice

Twijfel je of het ingezaaide bloemenweidemengsel wel goed kiemt? Aan de hand van een close-up foto kunnen wij vaak aan de kiemplanten zien of het mengsel gekiemd is.

Werkwijze:

- Breng het ingezaaide deel in beeld, ca 1m²
- Houd de lens er loodrecht boven
- Maak de foto
- Verstuur de foto met naam, ordernummer, mengselnaam en zaaitijd naar advies@cruydhoeck.nl

Kiemcontrole
nodig? Stuur ons
een close-up
foto

Kiemcontrole foto met o.a.:

- 1 Gewone margriet
- 2 Peen
- 3 Smalle weegbree
- 4 Gewoon biggenkruid
- 5 Gewone brunel
- 6 Duizendblad
- 7 Knoopkruid
- 8 Rode klaver
- 9 Vertakte leeuwentand

Bloemenweideadvies | Op maat

Wil je als (groen)bedrijf of gemeente graag ecologisch of praktisch advies? Neem ook dan contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

We komen graag bij je op locatie om samen te kijken naar de mogelijkheden van het terrein. Aan de hand van de bestaande vegetatie, de ligging en eventueel de historie van de bodem, kunnen we een advies geven over de zaaimogelijkheden. Hiervoor brengen wij €85,00 per uur in rekening en berekenen wij een kilometervergoeding van €0,32 per km.

Bloemenweidecursus

Speciaal voor mensen die beroepsmatig met bloemenweides werken of willen werken, hebben we twee bloemenweidecursussen ontwikkeld om kennis en ervaring op te doen.

Het bespreken van de praktijk aan de hand van proefvelden.

In-company cursus

Als meerdere mensen in jouw bedrijf of organisatie zich bezighouden met groenadvies, groenaanleg of -beheer, kan het nuttig zijn om een in-company cursus op maat te volgen. Door niet alleen de uitvoerder, maar ook de beleidsmaker, ontwerper, plannenschrijver, budgethouder, veldmedewerker en projectleider aan te laten sluiten, ontstaat er organisatie-breed meer draagvlak en kennis om tot succesvolle bloemrijke vegetaties te komen. Bovendien kunnen we dieper ingaan op vraagstukken die specifiek in jouw bedrijf of organisatie spelen. Vraag naar de mogelijkheden voor een cursus of workshop op maat.

Algemene bloemenweidecursus

Deze cursus is geschikt voor hoveniers, ecologen, groenaanemers, terreinbeheerders, tuin- en landschapsarchitecten en -ontwerpers, beleidsmedewerkers, plannenmakers, beplantingsontwerpers, bestektekstschrijvers en medewerkers van gemeentes, provincies en waterschappen.

Hoe zit de cursus eruit?

De cursus omvat één hele dag. In de ochtend starten we met de theorie. Aan de hand van praktijkvoorbeelden komen de basisvaardigheden voor aanleg en beheer van een bloemenweide aan bod. Er is dan ruimte om samen te leren van elkaars vragen en ervaringen. Na de lunch wordt de cursus buiten voortgezet en bespreken we de praktijk. Onder begeleiding van onze adviseur bestudeer je verschillende bloemenweides en diverse vormen van beheer.

Wat leer je?

- Benoemen van verschillende typen bloemenweides.
- Stappenplan voor de aanleg en het beheer van een bloemenweide.
- Valkuilen en handreikingen voor een succesvolle bloemenweide.
- Benoemen van verschillende maaimethoden en het bepalen van het juiste maaibeheer van jouw bloemenweide.
- Communicatie en promotie richting belanghebbenden en omwonenden.

Praktische informatie

Bestellen van zaden en zadenmengsels

Via onze website kun je de zaden en zadenmengsels eenvoudig online bestellen op elk gewenst tijdstip. Je bestelling wordt dan veelal dezelfde dag verwerkt. Voor een bestelling vanaf 75 euro betaal je geen verzendkosten.

Voor grotere en/of complexe projecten kunnen we in goed overleg een speciaalmengsel ontwikkelen, afgestemd op jouw specifieke wensen en behoeften. Neem daarvoor contact met ons op via info@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

Bestellen van planten

Ook planten kun je eenvoudig bestellen via onze webshop. De planten worden per postpakket of per transporteur verstuurd. De planten worden met zorg ingepakt en kunnen bij aankomst meteen worden geplant. Voor een bestelling vanaf 75 euro betaal je geen verzendkosten.

Prijzen

De actuele prijzen zijn terug te vinden in onze webshop. Gemeenten en (groen)bedrijven bieden wij een korting, welke zichtbaar is wanneer er een eigen zakelijk account

wordt aangemaakt. Bij het aanmaken van een zakelijk account vragen wij om een BTW-nummer. Prijzen en aanbiedingen in de webshop gelden zolang de voorraad strekt. Wijzigingen en publicatiefouten voorbehouden.

Kortingsregeling bij standaard bloemenzadenmengsels

Wij hanteren de volgende kortingsstaffel per mengsel:

Vanaf 5 kg: 5% korting

Vanaf 10 kg: 10% korting

Vanaf 20 kg: 15% korting

Vanaf 50 kg: 20% korting

Bij deellieferingen wordt de korting toegekend bij de laatste levering. Actuele prijzen en kortingsstaffels zijn zichtbaar op onze website na inlog met een zakelijk account.

Verzending

Bestellingen worden doorgaans per post of pakketdienst verzonden. Vanaf 75 euro (exclusief btw) is de verzending gratis. Verzendkosten voor verzending buiten Nederland zijn op aanvraag. Verzending is voor rekening en risico van de afnemer, tenzij anders overeengekomen.

Betaling zakelijke klanten

Facturen worden per e-mail verzonden. Betaling graag binnen 14 kalenderdagen na factuurdatum. Bij niet tijdige betaling behouden wij ons het recht voor 2 procent rente per maand, verhoogd met administratiekosten, in rekening te brengen. Eventuele incassokosten zijn voor rekening van de afnemer. De geleverde producten en diensten blijven eigendom van Cruydt-Hoeck B.V. tot aan alle verplichtingen is voldaan.

Garantie

Wij proberen vanzelfsprekend een soortecht en kwalitatief hoogwaardig product te leveren.

Door de vele invloeden die buiten onze verantwoordelijkheid liggen, kunnen wij kieming en groei helaas niet garanderen.

Voor de soortechtheid van de zaden staan wij tot maximaal de factuurwaarde garant.

Algemene leveringsvoorwaarden

Bij het plaatsen van een bestelling ga je akkoord met onze leveringsvoorwaarden.

Kijk voor onze algemene leveringsvoorwaarden op www.cruydhoeck.nl. Op verzoek sturen wij de leveringsvoorwaarden graag toe.

Zaden

Losse soorten

Losse soorten zijn verkrijgbaar in een zakje. Het gewicht in een zakje verschilt per soort. Een zakje bevat voldoende zaden voor het opkweken van enkele tientallen planten. Vanaf 10 gram zijn losse soorten in iedere gewenste hoeveelheid te bestellen, zolang de voorraad strekt.

Mengsels

Mengsels zijn verkrijgbaar in zakjes van 25 gram. Een aantal mengsels is verkrijgbaar in zakjes van 10 gram. Vanaf 100 gram zijn mengsels in iedere gewenste hoeveelheid te bestellen, indien beschikbaar. De soorten in het mengsel zijn onder voorbehoud.

Planten

Een groot deel van ons sortiment is ook beschikbaar als plant in een P9 pot (9x9 cm.) Verzending per 6, 12 of 24 stuks is het meest duurzaam. Voor jouw gemak is een aantal plantpakketten samengesteld, waarvan de samenstelling gedurende het seizoen kan wijzigen op basis van beschikbaarheid.

Inheemse bomen en struiken

Een wisselend sortiment van inheemse bomen en struiken van genetisch inheemse herkomst is als wortelgoed beschikbaar van december tot en met maart (zolang de voorraad strekt). De gemiddelde grootte is 40 tot 60 cm. Een deel van het sortiment is het hele jaar beschikbaar in P9 of C3 liter pot.

Adresgegevens

Cruydt-Hoeck B.V.

Abbedijk 6

8422 DL Nijeberkoop

Nederland

Telefoon: 0516 – 44 11 44

E-mail: info@cruydhoeck.nl

Website: www.cruydhoeck.nl

KvK nummer: 82394989

BTW-nummer: NL 8624.51.747.B01

Advies- & verkoopteam

Wil je meer weten? Neem contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of +31 (0)516 441144.

Vertel ons vandaag nog over jouw volgende project

Vaak kan advies per telefoon (+31 516 44 11 44) of e-mail (advies@cruydhoeck.nl) al het verschil betekenen tussen een teleurstellende en een succesvolle bloemenweide. Graag denken wij met je mee en helpen wij je met gericht ecologisch en praktisch advies. Neem gerust contact met ons op. Wij helpen je graag op weg.

We doen het niet alleen en werken nauw samen met:

hetlevendarchief.nl

native-seed.eu

vlinderstichting.nl

streektuinen.nl

steenbreek.nl

bijenstichting.nl

samenvoorbiodiversiteit.nl

dinamofonds.nl

urgenda.nl

wildeweelde.nl

ooststellingwerf.nl

springzaad.nl

ivn.nl

weststellingwerf.nl

nationalebijenstrategie.nl

oasenetwerk.nl

itfryskegea.nl

science4nature.nl

natuurpro.nl

ser.org

thepollinators.org

nlbloeit.nl

guerrillagardeners.nl

floravannederland.nl

Colofon

Redactie
Cruydt-Hoeck

Fotografie
Cruydt-Hoeck, Erik van den Ham,
Sjon Heijenga, ASR landelijk 2024.

Vormgeving en opmaak
Cruydt-Hoeck

Drukwerk
Waardewenders

Papier
VoorBIJ© papier
Gerecycled papier met bloemrijk
bermgrass uit bij-vriendelijke bermen

Copyright ©
Cruydt-Hoeck B.V., 2025
Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevens-
bestand, of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch,
door fotokopieën, opnamen of
op enige andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke
toestemming van Cruydt-Hoeck
B.V., Abbedijk 6, 8422 DL
Nijeberkoop

Cruidt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN ✦ INHEEMSE PLANTEN

Abbendijk 6
8422 DL Nijeberkoop
Nederland

Telefoon 0516 - 44 11 44
E-mail advies@cruidthoeck.nl
Website www.cruidthoeck.nl

Kwekerij van wildebloemenzaden en inheemse planten